

Islámské frakce, směry a proudy

Islám – IS 2017 (9. březen 2017 10:50 - 14:05)

Attila Kovács - Ústav religionistiky MUFF Brno

Primární zdroje

- LANDOLT, Hermann & SHEIKH, Samira & KASSAM, Kutub (eds.), *An Anthology of Ismaili Literature: A Shi'ite Vision of Islam*, London – New York, I.B. Tauris – The Institute of Ismaili Studies, 2008.
- SOBHANI, Ayatollah Ja'far, *Doctrines of Shi'ite Islam: A Compendium of Imami Beliefs and Practices*, New York – London, I.B. Tauris - The Institute of Ismaili Studies, 2001.
- AT-TABARI, Abu Ja'far Muhammad, *The History of al-Tabari*, 38 vols., Albany, SUNY Press, 1985-1997.
- TABATABA'Í, Sayyid Mohammad Hosayn, *Shi'ite Islam*, Albany, SUNY Press, 1979.
- SHAHRASTANI, Muhammad b. Abdulkarim, *Muslim Sects and Divisions: The Section on Muslim Sects in Kitab al-Milal wa 'l-Nihal*, London, Kegan Paul International, 1984.

Sekundární zdroje

- AÇIKYILDIZ, Birgül, *The Yezidis: The History of a Community, Culture and Religion*, London, I.B. Tauris, 2010.
- AFSARUDDIN, Asma, *The First Muslims: History and Memory*, Oxford, Oneworld, 2007.
- ASATRYAN, Musheg, *Controversies in Formative Shi'ī Islam: The Ghulat Muslims and their Beliefs*, London, I.B. Tauris, 2017.
- CRONE, Patricia & HINDS, Martin, *God's Caliph: Religious Authority in the First Centuries of Islam*, Cambridge, Cambridge University Press, 2003.
- ČECH, Libor, *Írán a kultura mučednictví: od zbožnosti k protestu*, Praha, Academia, 2016.
- DAFTARY, Farhad, *The Ismā'īlīs: Their History and Doctrines*, Cambridge, Cambridge University Press, 2007.

- FRIEDMAN, Yaron, *The Nusayrī-ʿAlawīs: An Introduction to the Religion, History and Identity of the Leading Minority in Syria*, Leiden – Boston, Brill, 2010.
- GEBELT, Jiří a kol., *Ve stínu islámu: Menšinová náboženství na Blízkém východě*, Praha, Vyšehrad, 2017.
- HOFFMAN, Valerie, *The Essentials of Ibadi Islam*, New York, Syracuse University Press, 2012.
- MOOSA, Matti, *Extremist Shiites: The Gulat Sects*, New York, Syracuse University Press, 1988.
- OBEID, Anis, *The Druze and their Faith*, New York, Syracuse University Press, 2006.
- OLSSON, Tord (ed.), *Alevi Identity: Cultural, Religious and Social Perspectives*, London, Routledge Curzon, 1998.
- VESELÝ, Rudolf, *Přehled politických a kulturních dějin islámských zemí od vzniku islámu do konce 18. století*, Praha, Karolinum, 1991.

Islámská obec po Muhammadovi

„*umma* se rozdělí na 72 frakcí“ (*hadíth*)

- M. nezanechal žádnou politickou závěť nebo přesné instrukce jak má dále fungovat *umma*.
- Majorita prosazovala volbu politicko-náboženského vůdce obce

„**náměstka posla Božího**“ (*chalífat rasúl Alláh*)
z toho zkráceně **kalif** (*chalífa*).

- V této záležitosti se objevili vážné spory mezi medínskými *ansár* („pomocníci“) a mekkánskými *muhádžirún* („emigranti“). Kvůli vnitřním sporům *ansár* se se prosadil kandidát početně menší skupiny *muhádžirún*.

- Mocenská skupina reprezentující majoritu *mudžáhirún* na čele ʿUmarem al-Chattáb a ambiciózní M. „nejmilejší ženou“, „matkou věřících“ ʿÁ'išou bint Abí Bakr prosadila pak volbu Abú Bakra jako kalifa.

„Pravověrní“ kalifové

- **ABÚ BAKR b. Abí Quháfa as-Siddíq** (11-13 H. / 632-634 n.l.) první z tzv. „ortodoxních“, „pravověrných“, nebo „správně vedených“ kalifů (*chulafá' ar-rašídún*) jejichž vláda trvala 30 let. Po zvolení Abú Bakra následovala přísaha věrnosti a poslušnosti (*bajʿa*) všech muslimů.

- Za života M. byl až na malé výjimky islamizovaný celý Arabský poloostrov, ale jeho smrti většina území a kmenů vyhlásila nezávislost od Medíny. Muslimská historiografie to líčí jako období „odpadlictví“.

RIDDA (odpadlictví, z toho *murtadd*, odpadlík) je spíš ale politickým a společenským než náboženským hnutím, i když již za M. života se objevili v různých částích Arábie „falešní“ prorokové a jejich náboženské hnutí. Nejdůležitější z nich byli:

- U kmenů Asad a Ghatafán v Nadždu „prorok“ Tulajha,
- U kmene Tamím v s.-v. Arábii „prorokyně“ Sadžá,
- V Jemenu a v Hadramawtu „prorok“ al-Aswad
- U kmene Hanífa v Jamámě „proroka“ Musajlima, toto poslední hnutí bylo nejvýznamnějším ze všech.

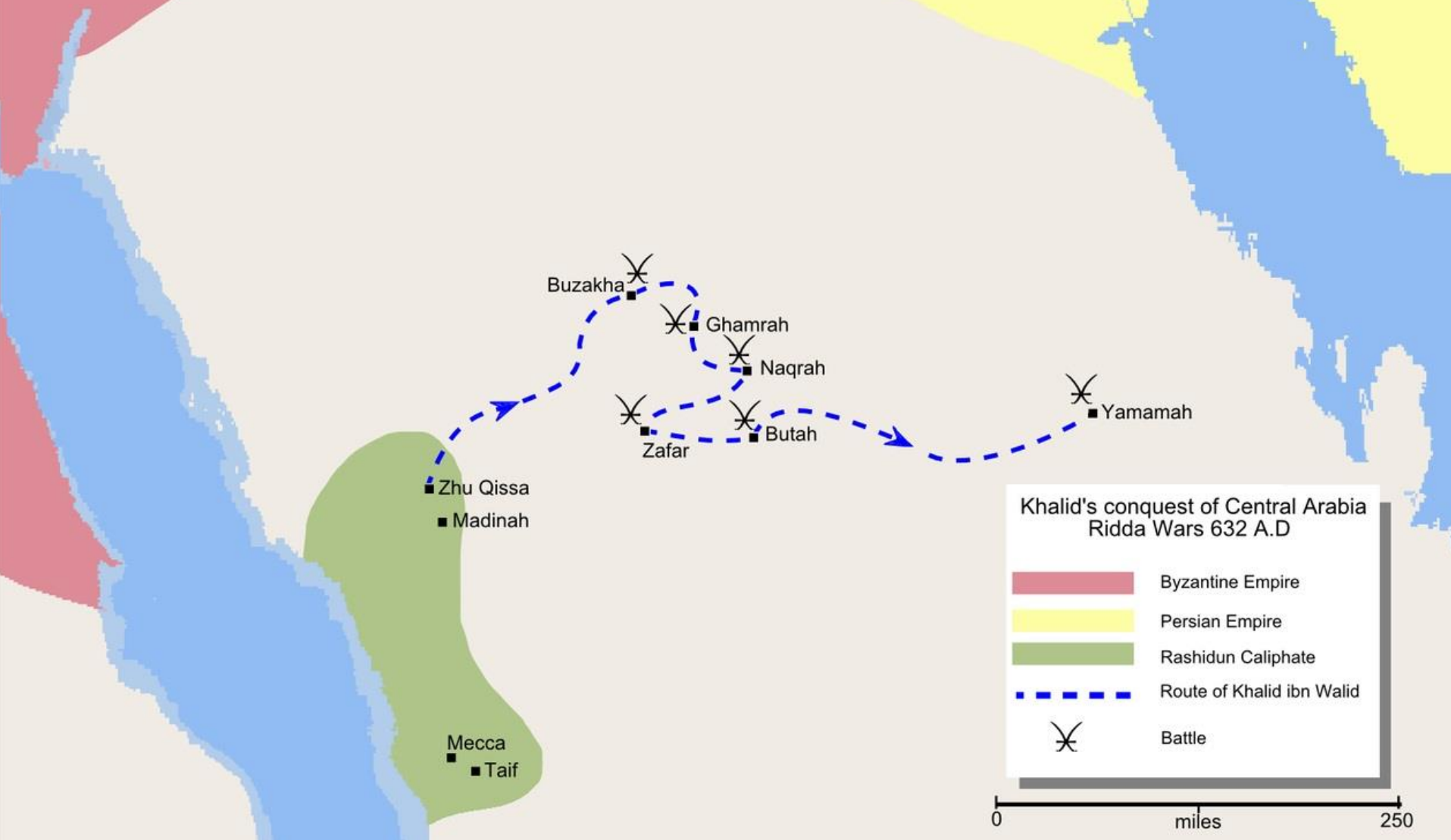

Ridda Wars 632 A.D

- Byzantine Empire
- Persian Empire
- Rashidun Caliphate
- Battle

0 miles 250

- Abú Bakr pacifikoval tyto hnutí zejména pomocí vojvůdce Chálid b. al-Walíd , který měl přezdívku „Meč boží“ (*Sajf Alláh*).

- Po smrti Abú Bakra byl zvolený za kalifa další z M. nejbližších „druhů“ (*sahába*):

- **‘UMAR** b. al-Chattáb (13-23 H. / 634-644 n.l.), byl nejaktivnějším mezi *rašídún* kalify. Především posilnil armádu a tím se začíná období islámské expanze.

- Hlavní směry: Byzancie (Sýrie, Egypt, Středomoří) a Sásánovská říše (Irák, Irán, Kavkaz, Střední Asie):
- **Bitva u Jarmúku** (srpen 636), Jeruzalém byl dobyt v dubnu 637, Egypt (‘Amr b. al-‘Ás, v r. 640-641)
- **Bitva u Qádisíje** (listopad 636)

Khalid's invasion of Iraq 633 A.D

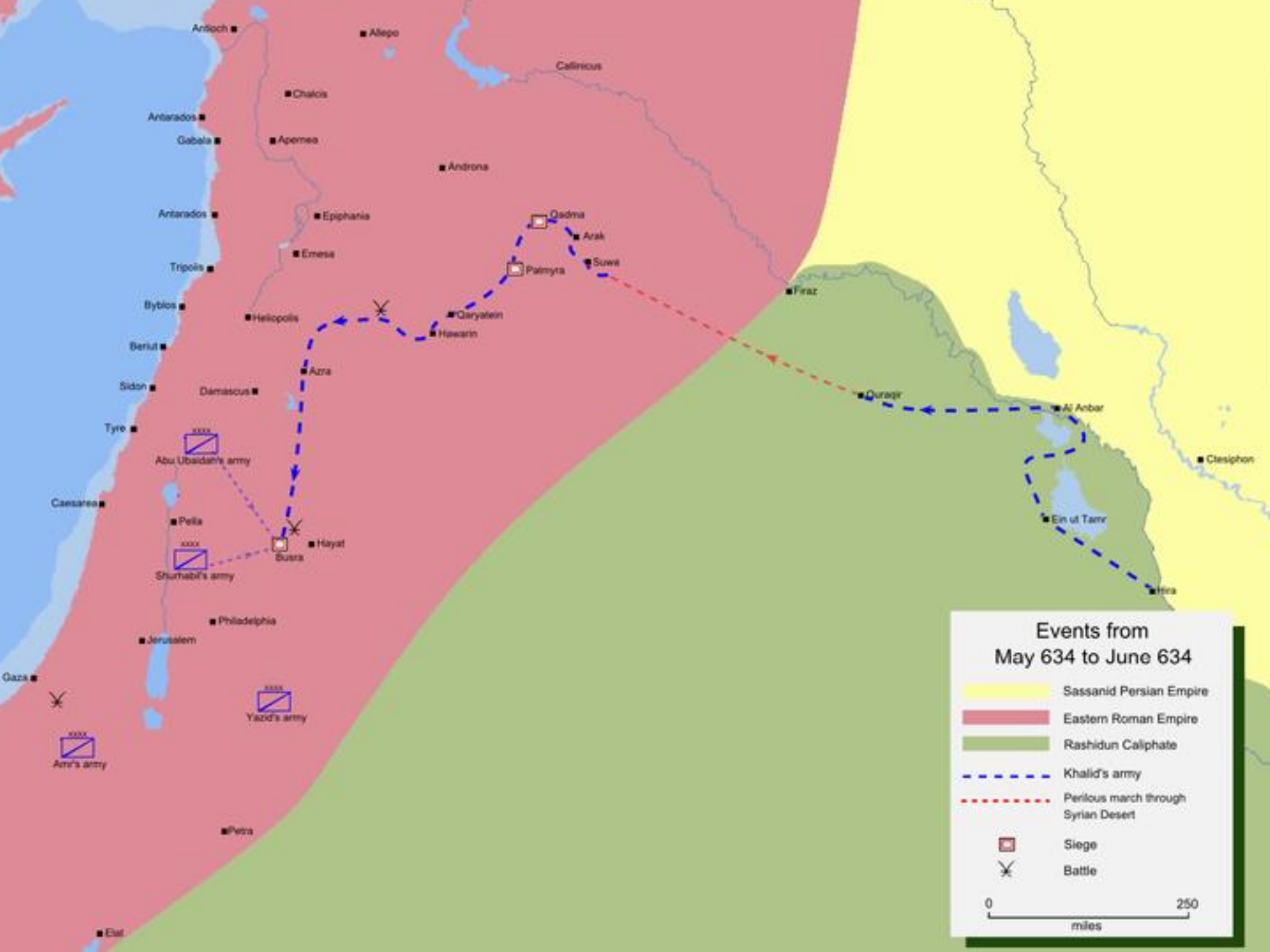
- Eastern Roman Empire
- Sassanid Persian Empire
- Rashidun Caliphate

--- Khalid's route

□ Siege

✕ Battle

0 miles 125

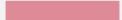
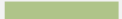

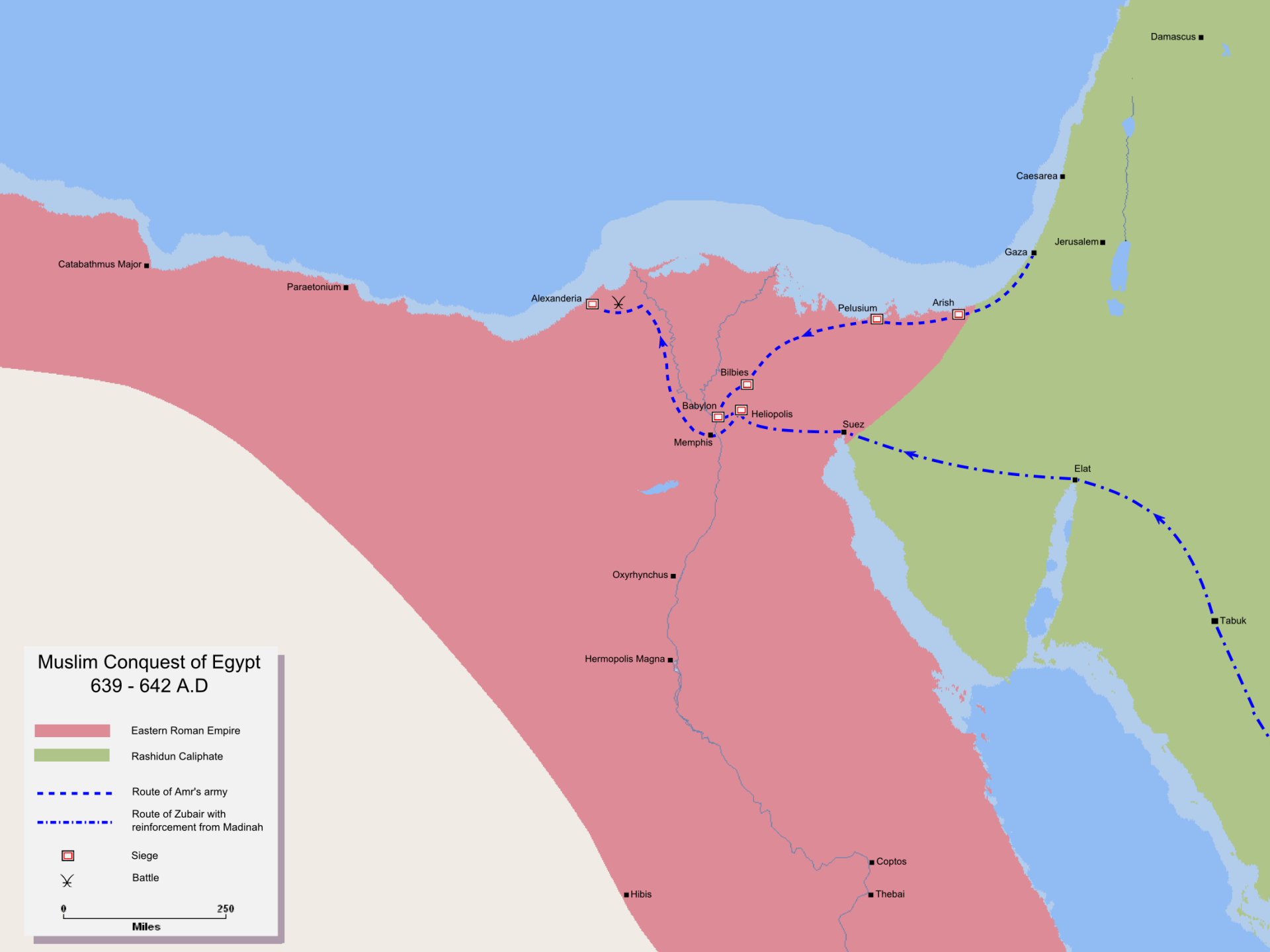
Events from May 634 to June 634

- Sassanid Persian Empire
- Eastern Roman Empire
- Rashidun Caliphate
- Khalid's army
- Perilous march through Syrian Desert
- Siege
- Battle

0 250
miles

Muslim Conquest of Egypt 639 - 642 A.D

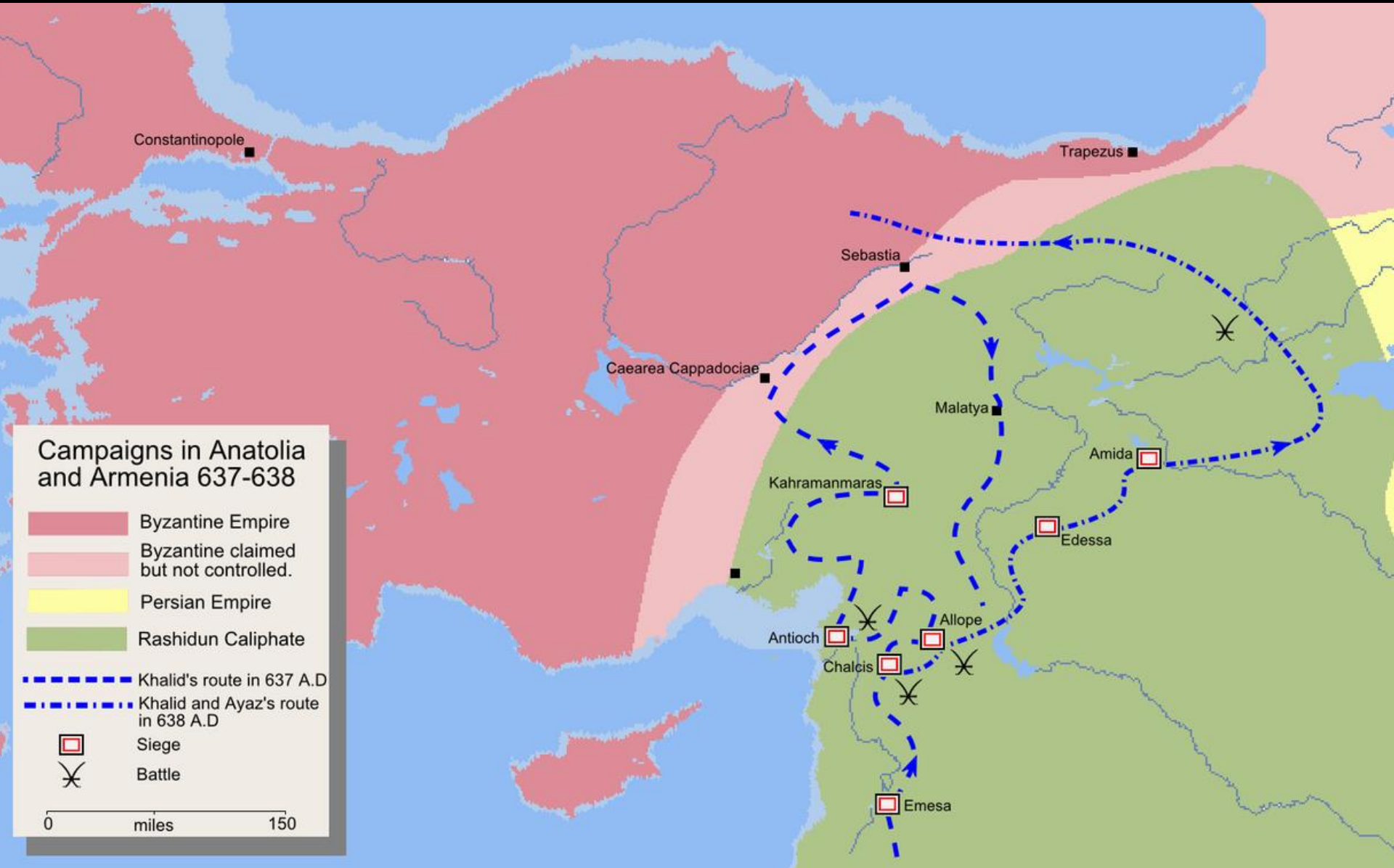
- Eastern Roman Empire
  - Rashidun Caliphate
  - Route of Amr's army
  - Route of Zubair with reinforcement from Madinah
  - Siege
  - Battle
- 0 250
Miles

Campaigns in Anatolia and Armenia 637-638

- Byzantine Empire
- Byzantine claimed but not controlled.
- Persian Empire
- Rashidun Caliphate
- Khalid's route in 637 A.D
- Khalid and Ayaz's route in 638 A.D
- Siege
- Battle

0 miles 150

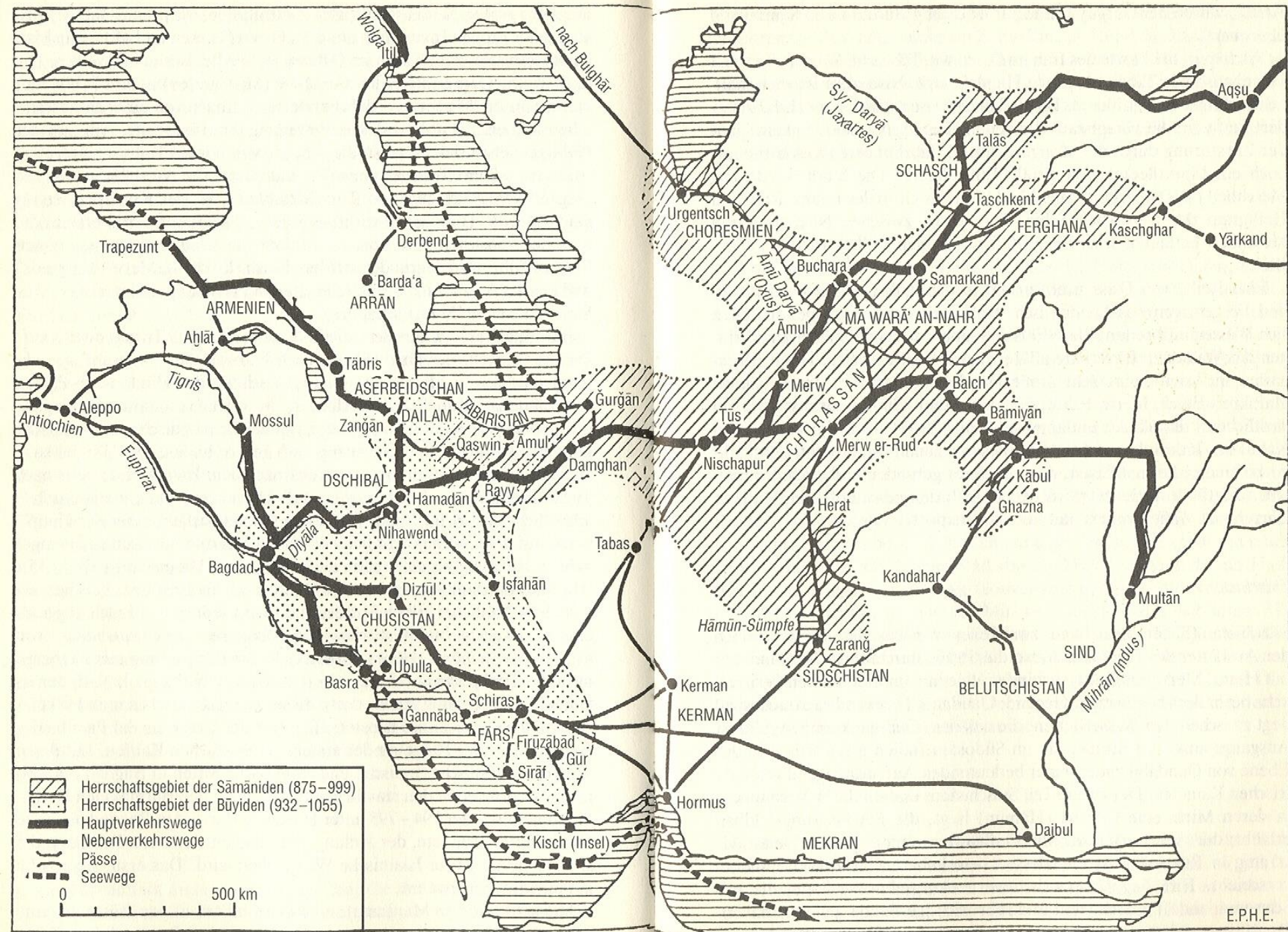

- Muslimská expanze probíhala v oblasti Sýrie, Egyptu a Persie poměrně hladce. Muslimové odstraňovali jenom vrcholní představitele byzantinské a sásánské správy jinak nechala státní správu netknoutou. K násilné islamizaci docházelo jenom zřídka (např. u některých „modlářů“ na Arabském poloostrově nebo na Kavkazu a pak v Indii nebo ve Střední Asii).
- V Sýrii, Egyptě a Sásánské říši jak židé tak i orientální křesťané (nestoriáni, kopti apod.) vnímali islámskou expanzi jako pozitivní změnu.
- Arabsko-muslimská elita se až do 8. stol. nemíchala s místní populací a usazovala v tzv. garnizónních městech jako Kúfa a Basrá v Iráku, Fustát v Egyptě nebo Qajrawán v Tunisku.

- Lidé knihy (*ahl al-kitáb*, křesťané, židé, sabejci a v podstatě každé náboženství ze zjevenou kodifikovanou tradicí a určitým stupněm monotheizmu) se těšili určité i když omezené náboženské toleranci.
- Pokud uznali politickou nadvládu svých muslimských vládců mohli žít na muslimy ovládaném území jako „chráněnci“ (*dhimmí*). Museli za to odvádět speciální „daň z hlavy“ (*džizja*), ale zas neplatila pro ně vojenská povinnost a neplatili *zakát* (muslimskou náboženskou daň).
- Muslimská expanze jak kulturně tak ekonomicky propojila prostor Středomoří se Střední Asií a Čínou a po zablokování Hedvábní stezky Byzantinsko-Sásánovskou válkou umožnila volnou cirkulaci, produktů a myšlenek z Východu na Západ a zpět.

3. Der iranische Raum

- ^ċUmar vedle kalifského titulu zavedl alternativní titul pro vůdce muslimské obce a to „velitel / kníže věřících (*amír al-mu^ċimím*).
- Aby se zabránilo zavedení dynastického principu ve vedení *ummy* (viz *š^ċité*) ^ċUmar stanovil šestičlennou „konzultační radu“ (*madžlis aš-šúrá*), která by měla konsenzem (*idžmá^ċ*) zvolit kalifa. Po ^ċUmarvé smrti by zvolen do kalifského úřadu
- ^ċ**UTHMÁN** b. ^ċAffán (23-35 H. / 644-656 n.l.) jednalo se o poměrně starého člověka a zájmové skupiny vevnitř *ummy* doufali že ho dovedou snadně manipulovat a zneužít.

- Nestalo se ale tak. Třetí kalif byl známý svou zbožností, ale na rozdíl od většiny M. druhů pocházel z qurajšovské aristokracie a navíc z Banú ʿAbd aš-Šams / Banú Umájja, klanu který stál nejdéle v opozici k islámu a M. v Mekce.
- ʿUthmám brzo po svém zvolení začal prosazovat do klíčových pozic příslušníky svého rodu, co znamenalo návrat vlády předislámské qurajšovské elity, což postupně vedlo k vyostření konfliktu vevnitř *ummy*.
- Jeho vláda se dělí na období klidu (prvních šest let) a pak na období občanské války vevnitř *ummy* (dalších šest let). Vypukli povstání zejména v Kúfě a Egyptě.
- Za nepokoji stála skupina, která se formuloval již po M. smrti, ale své zájmy začala prosazovat až teď.

- Táto skupina považovala vedení *ummy* prostřednictvím zvolených kalifů za nelegitimní a prosazovala, aby muslimskou obec vedl příslušník užší M. rodiny (ahl al-bajt) a požadovali zavedení dynastického principu.
- Členy této skupiny přijeli v r. 656 do Medíny, kde po dobu 40 dnů obléhali kalifův dům pak tam násilím vnikli a zabili ʿUthmána, který se právě modlil a recitoval Korán. Tímto činem začíná období „rozkolu“ / „schizmatu“ v muslimské obci.

FITNA („rozkol“ / „schizma“)

se začal obdobím tzv. velkého rozkolu (*al-fitna al-kubrāʿ*) které trvalo v l. 35-41 H. / 656-661 n.l.

- Vzbouřenci vyžadovali, aby čtvrtým *rašídí* kalifem se stal jejich kandidát M. bratranec a manžel jeho dcery Fátimy

- **ĀLÍ** . Abí Tálíb
(35-41 H. / 656-661 n.l.)
čtvrtý z „pravověrných“ kalifů
a první ze ší'itských imámů.
Jeho volba rozdělila komunitu.

Na jedné straně stáli ti, kteří se považovali za „stranu Āliho“ (*šī'at Ālī*) z toho *šī'a*, teda ší'ité. Ālī podle této skupiny není jenom příslušníkem ahl al-bajt ale také byl M. vybrán (*nass*) u Ghadíf Humm a stal se tak jeho dědičem (*wásí*) a M. mu předal tajné esoterické poznání.

10

اللَّهُمَّ قَالَ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَادَاهُ وَأَنْصُرْنَا مِنْ نَصْرِهِ وَخُذْ لَنَا قُدْرَةَ الْحَقِّ مَعَهُ

عَلِيٌّ وَوَلِيُّ اللَّهِ
لَا فَتْحَ إِلَّا عَلَىٰ لَا سَيْفَ إِلَّا دُونَ الْفَقَارِ

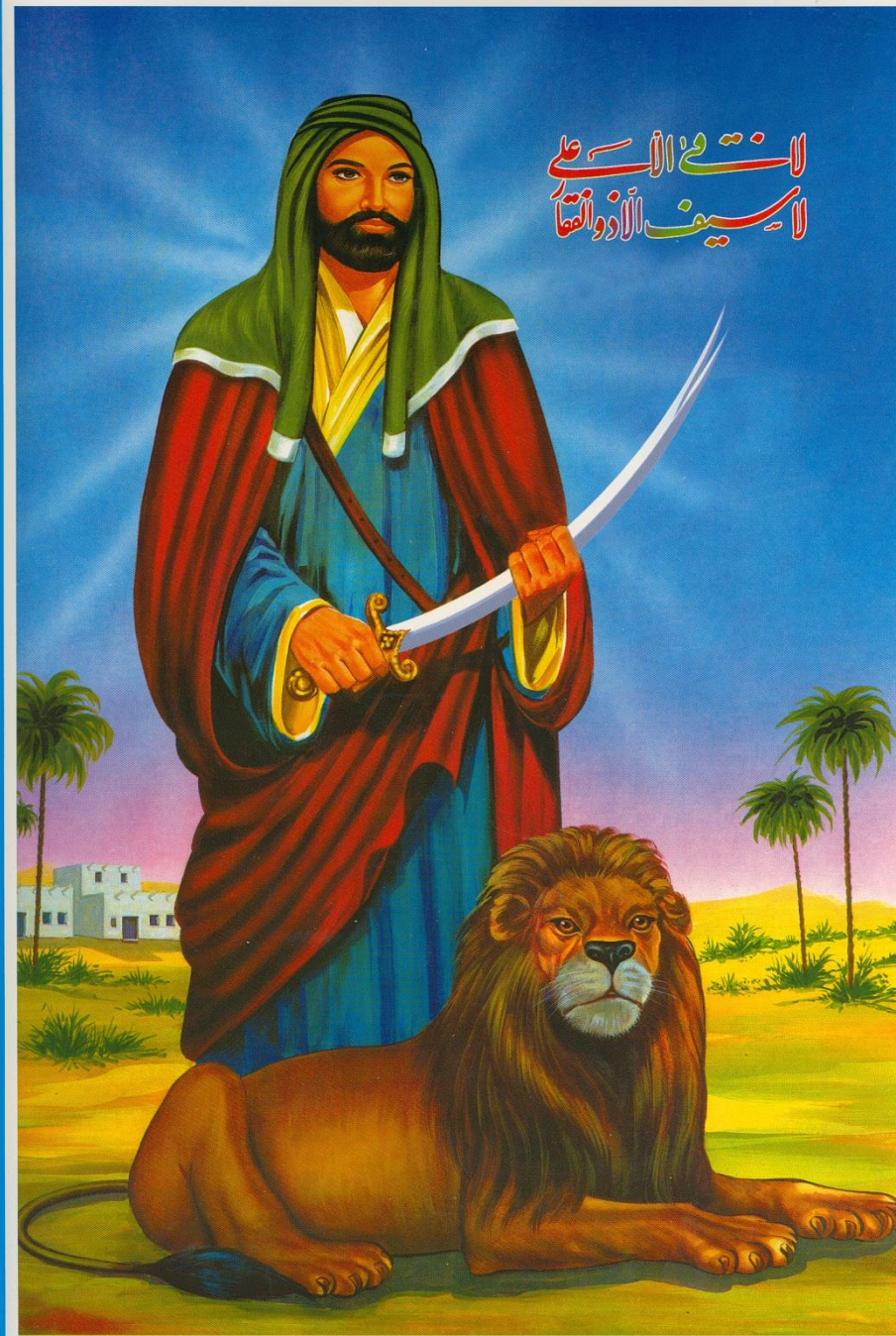

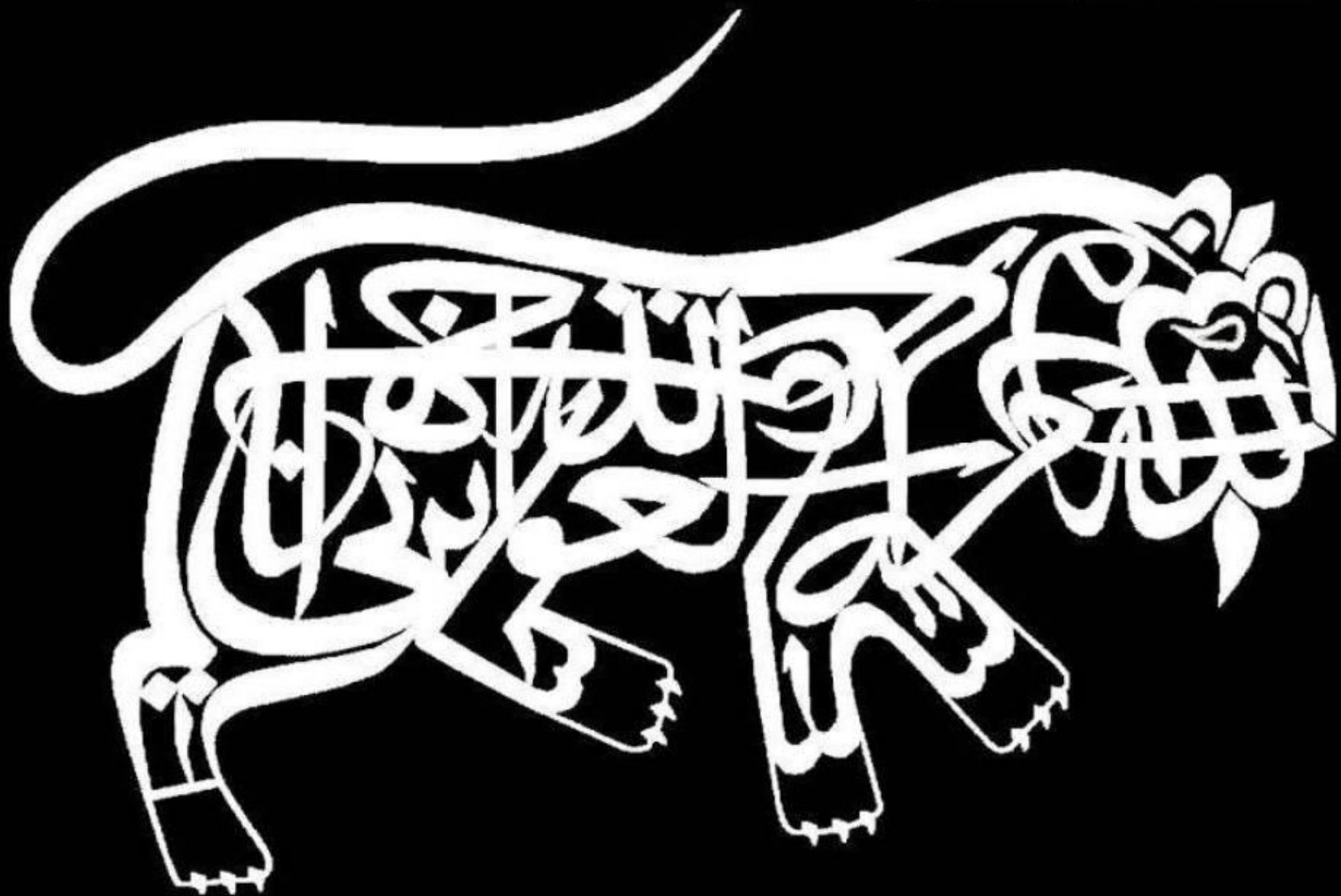
لافتى الاعلى لاسيف الازرق

مولاي متقيان علي ابن ابي طالب عليه السلام

لافتى الاعلى
لاسيق الازرق

Na druhé straně byl rod zavražděného kalifa na čele s jeho synovcem

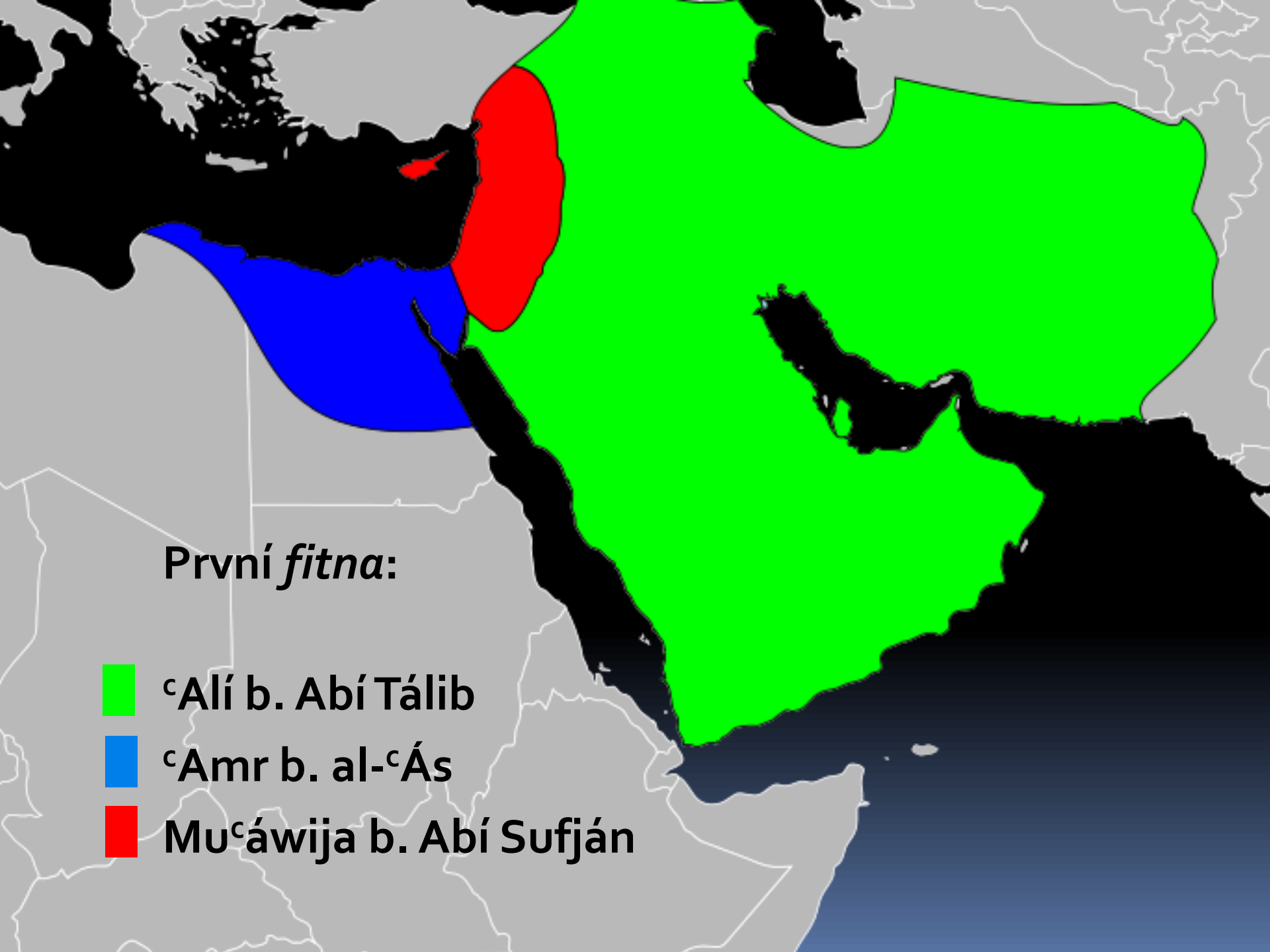
- **MU^ĀWIJEM b. Abí Sufján** (zemř. 60 H. / 680 n.l.) a mnozí ze žijících druhů M. kteří prosazovali volbu pol.-náb. vůdce *ummy*. Této skupině se začalo postupem času říkat „lidé tradice a komunity“ (*ahl as-sunna wa 'l-džamá^ʿ*) z toho **sunnité**.

Zastáncové Mu^āwiju odjeli do jihoirácké Basry což přimělo ^ʿAlího stranu aby posunula své sídlo do blízké Kúfy. Prvnímu ozbrojenému střetu dochází blízko těchto měst v tzv.

- **Bitvě o velblouda** u Bassúry v r. 35 H. / 656 n.l. kde zvítězila „strana ^ʿAlího“. Mnozí druhové M. (*sahába*) byli zabiti a ^ʿÁ'íša byla internovaná do Mekky.

کتابخانه ملی ایران
کتابخانه و موزه سینه
کتابخانه و موزه سینه
کتابخانه و موزه سینه

První *fitna*:

- 'Alí b. Abí Tálíb
- 'Amr b. al-'Ás
- Mu'áwija b. Abí Sufján

- Následovala **bitva u Siffínu** (Sýria) v r. **36 H. / 657 n.l.**, která se ukázala být rozhodujícím střetem občanské války.

Znovu to vypadalo na vítězství ^ʿAlího armády, ale v poslední chvíli Mu^ʿáwija (na radu ^ʿAmr b. al-^ʿÁs) přikázal připevnit na své kopie listy Koránu a žádal o „boží rozhodnutí“ (*tahkím*) na což ^ʿAlí přistoupil a zanechal boje. Bylo to velice důležitým strategickým vítězstvím ^ʿAlího nepřátel a proti němu vystoupila i část jeho dřívějších zastánců. Tito nespokojenci odjeli z jeho ležení a na základě toho získali pojmenování ***chawáridž*** („ti, kteří odjeli“) z toho **CHÁRIDŽOVCI**.

- Tím se vytvořil i třetí z základních směrů islámu (*sunna, šíʿa, cháridža*).

بفرمود تا مصحفها بر سر نیزه لردند و بانگ زدند که ای مردمان سزای اینست که در راه مسلمانان می آمد

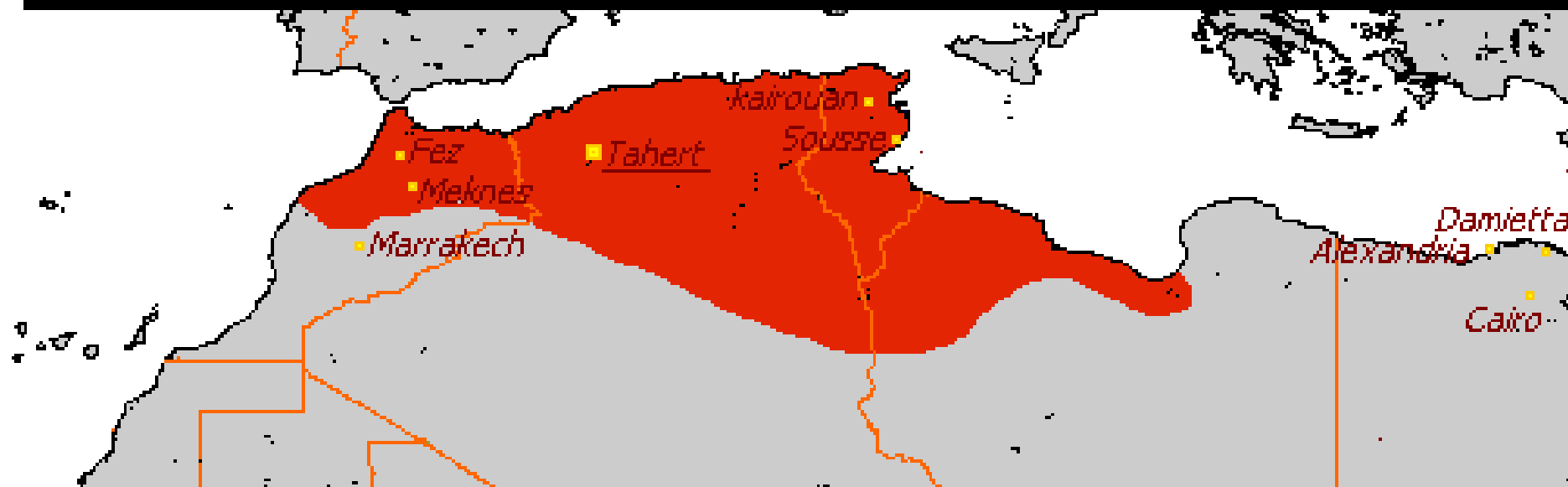

Cháridžovci (*chawáridž*)

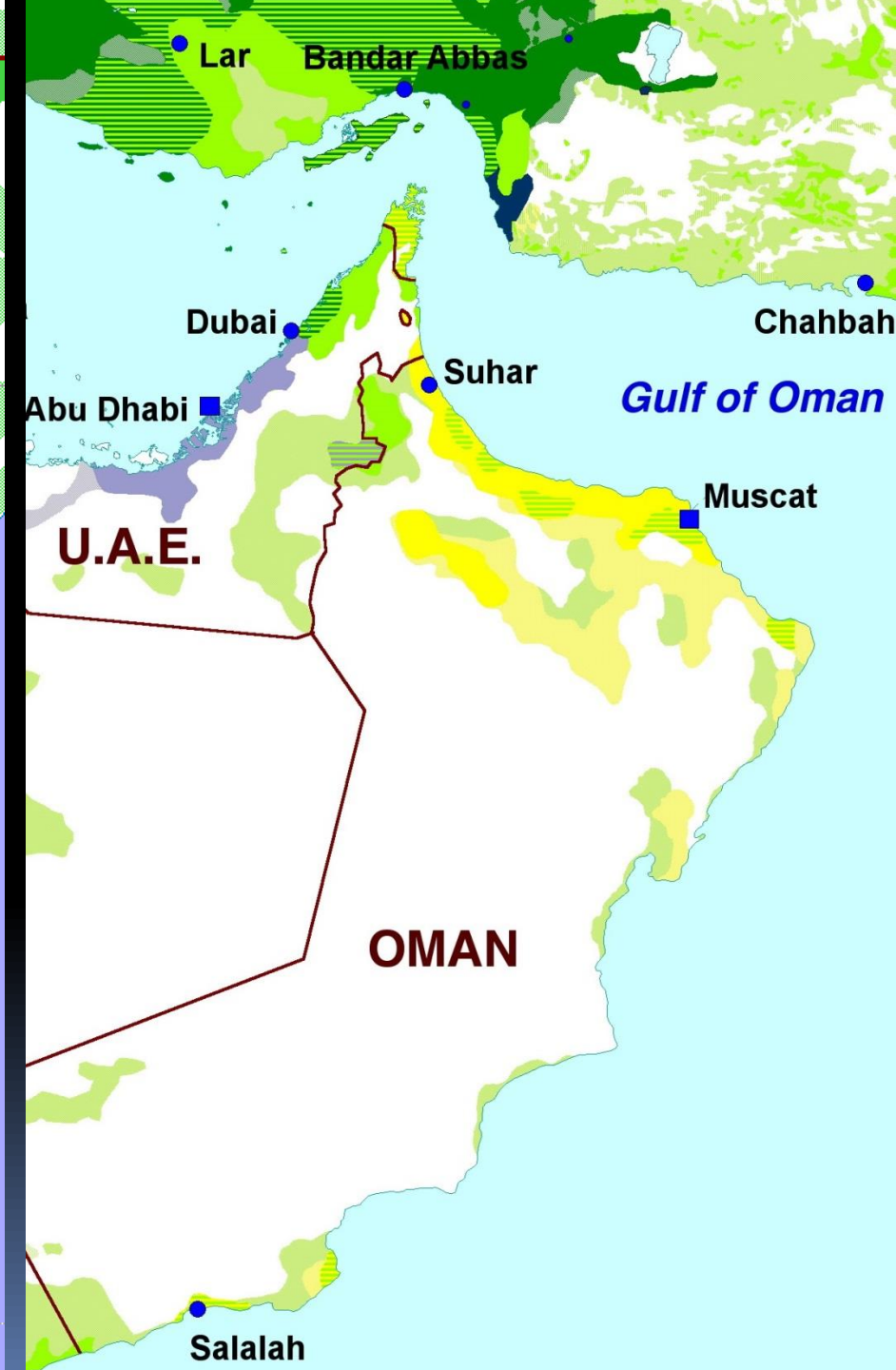
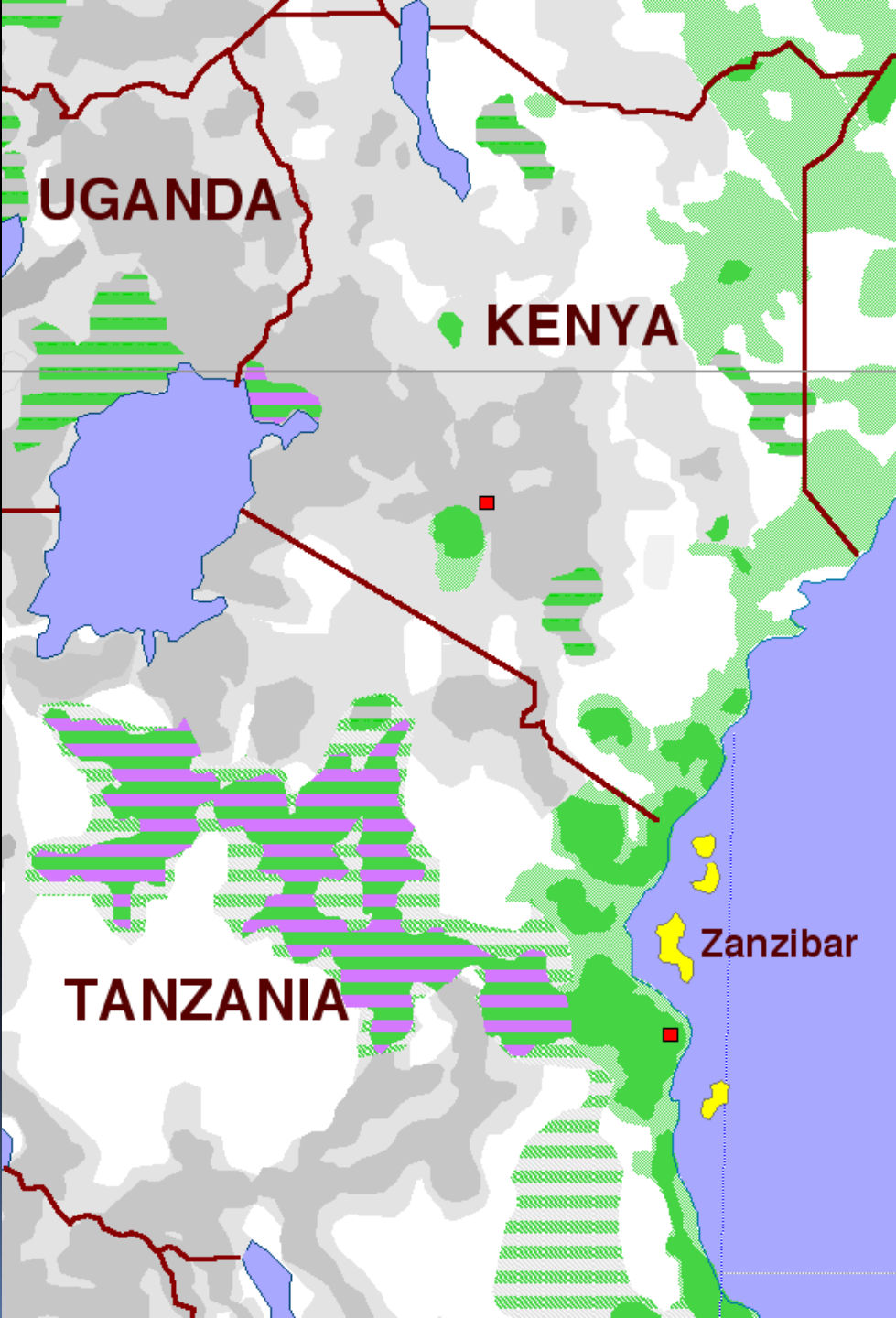
- Tvrdili v duchu *hadíthu* tradovaním Anasem b. Malik, že „**kalifem může být i habešský [černý] otrok aj kdyby měl odříznutý nos**“ jen aby byl tím „nejlepším muslimem“.
- I když cháridžovce ʿAlí porazil v bitvě u Nahrawánu v r. 659 , ale ani táto porážka a početné vyjednávání nevedli k odstranění velké *fitny*, neboť on odmítl abdikovat a cháridžovci zas odmítli ho akceptovat jako kalifa a imáma.
- Vyhlásili ʿAlího za „bezvěrce“ (*káfir*) a jeden z cháridžovců ho v r. 41 H. / 661 n.l. zavraždil.

- Cháridžovci se brzo rozdělili na několik skupin, ze kterých ta nejdůležitější se stala směr *‘ibádíje*, teda **IBÁDITÉ**.
- Vyznavač tohoto směru Peršan **‘Abd ar-Rachmán b. Rustam** založil v severní Africe v r. 776 vlastní stát hlavním městem Tahart (dnešní Alžírsko), byl prohlášen *imámem* a kalifem a Rustamovský *imámát* (160-296 H. / 776-909 n.l.).

- Cháridžovci mají vlastní věrouku, poezii, dějiny, vyznačovaní se tolerancí vůči *ahl al-kitáb* („lidé knihy“ židé, křesťané a další), jejich komunitu vedou v podobě kolektivního vedení nejpopulárnější členové obce (*‘azzába*), kteří volí i *imáma*.
- Cháridžovci byli postupně marginalizováni a působí na periferii muslimského světa.
- Největší komunita *‘ibádíje*, se uchytila v Ománu, kde od 8. stol. dodnes vládli *imámové* několika dynastií, od r. 1970 *sultán-imám* Qábús b. Sa’íd. V Ománu *‘ibádíja* je státním náboženstvím.
- Ibádovské komunity působí ještě v Alžírsku v sedmi oázách Mz‘ab, v Tunisku na ostrově Džerba, v Libyi v Džabal Nefúsa a na Zanzibaru.

TUNISIA

Mediterranean

Mzob
Oasis

Nefusa
Mts.

ALGERIA

LIBYA

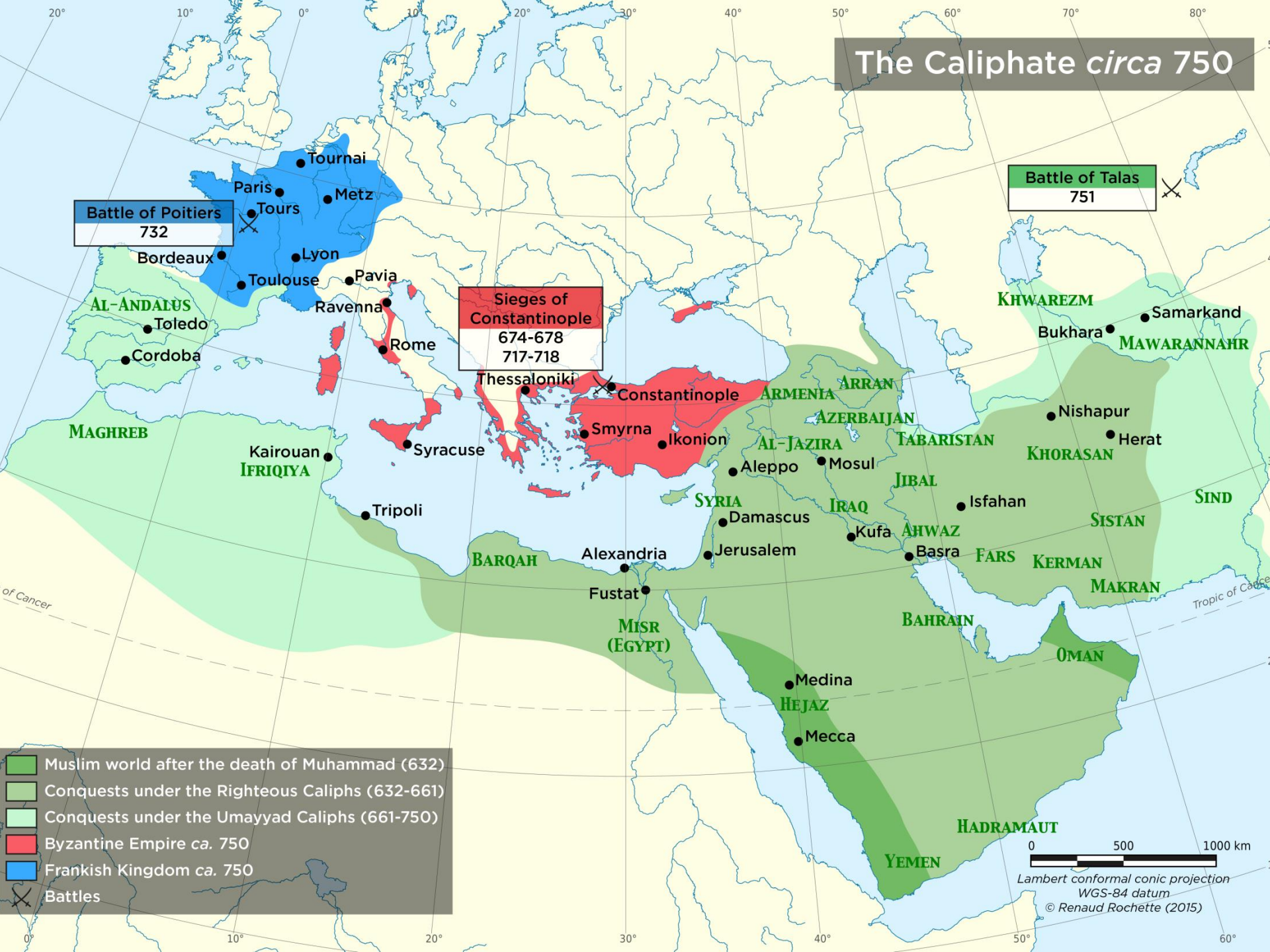
Sunnitsko-šícitský konflikt

Zavražděním ĆAlího v r. 661 se skončilo období „pravověrných“ kalifů i první fitna, ale neznamenal to konec sporu mezi šícát ĆAlí a MuĆáwijí, který se stal zakladatelem

- **Umájjovské** dynastie (*al-umawíjún* / Banú Umájja, vládli: 41-132 H / 661-750 n.l. sídlem v Damašku.

The Caliphate *circa* 750

Battle of Poitiers
732

Battle of Talas
751

Sieges of Constantinople
674-678
717-718

- Muslim world after the death of Muhammad (632)
- Conquests under the Righteous Caliphs (632-661)
- Conquests under the Umayyad Caliphs (661-750)
- Byzantine Empire ca. 750
- Frankish Kingdom ca. 750
- Battles

0 500 1000 km
Lambert conformal conic projection
WGS-84 datum
© Renaud Rochette (2015)

τῶν κωμῶν. Πρασδὲ καὶ τὸ σκῆμα πρὸς τὸ ὠσιπυρί

ἴσλαρωμα πρπολ τὸν τῶν ἑναντίσλων

καὶ ἀχιλάωσια

ἡ τέσσα
λοπικῆ

εὐτολοσάγαρ κηῶν

ἴσλαροι

ἀχιλάω
αἰ
ῥωμ

Ροδφύλισα εἰς τὸ Κουμκουλάισο. Κατὰ τῆμα χρεῖα φέρσι κελία ἀπεμφθῆισ μετὰ χρῆσιουλι τρωῶν ἑκατον.

Po smrti ^ʿAlího se stal druhým imámem jeho syn

- **AL-HASAN b. ^ʿAlí** (zemř. 49 H. / 669 n.l.)

který uzavřel s Mu^ʿáwijou příměří, které trvalo až do jeho smrti. Mu^ʿáwija, ale nedodržel svoji část dohody a jmenoval za kalifa svého syna

Jazída b. Mu^ʿáwija (60-64 H. / 680-683 n.l.)

co vedlo k ší^ʿitskému povstání v Kúfě. Povstalci zavolali z Medíny do Kúfy mladšího ^ʿAlího syna

- **AL-HUSAJN b. ^ʿAlí** (zemř. 61 H. / 680 n.l.)

který po bratrové smrti se stal třetím ší^ʿitským imámem. Hasajn se vydal do Kúfy, no byl obklíčen umájjovským vojskem a zabit

10. muharramu 61 H. / 10. října 680 n.l. u Karbalá'.

الحسين بن علي

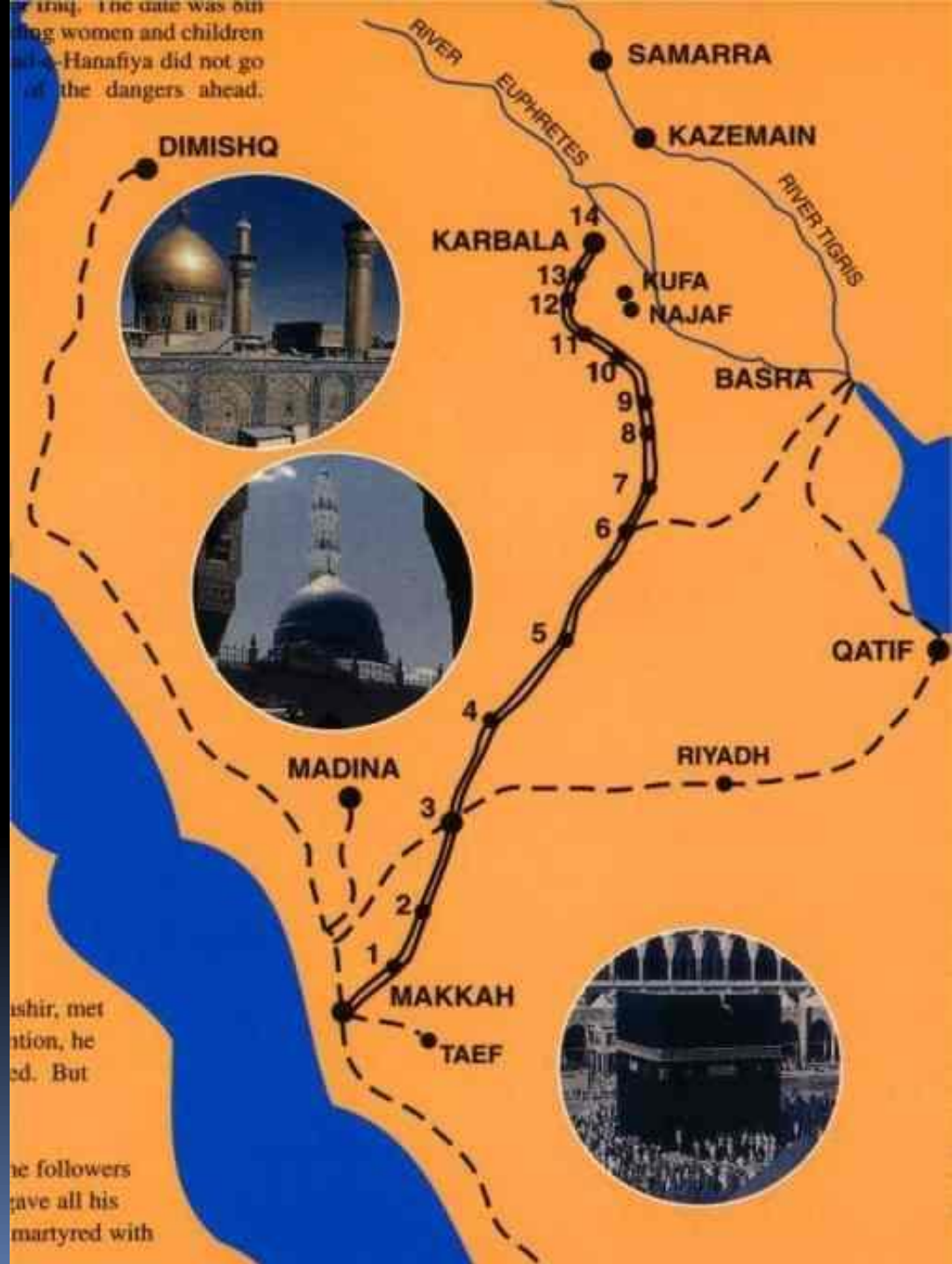
استد الله الغالب علي بن ابي طالب كرم الله وجهه

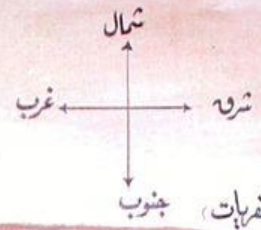
الحسين بن علي

- Zavraždění Husajna a Mučednická smrt Husajna a jeho 72 druhů je rozhodující pro vytváření ší'itského étosu "pán mučedníků"

- *tasú'ra* (9. muharram)
- *'ášúrá'* (10. muharram)

مُعَسِّكِرُ عَمْرٍو بْنِ سَعْدٍ

القلب عمر بن سعد الميمنة عمر بن الجراح الزبير الميسرة شمر بن ذي الجوشن الضبابي ائيل عمرو بن قيس الاعشى الرحالة رثيث بن رعي البرزخي حامل اللواء دريد بن عمرو بن سعد وكان تقسيم الجيش عند السير الى كربلاء كالآتي

- ١- كتيبة الحر بن يزيد الرياحي ... ١٠٠ مقاتل ٢- عمر بن سعد قائد الجيش ... ٤ مقاتل ٣- كتيبة شمر بن ذي الجوشن ... ٤ مقاتل
- ٤- كتيبة الحصين بن نمير التميمي ... ٤٠٠ مقاتل ٥- يزيد بن الرباب الكلابي ... ٦٠٠ مقاتل ٦- رضاي بن هبيرة ... ٧٠٠ مقاتل ٧- نصر بن خزيمة ... ٩٠٠ مقاتل
- ٨- كعب بن طلحة ... ٣٠٠ مقاتل ٩- رثيث بن رعي ... ١٠٠٠ مقاتل ١٠- عمار بن الجهم ... ١٠٠٠ مقاتل حتى اكتمل العدد يوم العاشر ٣٠ الف مقاتل

مُعَسِّكِرُ الْأَمَامِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بالامام زهير بن القين في الميمنة وحبيب بن مظاهر في الميسرة ونبت هو واهل بيته في القلب واعطن رايته ابي الخيف ابي الفضل العباس . كان نزول الحسين عليه السلام كربلاء يوم الخميس الثاني من محرم سنة احدى وستين للهجرة . وحدثت المعركة في اليوم العاشر من محرم الحرام وانتهت باستشهاد الحسين واهل بيته واصحابه .

الصادر / فضة الحسين الشهرستاني / معاني السبطين للمازندراني / قصة كربلاء على نظري / موسوعة كربلاء للبيبي بختون حياة الحسين باقر القرشي / مقتل الحسين عليه السلام للمقرم .

در بیان ولادت و زاری عمو و ابا

میلان بردن حضرت
علاءش بر عایشه را

انسان نادر از روی
نارنگی
نارنگی
نارنگی

امامان را که بر سر مبارک نهادند

امامان را که بر سر مبارک نهادند

حضرت را که بر سر مبارک نهادند

امامان را که بر سر مبارک نهادند

حکایت حضرت بنی هاشم را

نارنگی
نارنگی

حکایت خان قاضی بنی هاشم را

حکایت خان قاضی بنی هاشم را

و کشتن دامالین

حکایت خان قاضی بنی هاشم را

حکایت خان قاضی بنی هاشم را

حکایت خان قاضی بنی هاشم را

حکایت خان قاضی بنی هاشم را

حکایت خان قاضی بنی هاشم را

حکایت خان قاضی بنی هاشم را

خیمہ کا حضرت امام حسین علیہ السلام

مثال مبارک قرظہ سیر بنی شام حضرت ابی الفضل العباس علیہ السلام
فضل اللہ اچھا ہدین علی القاعدین اجر عظیماً

قرظہ سیر بنی شام

موربان اعلیٰ

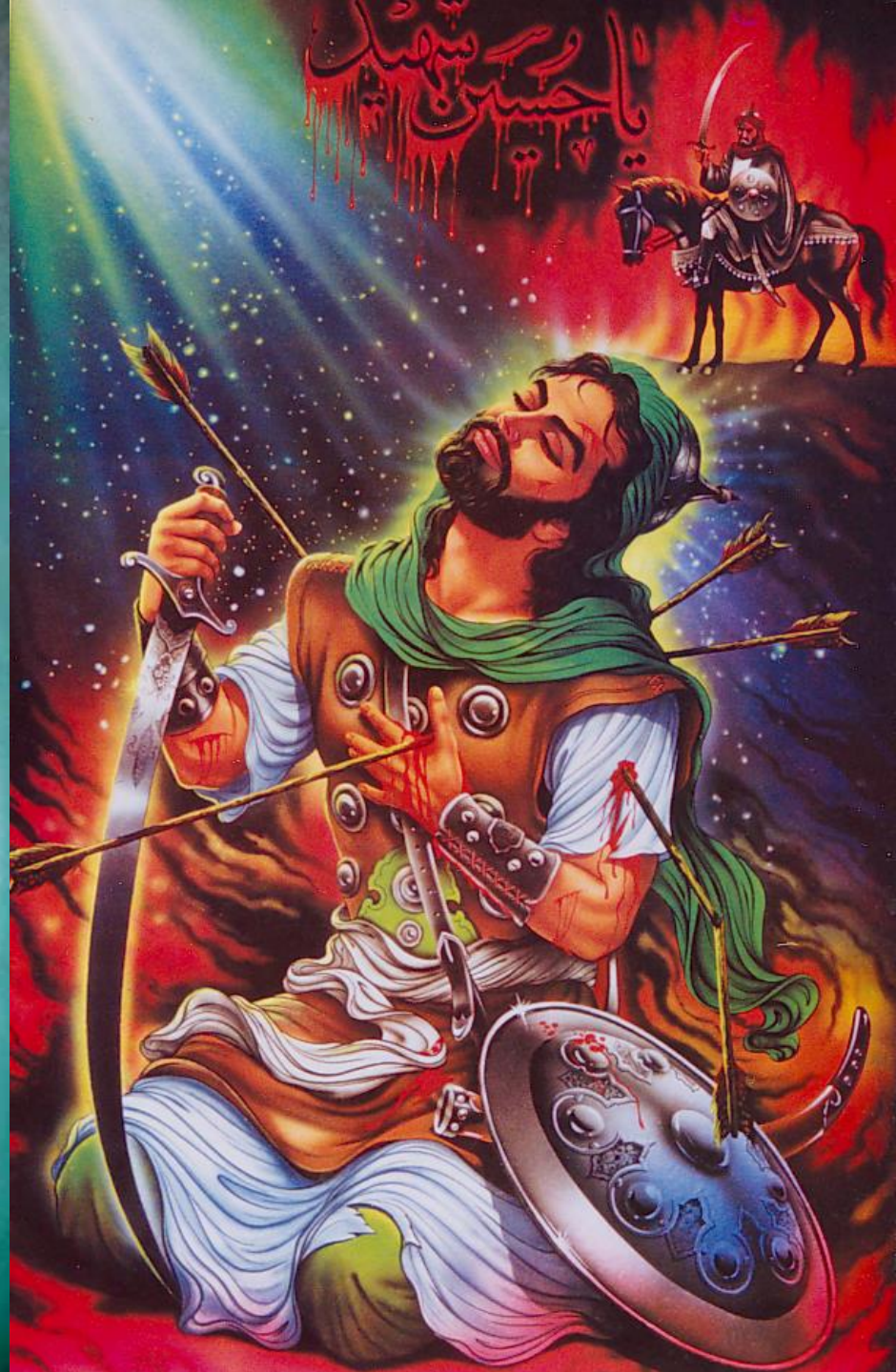
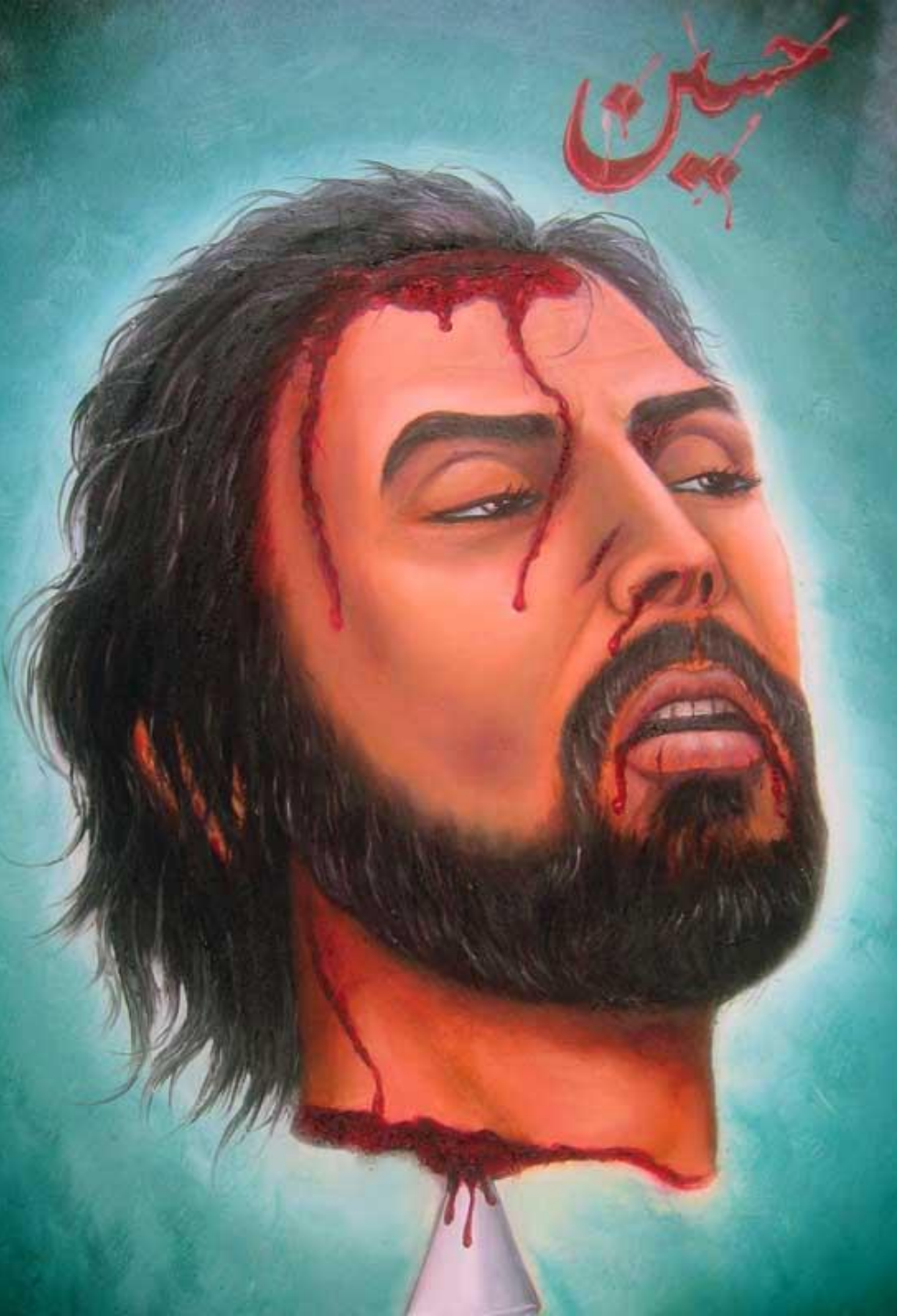
القطر

القطر

القطر

نعلتہ

رسام سید

Husajnova hrobka – Karbalá'(Irák), exterie

imamhussain.org

Husajnova hrobka – Karbalá'(Irák), interiér

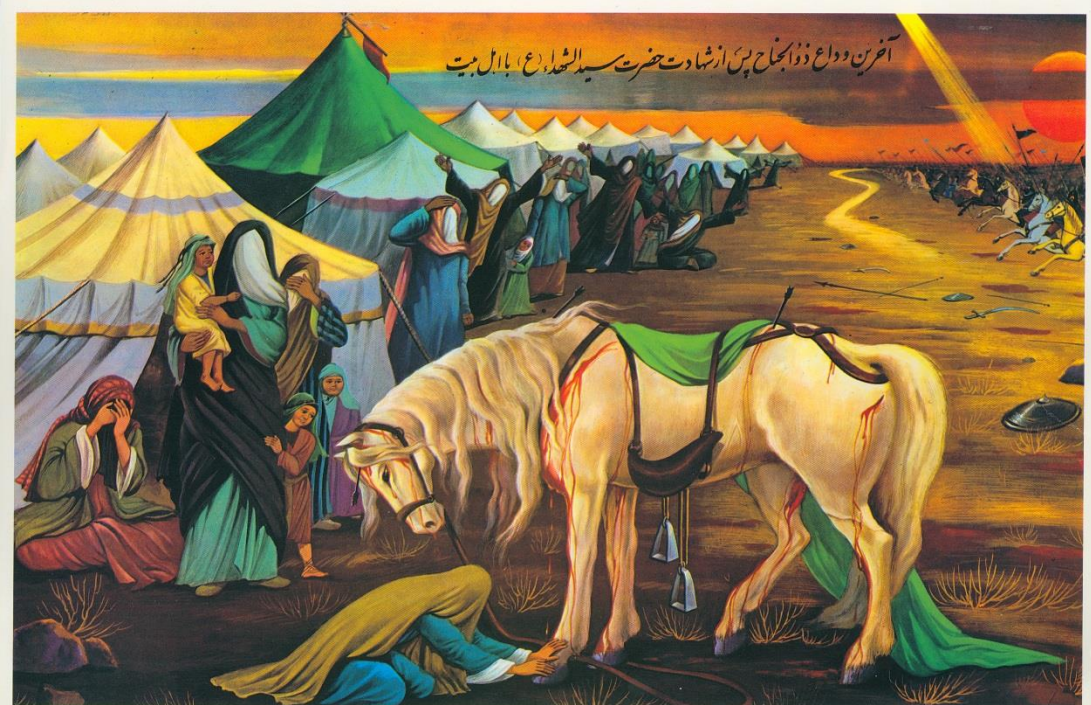
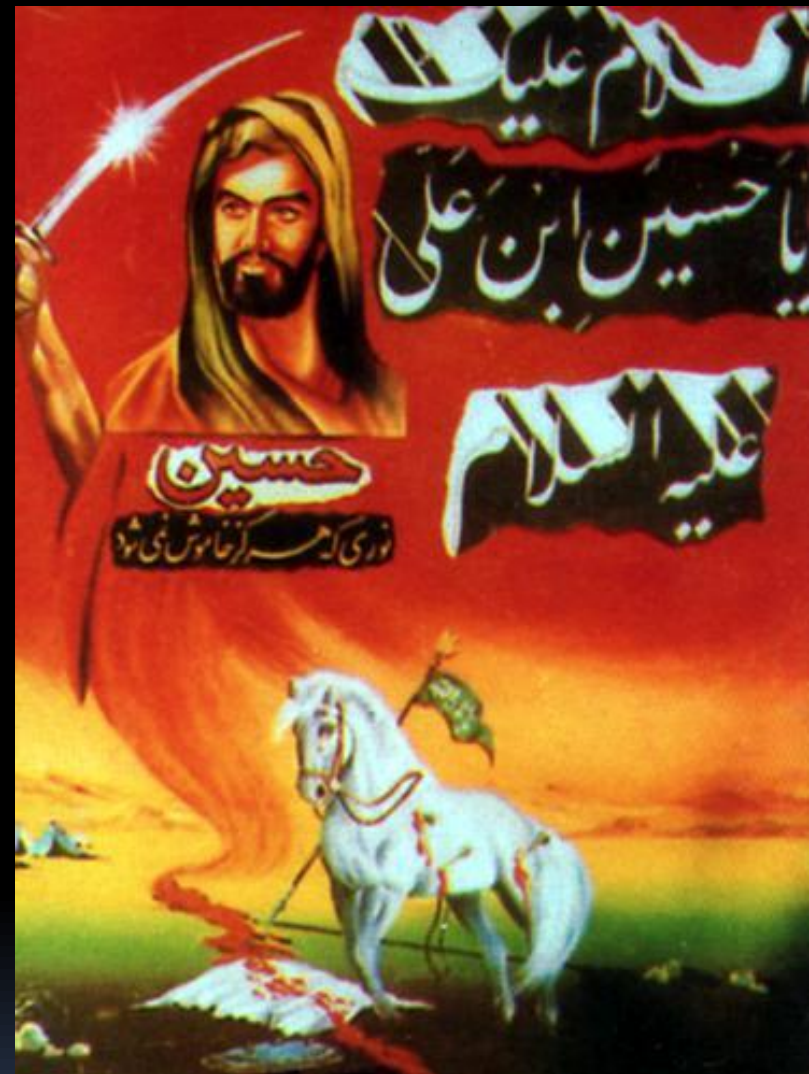

Hlavy imáma Husajna, Etnografické muzeum ,Teherán

Místo hlavy imáma Husajna, Umájjovská mešita, Damašek

Dhú l-džinna
kůň imáma Husajna

Abú al-Fadhí al-^cAbbás b. ^cAlí

„já Abá 'l-Fadhí“

ruka al-^cAbbáse

(nebo v jiných
musliských kontextech
ruka Fátimy), symbol
ší'itského islámu

Irán, 19. stol.

حضرت علی اصغر (ع) در دامن حضرت سید الشهدا (ع)

Alí al-Asghar b. al-Husajn

نا ايوال العما
لفضل العما

والله ان قطع موبي انا حامي ابد اعني

ما لبثنا قطعمو بيني نى حافى ابداء

ما لبثنا قطعمو بيني نى حافى ابداء

السلام عليك ما توشه

سلام عليك ما توشه

٦٢٢ ١٦٥٢٩

Huharramské obětování
a rozdávání jídla a pití

Muharramské pochody

Muharramský pochod, Jazd, Irán, 2015

Muharramský pochod, Madínat as-Sadr, Bagdad, Irák, 2014

Muharramský večer v Husajníji hadždží Júsufa, Jazd, Irán

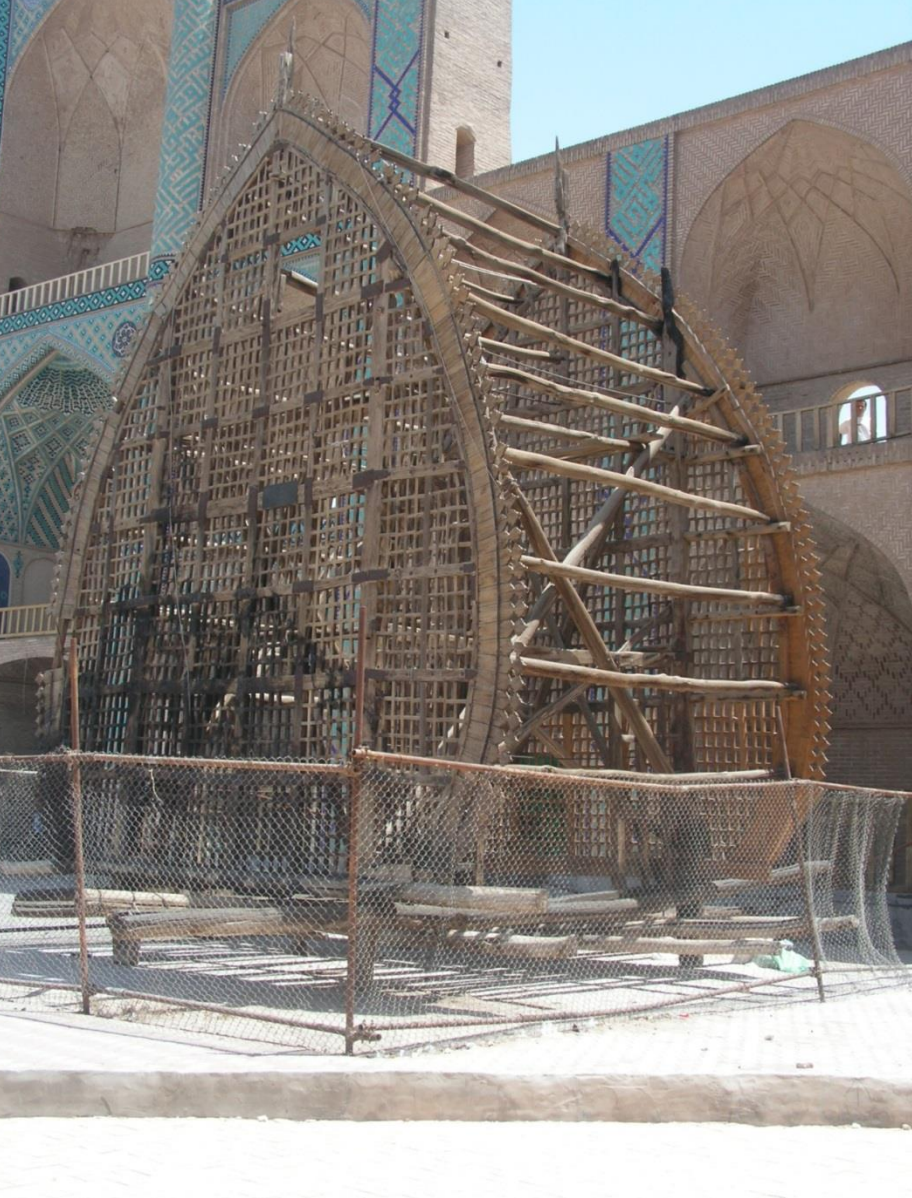

امام شریعتی

154

Nahl – dřevěná konstrukce symbolizující Husajnův hrob

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
یٰ اَیُّهَا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا
لَمَّا جَاءَکُمْ الرَّسُوْلُ فَاذْكُرُوْهُ
کَمَا کُنْتُمْ تُذْکُرُوْنَ اٰیٰتِ اللّٰهِ
فَیَکُوْنُ لَکُمْ حُکْمٌ
وَلَعَلَّکُمْ تَتَّقُوْنَ
اِنَّ اَوْلٰی اَمْرِکُمْ
لِلَّذِیْنَ اٰمَنُوْا مِنْکُمْ
وَالَّذِیْنَ اٰمَنُوْا
مِنْ دُوْنِکُمْ
اِنَّ اَوْلٰی اَمْرِکُمْ
لِلَّذِیْنَ اٰمَنُوْا
مِنْ دُوْنِکُمْ
اِنَّ اَوْلٰی اَمْرِکُمْ
لِلَّذِیْنَ اٰمَنُوْا
مِنْ دُوْنِکُمْ

Ta'zija - dramatizace Husajnové smrti, Baraghán, Irán

سستی ام گشته عم

فیت پنا و مصلحت

سازمان

درک

مقدم پنا امام خمینی

سلام بر سقای صحرای عطا
یا ابوالفضل

السلام علیک یا ابا عبد الله یا حسین ابن علی ایها الشہید یا ابن رسول الله

Ta'zija – Madínat as-Sadr,
Bagdad, Irák, 2015

Bitva u Karbalá' rozpoutal další vnitřní konflikt v *ummě*, který vedl k

- **druhé fitně** (60-74 H. / 680-692 n.l.)

v opozici k Jazídovi se mobilizovali poslední ještě žijící druhové M. kteří spolu s 'Á'išou zvolili svého vlastního kalifa. Stal se ním v r. 683

- **'Abd Alláh IBN AZ-ZUBAJR** (zemř. 74 H. / 692 n.l.)

Vzbouřenci obsadili Mekku, umájjovská vojska zas Medínu a začalo se několikaleté obléhání. Ší'itské hnutí mobilizoval v Kúfě al-Muchtár b. Abí 'Ubajd, kde v r. 685 se rozpoutalo povstání a *imámem* a kalifem stal nevlastní bratr Hasana a Husajna

- **MUHAMMAD B. AL-HANAFÍJA**
(zemř. 81 H. / 700 n.l.)

Druhou *fitnu* ukončil nový umájjovský kalif

- **ĀBĀD AL-MALĪK b. Marwān** (65-86 H. / 685-705 n.l.)

Ten znovu jednotil islámské území, zavedl arabštinu jako úřední jazyk a dal postavit Skalní dóm v Jeruzalémě

Ší'itský islám

Ší'itské hnutí se rozdělilo na dva hlavní proudy:

- **KAJSÁNÍJA**

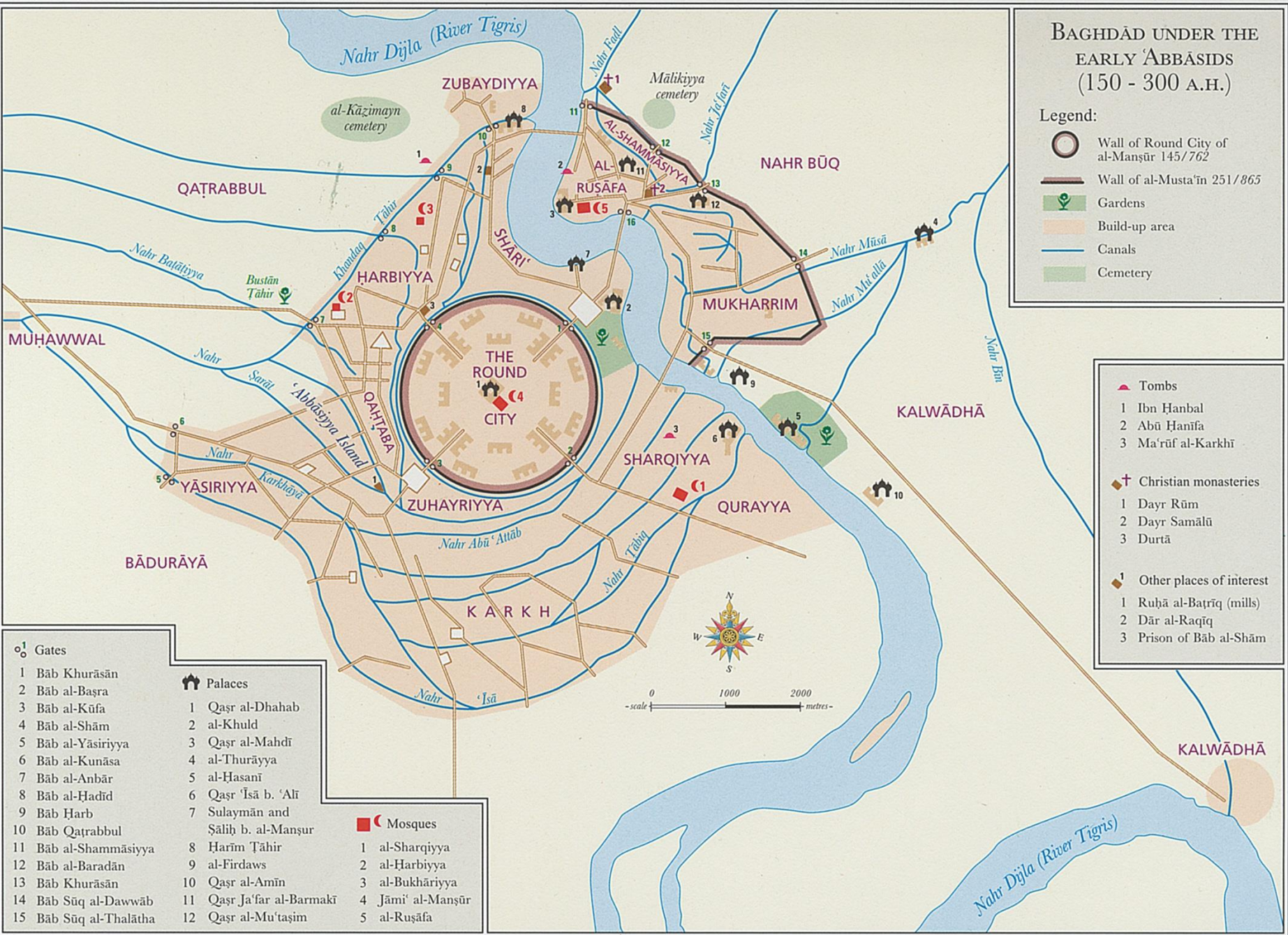
formovalo se zejména z muchtárovského hnutí a její masovou základnu tvořili zejména konvertité (*mawálí*) převážně Peršané. Zastáncové tohoto proudu tvrdili že imám / kalif může být i ze širší M. rodiny (ahl al-bajt, „lidé domu“) ne jenom potomkové ĆAlího a Fátimy b. Muhammad. Kajsáníja sehrává klíčovou roli v nástupu ĆAbbásovské dynastie (*al-Ćabbásíjún*, Banú al-ĆAbbás, vládli v l. 750-1258 a 1261-1517, sídlili v Kúfě, Bagdádu, Samarrá, Raqqá a v Káhiře), pocházející od M. strýce. Po jejich nástupu *kajsáníja* zaniká.

BAGHDĀD UNDER THE EARLY 'ABBĀSIDS (150 - 300 A.H.)

Legend:

- Wall of Round City of al-Manšūr 145/762
- Wall of al-Musta'in 251/865
- Gardens
- Build-up area
- Canals
- Cemetery

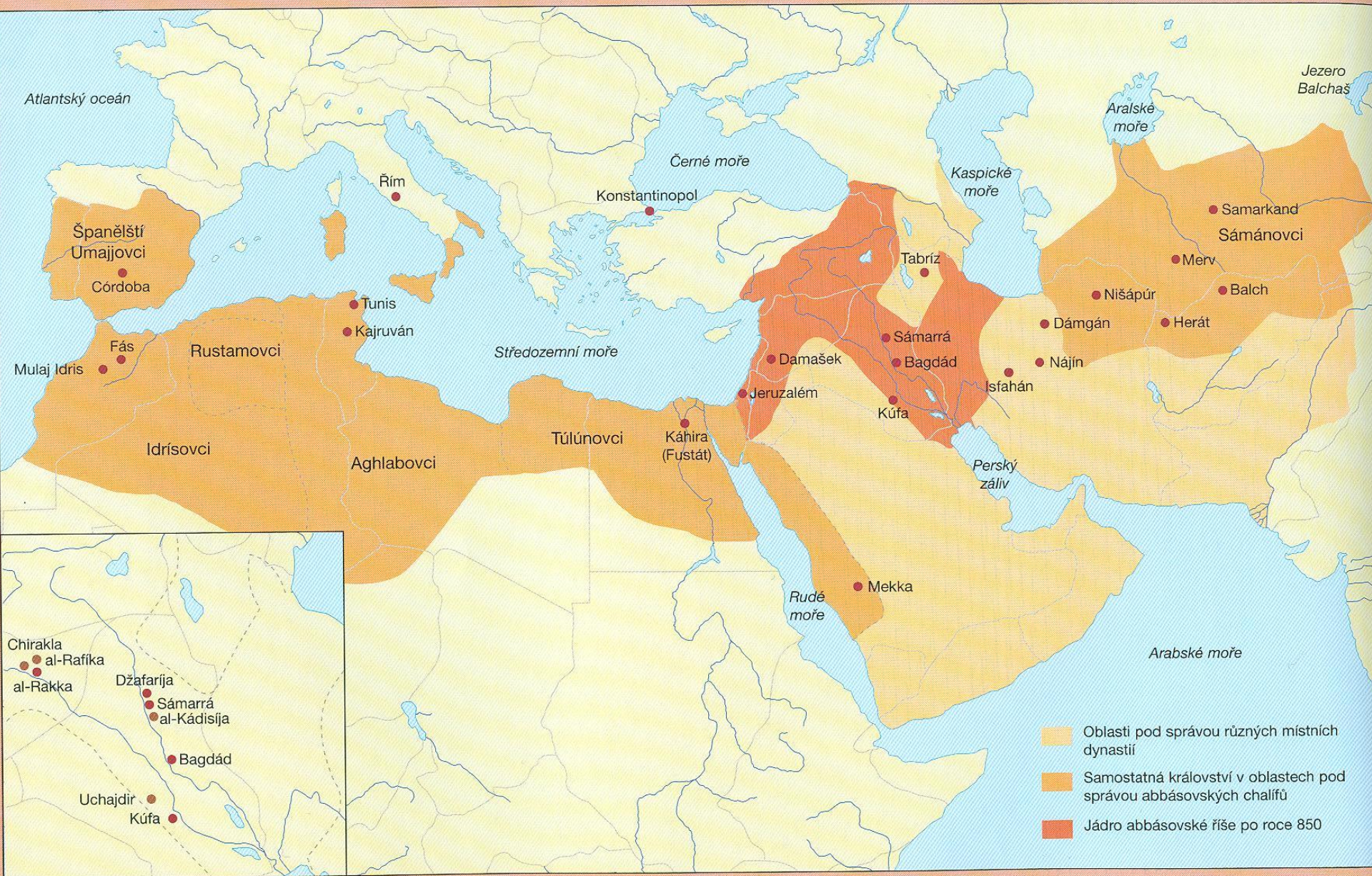
- Tombs
  - 1 Ibn Ḥanbal
  - 2 Abū Ḥanifa
  - 3 Ma'rūf al-Karkhī
- Christian monasteries
  - 1 Dayr Rūm
  - 2 Dayr Samālū
  - 3 Durtā
- Other places of interest
  - 1 Ruḥā al-Baṭriq (mills)
  - 2 Dār al-Raqīq
  - 3 Prison of Bāb al-Shām

- 1** Gates
- 1 Bāb Khurāsān
  - 2 Bāb al-Baṣra
  - 3 Bāb al-Kūfa
  - 4 Bāb al-Shām
  - 5 Bāb al-Yāsiriyya
  - 6 Bāb al-Kunāsa
  - 7 Bāb al-Anbār
  - 8 Bāb al-Ḥadīd
  - 9 Bāb Ḥarb
  - 10 Bāb Qaṭrabbul
  - 11 Bāb al-Shammāsiyya
  - 12 Bāb al-Baradān
  - 13 Bāb Khurāsān
  - 14 Bāb Sūq al-Dawwāb
  - 15 Bāb Sūq al-Thalātha

- Palaces
- 1 Qaṣr al-Dhabab
  - 2 al-Khuld
  - 3 Qaṣr al-Mahdī
  - 4 al-Thurāyya
  - 5 al-Hasanī
  - 6 Qaṣr 'Isā b. 'Alī
  - 7 Sulaymān and Šāliḥ b. al-Manšūr
  - 8 Ḥarīm Ṭāhir
  - 9 al-Firdaws
  - 10 Qaṣr al-Amīn
  - 11 Qaṣr Ja'far al-Barmakī
  - 12 Qaṣr al-Mu'tašim

- Mosques
- 1 al-Sharqiyya
  - 2 al-Ḥarbiyya
  - 3 al-Bukhāriyya
  - 4 Jāmi' al-Manšūr
  - 5 al-Ruṣāfa

Druhým, v 7. stol. ještě menšinovým ší'itským hnutím je

- **IMÁMÍJA**

ti omezili výběr možných imámů na Husajnovi potomky a jejich čtvrtým imámem se stal

- **ĀLÍ B. HUSAJN ZAJN AL-ĀBIDÍN**

(zemř. 95 H. / 712 n.l.) pátým imámem se stal jeho syn

- **MUHAMMADA B. ĀLÍ AL-BĀQIR**

(zemř. 115 H. / 732 n.l.) šestým imámem se stal jeho syn

- **DŽĀĀFAR B. M. AS-SĀDIQ (zemř. 148 H. / 765 n.l.)**

Poslední dva imámové byli popřední učenci, kteří položili základy ší'itské věrouky. Žili vesměs apolitickým životem ale to je nezachránilo před pronásledováním a útlakem, které neustali ani za vlády Ābbásovců.

Muhammad
al-Báqir
rozvinul
doktrínu

taqíje,

teda to, že ší'ita
sa může vydávat
se v případě
ohrožení za
sunnitu nebo
i za žida nebo
křesťana bez
toho aby se stal
odpadlíkem.

Dža'far
as-Sádiq
zas rozvinul
učení o tom,
že imámové
jsou

hudždžat
Alláh

teda „boží
jistotou“
pro správné
fungování
tohoto světa.

Zajdovci (*zajdíja*)

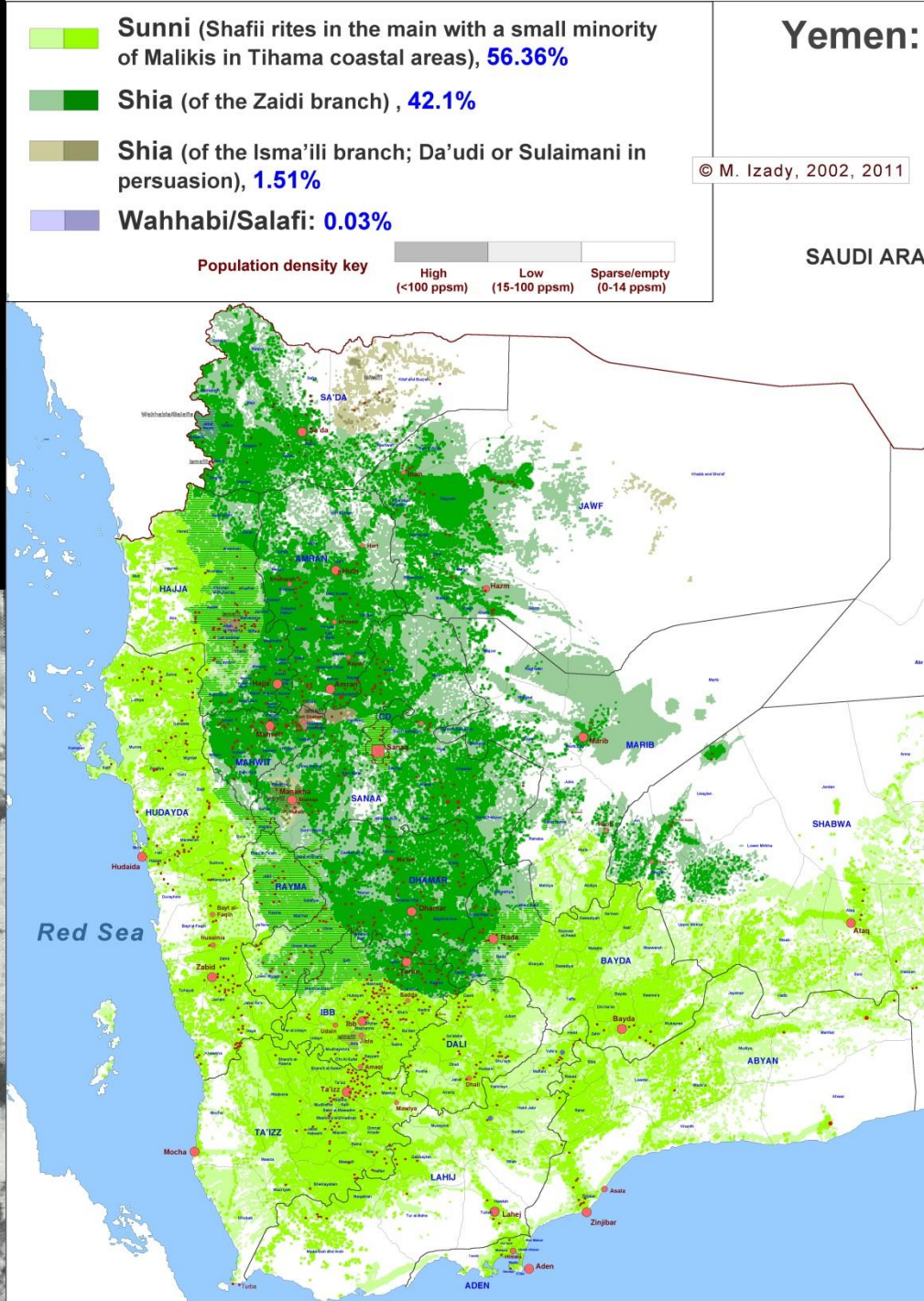
ší'ca pěti imámů (*chamsíja*)

Ne ale všichni imámovci sdíleli apolitické postoje 5. a 6. imáma. V r. 740 vypukl v Kúfě další ší'itské, povstání vedl bratr Džá'fara as-Sádiq

- **ZAJD B. 'ALÍ** (zemř. 122 h. / 740 n.l.)

Povstání sice selhalo, ale Zajd se stal 5. imámem zajdovského směru islámu. Zajdovci odmítli imámovské učení např. *taqíji* a neshlíleli ani jejich eschatologické očekávání. Učení „pravověrných“ kalifů považovali za základ své doktríny, která se v mnoha ohledech neliší od sunnitských nauk. Zajdovci působili v Hidžázu, Tabaristáně, Balúdžistáně a jinde.

V Jemenu vládli
zajdovští imámové
od r. 898 do r. 1962
a v současnosti je
to hlavním centrem
tohoto směru šířy.

Ismáilité (*ismá'ílíja*)
ší'a sedmi imámů (*sa'bíja*)
ad-dawa („mise“) *bátiníja*

Další rozkol nastal za působení a zejména po smrti imáma Dža'fara as-Sádiq, když se za imáma prohlásilo několik jeho synů, mezi nimi i

- **ISMÁ'ÍL B. DŽA'FAR**

(zemř. / „zmizel“ přibližně v r. 755 ne později)

Ten se stal sedmým imámem nového směru. Jeho působení bylo důsledkem působení „extremistů“ (*ghulát*), kteří byli v imámovském hnutí již delší dobu přítomní.

Jeho zastáncové, tvořili menšinový směr zvaný

- **„PRAVÁ ISMÁ‘ÍLÍJA“** (*al-ismá‘ílíja al-chálisa*)

a očekávali Ismá‘ílův návrat jako Mahdího (*al-mahdí al-masíh*), eschatologické postavy, která „vede svět do správné podoby“.

Vedle nich vznikl majoritní proud tzv.

- **MUBÁRAKÍJA**

kteří považoval za pravého, sedmého *imáma* jeho syna

- **MUHAMMADA B. ISMÁ‘ÍL AL-MUBÁRAK**

(zemř. / „zmizel“ mezi 179-193 H. / 796- 809 n.l.)

tento směr postupně začal převažovat. Jejich imámové, působili v utajení pod falešnou identitou po čtyři generace a udržovali kontakt se svými věřícími roztríštěnými po celém kalifátu prostřednictvím vyslanců.

Ismáílovské učení dělí doktrínu na

- ***bátin*** (esoterické, skryté) předmětem je *ma^cárifa*
- ***záhir*** (exoterické, projevené, všeobecně známé) předmětem je *ilm*

Na základě jejich učení dějiny proroctví se skládají z určitých „věků“ (*asr*) které mají své „vůdce“ (*qá'im*). Každý věk má svého „mluvícího“ viditelného (*nátiq*) a mlčícího (*sámit*) proroka s hlubším poznáním.

Isma^cílíja se začala organizovat v malých tajných komunitách pod vedením

- „misionářů“ *dá'í* (plur. *du^cát*), kteří jsou hlavními tvůrci doktríny a tvořili hierarchickou řídicí strukturu na čele „misionářem misionářů“ (*dá'í al-du^cát*), který byl hlavním pobočníkem imámů.

V r. 286 H. / 899 n.l. jeden z ismáilovských misionářů působících v severní Africe

- **Sa'íd Abú Muhammad ^CABDALLÁH** (zemř. v r. 934)

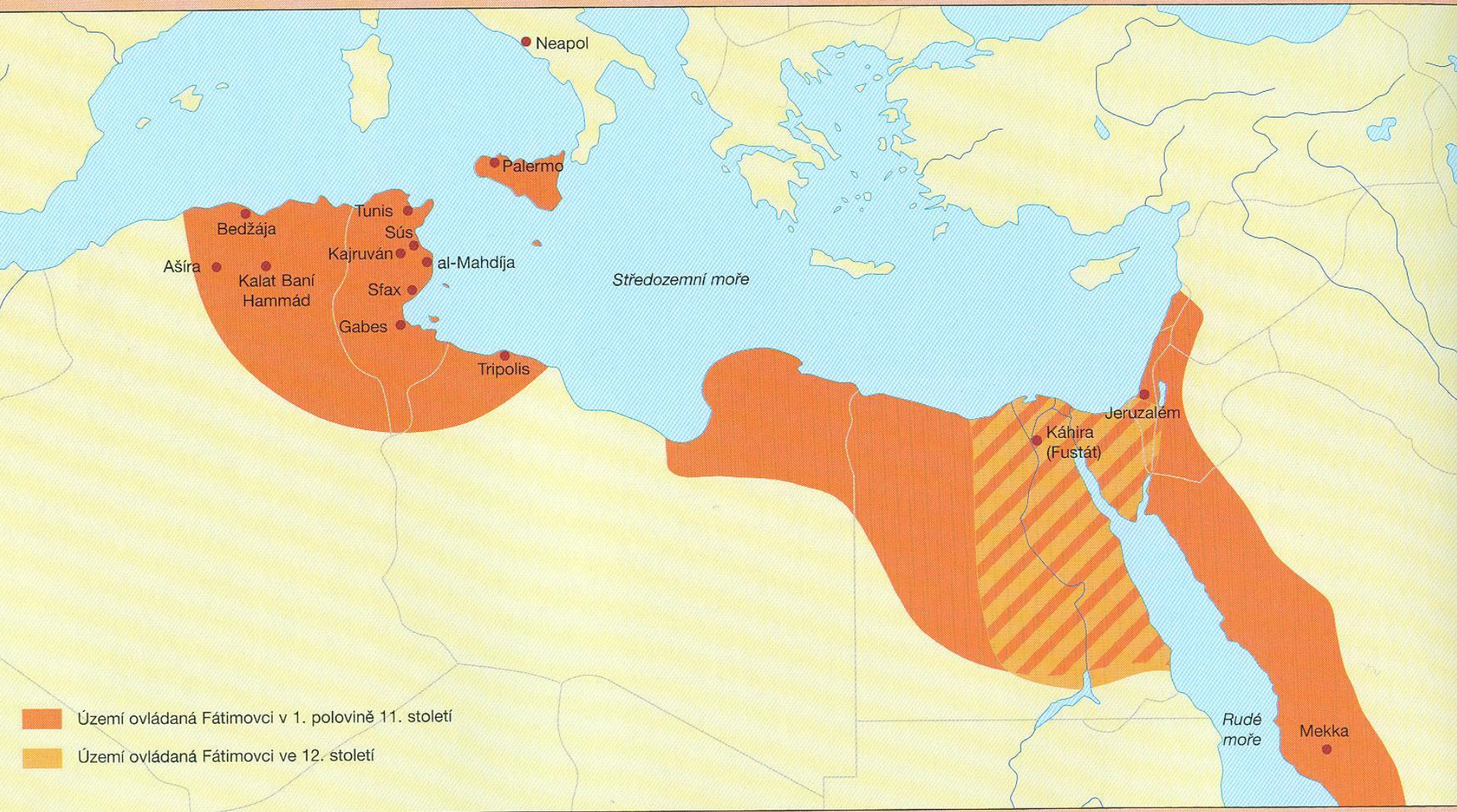
se prohlásil za aktuálního imáma, který vystoupil ze skrytosti, prohlásil se za Mahdího a pod jménem **AL-MAHDÍ BILLÁH** se stal prvním *kalifem-imámem*

- **Fátimovské dynastie**

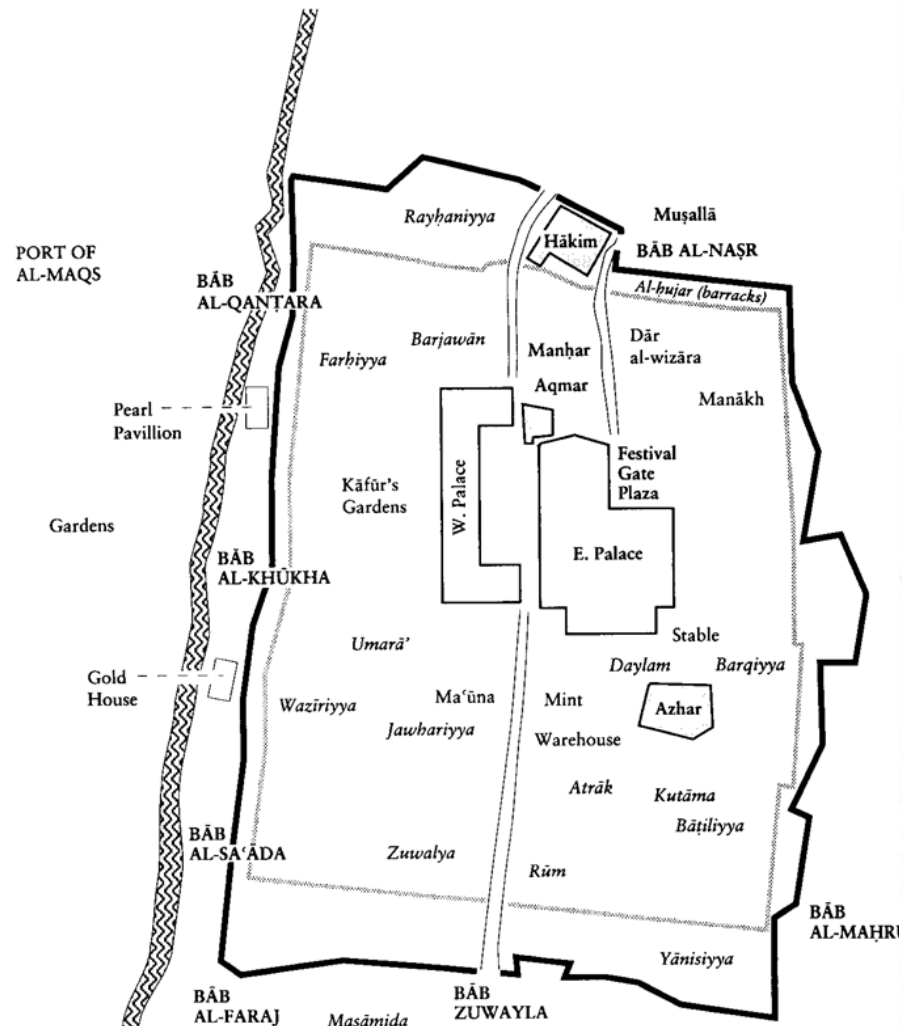
(*al-fátimíjún*, vládli v l. 909-1171 sídlem v Raqqáde, Mahdíji, al-Mansúríji a v Káhiře).

Fátimovci se stali první ší'itskou říší a kalifátem.

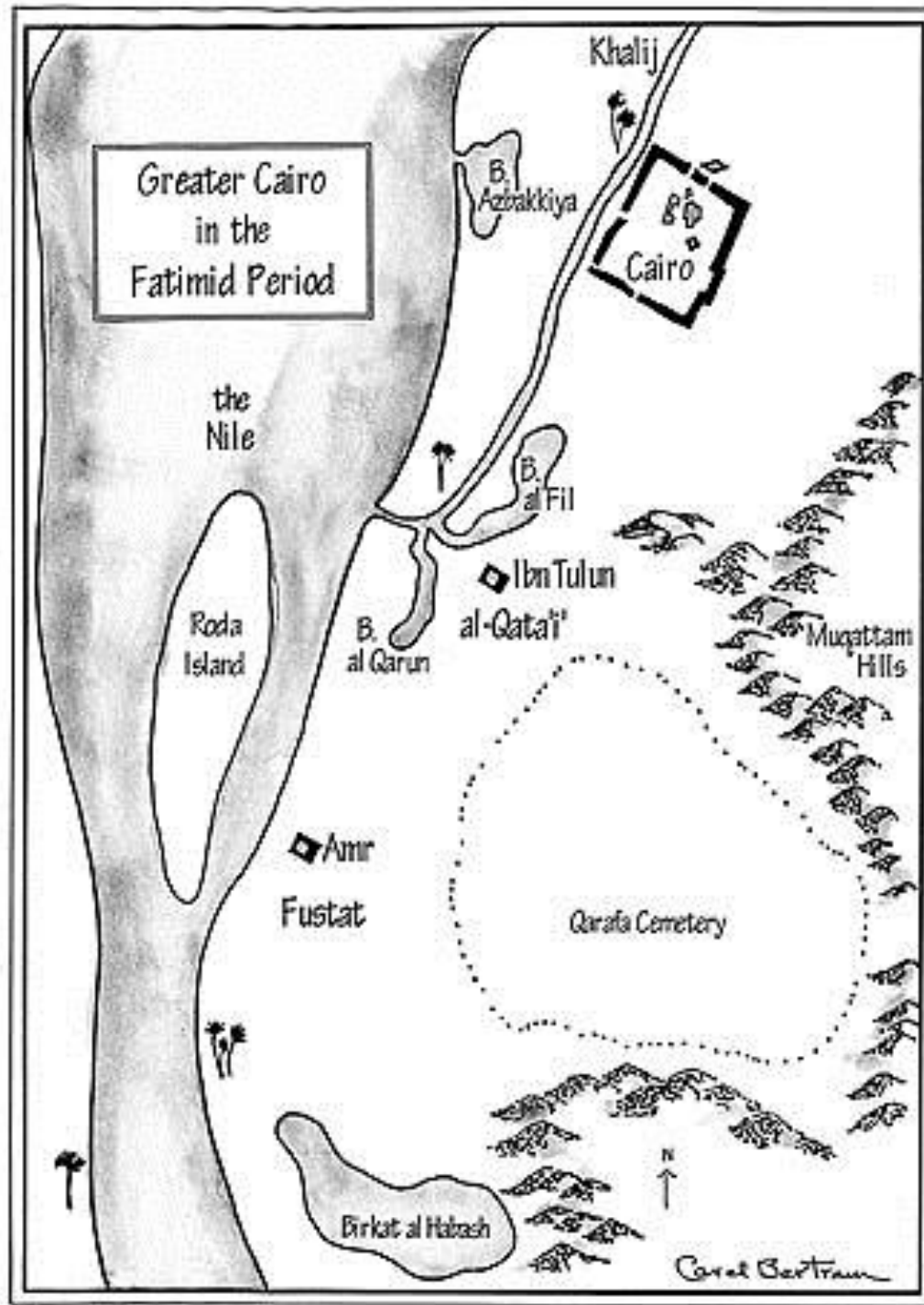
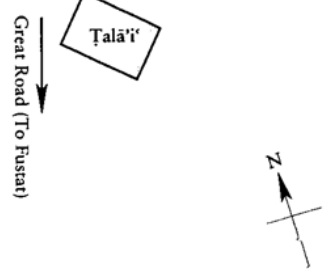
Za jejich působení Káhira se stala důležitým centrem učenosti (v r. 972 byla založena např. islámska univerzita al-Azhar, která je centrem islámské učenosti do dnešní doby) a kulturním centrem Středomoří.

- Canal (khalij)
- Badr al Jamālī's walls 1087 A.D.
- Jawhar's walls 970 A.D.
- Mosques
- Quarters*
- GATES*
- Ritual Centers*
- Other sites*

Carol Bertram

Mešita a univerzita
al-Azhar, Káhira

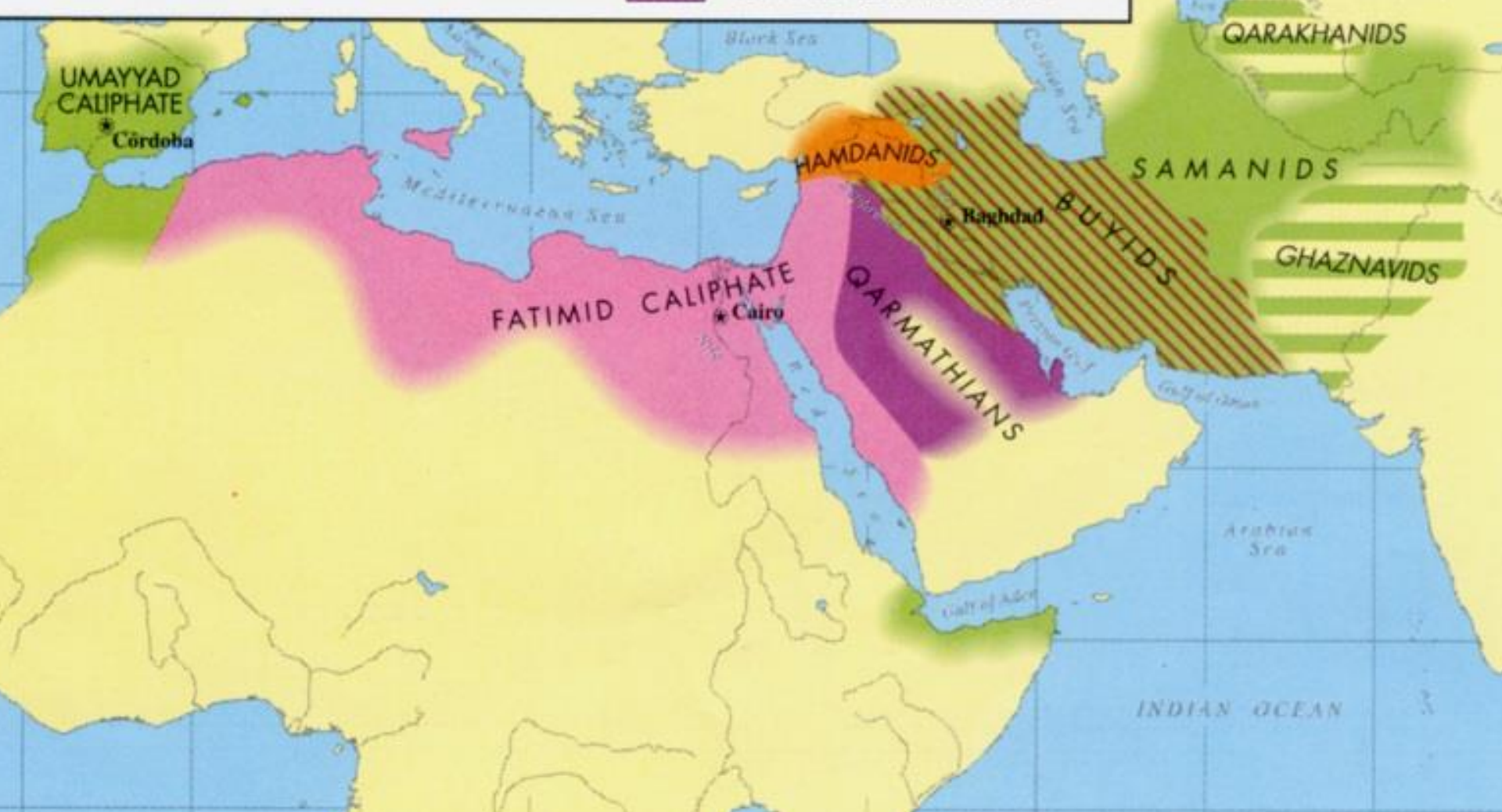
Některé skupiny ismáilitů působící v Churásánu, Transoxánii, Iráku a Bahrajnu ale neuznali fátimovskou vládu a pořád čekali na návrat „skrytého imáma“. Jejich vůdcem se stal

- **Hamdán Qarmat** (jeho historická existence je nejistá) této skupině islámitů se podle něho začalo říkat

- **QARMATÉ** (*qarámita*)

Založili svůj vlastní stát sídlem al-Ahsá v oblasti Zálivu. Vyznačovali se aktivní vojenskou činností vedli vojenské kampaně do Bagdádu i do Mekky kde v r. 930 zabili mnoho poutníků a odvezli sebou Černý kámen z Ka^cby. Cheli tak „urychlit“ příchod konce světa. Jejich vůdce **Abú Táhir al-Džannábí** v r. 931 rozeznil Mahdího v jednom Peršanovi, ale vedlo to k zániku skupiny.

ISLAMIC WORLD c. 1000 AD

Dalšímu štěpení
ismáilitů došlo za
vlády kalifa

- **AL-HÁKIM
bil-amr Alláh**
(386-411 H. /
996-1021 „zmizel“)

al-Hákimova vláda
začala klidně, no
mladého lehce
ovlivnitelného kalifa
začali inspirovat
někteří představitelé
ghulátu.

Vedlo to např. v r. 1005 k represi vůči *ahl al-kitáb* důsledku čeho kalif přikázal zboření kostelů a synagog včetně Chrámu božího hrobu v Jeruzalémě.

V r. 1017 al-Hákim se prohlásil za emanaci Boha (*hudúd*). Pak pomocí některých misionářů zejména **Hamzu az-Zúzáního** vypracoval originální doktrínu, co vedlo založení nového náboženství: drúzů

al-Hákimova mešita, Káhira

Drúzové (*darázíjún*)

„unitáři“ (*al-muwahhibún*)

Náboženství vycházející z ismá'ílíje a zejména z učení a působení kalifa al-Hákima. Ten než „zmizel“ vyslal své misionáře **Muhammada ad-Darázího** a **Hamzu az-Zúzáního** do Libanou, kde oni rozpracovali základy drúzského učení.

Centrálním bodem jejich učení je *hikma* (moudrost) jsou knihy (*kutub*), domy (*dár*) a muži (*šujúch*) moudrosti V dějinách se projevují emanace (*hudúd*) boží moudrosti kteří působili vedle proroků, např.:

Muhammad - Salmán al-Fárisí

al-Hákim - Hamza az-Zúzání

Drúzové se vyznačují s rovností žen a mužů a komunita se dělí na zasvěcených *‘uqqál* a laiky *džuhhál*. Učení zasvěcených je tajné. Začátkem drúzskeho letopočtu je r. 1017, kde se al-Hákim prohlásil za emanaci Boha.

Pět barev drúské vlajky / hvězdy symbolizují:

červená – univerzální duše (*nafs*), žlutá – *logos* (*kalima*),
modrá – příležitost (*sabíq*), bílá – imanence (*tálí*) a
zelená – univerzální vědomí (*ʿaql*)

V současní době drúzové žijí v Libanonu, Izraeli, Sýrii a Jordánsku.

*Dár al-hikma,
Dijárat al-Karmel, Izrael*

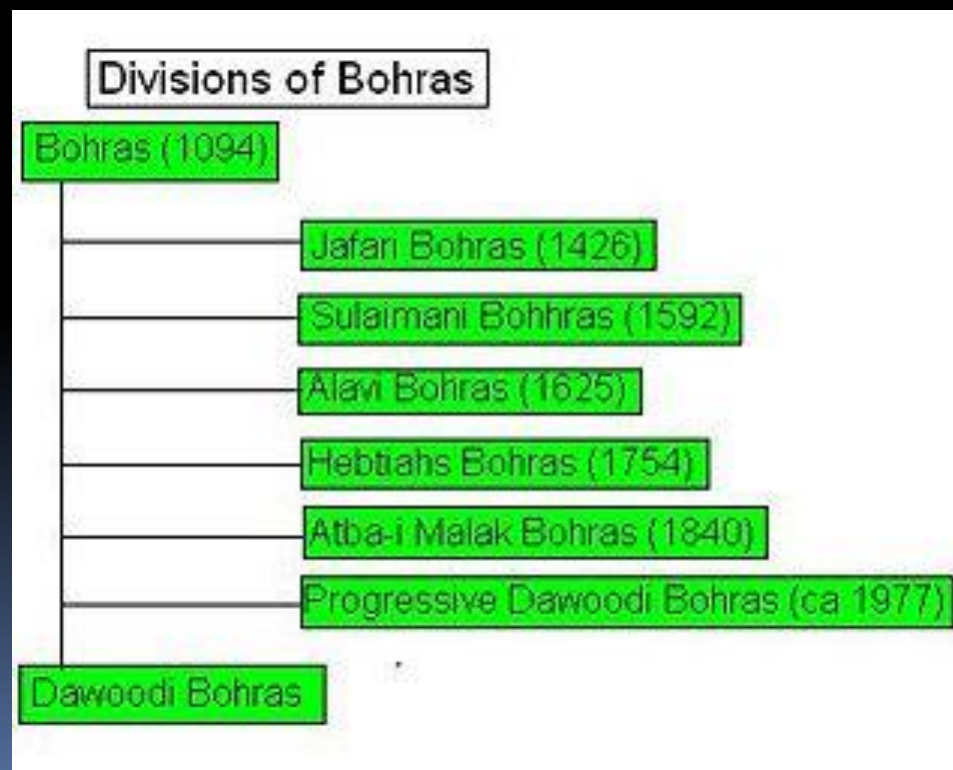
Štěpení ismáilitů došlo i v r. 1094, kdy se kalifem stal

- Abú 'l-Qásim Ahmad b. al-Mustansir **AL-MUSTA^cLÍ** (487-495 H. / 1094-1101 n.l.)

a stal se tak zakladatelem *musta^clíje*, co se stalo oficiální fátimovskou doktrínou a z tohoto hnutí zvanou též *tajjibí* vychází současný ismáilovský směr:

- **borhové**

je několik směrů a skupin borhů nazváni podle svých *dá^cíů* (*dawúdí*, *alewí*, *sulejmání*, *dža^cfarí*, atd.), borhové žijí v Indii, Jemenu, Saudské Arábii a ve východní Africe.

Kalifský titul však nárokoval i jiný z fátimovských princů

- **NIZÁR b. al-Mustansir**
(zemř. / „zmizel“ 488 H. / 1095 n.l.)

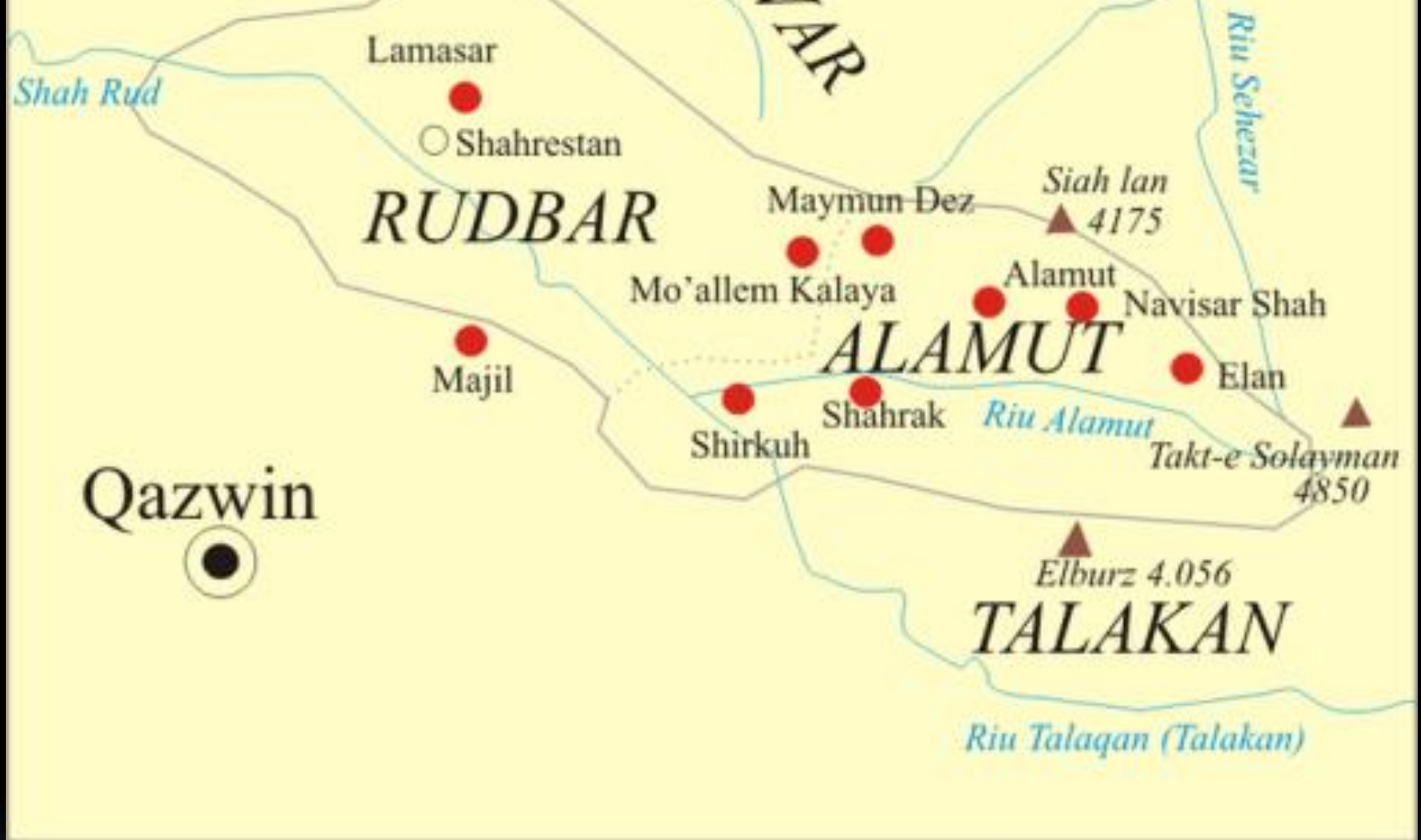
a stal se tak zakladatelem směru známého jako

Nizárovci (*nizáríja*)

známý taky jako asasínové (z arab. *haššášijún*, požívače hašíše). Působili zejména v Dajlámu (v Persii) a Sýrii a byli nechvalně známí svými úkladnými politickými vraždami. Skupinu vedl:

- **HASAN-E SABBÁH** (1034-1124)
„misionář misionářů“ (*dá'í ad-du'át*) a představitel skrývajících se imámů (*hudždža*).

V r. 1164 aktuální imám Hasan II, v Alamútu vyhlásil doktrínu *qijámy* (zmrtvýchvstání), teda učení o tom, že hrstka zasvěcenců již bude žít v rajském stavu i zde na zemi, ale po dvou letech jeho nástupce *qijámu* odvolal.

الموت بالا سآمد و از غفلت آن کوزه اکلنت لعیب در دمان بخت گرفت

pevnost Alamút

وَمَدِينَا عَلَيْهِ مَا سَقَى كَفَّةً بُوَدَّ قَتْلَ فِذَا الشَّيْطَانِ أَوَّلَ التَّعَادَةِ سَأَلَ عَمَّا وَازِمْتَادَ إِذْ كَدَّ شَتَّى وَرَسَدَ اِبْرَاهِيمَ

Zavraždění seldžuckého vezíra Nizám al-Mulka nizárovským úkladným vrahem.

V Sýrii skupinu vedl

- **RAŠÍD AD-DÍN SINÁN** (1132/1135 – 1192)
tzv. „stařec / pán hory“, *šajch al-džabal*

pevnost Masjáf

Moc nizárovců ukončil mongolský pád, některé jejich skupiny se přesunuli do Churásánu a pak v 18. stol. do Persie a Indie. V současní době nizárovce vede **Aga Chán IV.** který je jejich 49. imámem.

Evropské legendy o „asasínech“: drogy, náboženská fanatičnost, ráj na zemi a pod. Jsou daleko od skutečnosti Evropa je zná zejména z redakcie Marca Pola.

Dnes nizárité žijí zejména v Indii, ve střední Asii, východní Africe, Egyptě.

Institute of Ismaili Studies (London) – specializace pro jejich skoumání

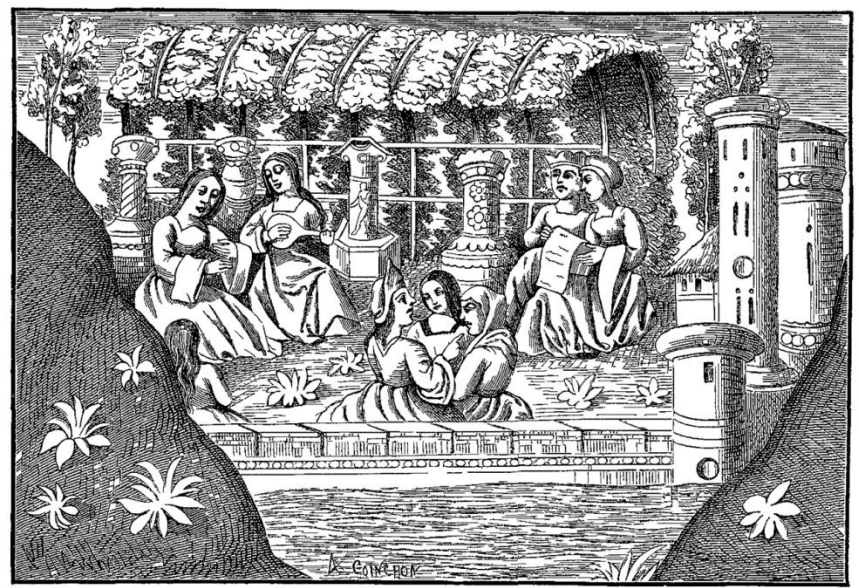

Fig 317 —The Castle of Alamond and its Enchantments —Fac-simile of a Miniature in “Marco Polo’s Travels,” Manuscript of the Fifteenth Century, in the Library of the Arsenal of Paris.

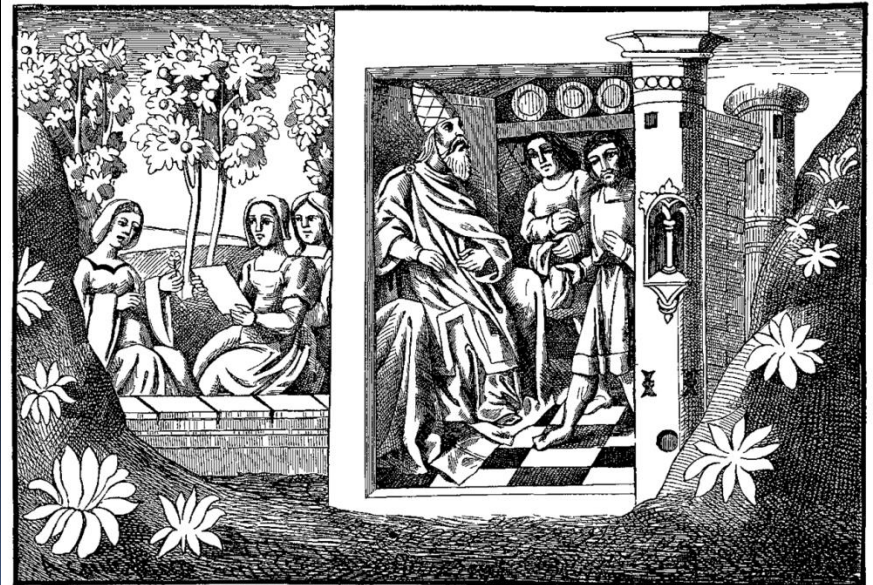

Fig. 318.—The Old Man of the Mountain giving Orders to his Followers.—Fac-simile of a Miniature in the “Travels of Marco Polo,” Manuscript of the Fifteenth Century (Library of the Arsenal of Paris).

Ithnāʿašaríja

šíʿa dvanácti imámů

Dalším ze synů Džafara as-Sádika, který se prohlásil imámem byl

- **MÚSÁ B. DŽAʿFAR AL-KÁZIM**
(zemř. 183 H. / 799 n.l.), který se stal sedmým *imámem* tohoto směru. Po něm následovali:
- **ʿALÍ B. MÚSÁ AR-RIDÁ**
(zemř. 203 H. / 817 n.l.), osmý
- **MUHAMMAD B. ʿALÍ AL-DŽAWWÁD**
(zemř. 220 H. / 835 n.l.), devátý
- **ʿALÍ B. MUHAMMAD AL-HÁDÍ**
(zemř. 254 H. / 868 n.l.), desátý

- **HASAN B. ĀLÍ AL-ASKARÍ**

(zemř. 260 H. / 874 n.l.), jedenáctý a

- **MUHAMMAD B. HASAN AL-MAHDÍ**

Kterého znala jen úzka elita vyvolených než „zmizel“ na trhu v **Samarrá** přibližně v r. **872**.

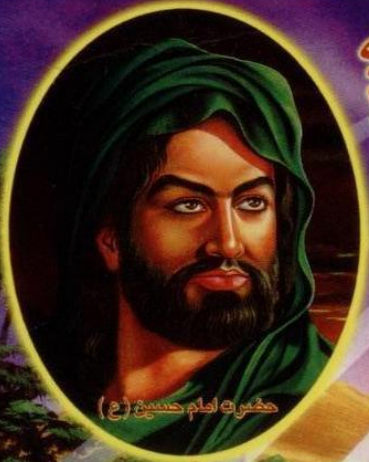
Mněl by se vrátit na konci věků jako očekávaný **Mahdí** (*al-mahdí al-muntazar*).

Jeho skrytost (*ghajba*) se dělí na

„malou“ (*al-ghajba 's- saghíra*, perz. *ghajbat-e sughrá*), která trvala 260-329 H. / 872-939 n.l., a po které se začala ta

„velká“ (*al-ghajba 'l-kabíra*, perz. *ghajbat-e kubrá*), trvající až do konce věků.

ولا يرد على ابن ابي طالب الا من جرحه من اجله

حضرت امام حسين (ع)

حضرت علي (ع)

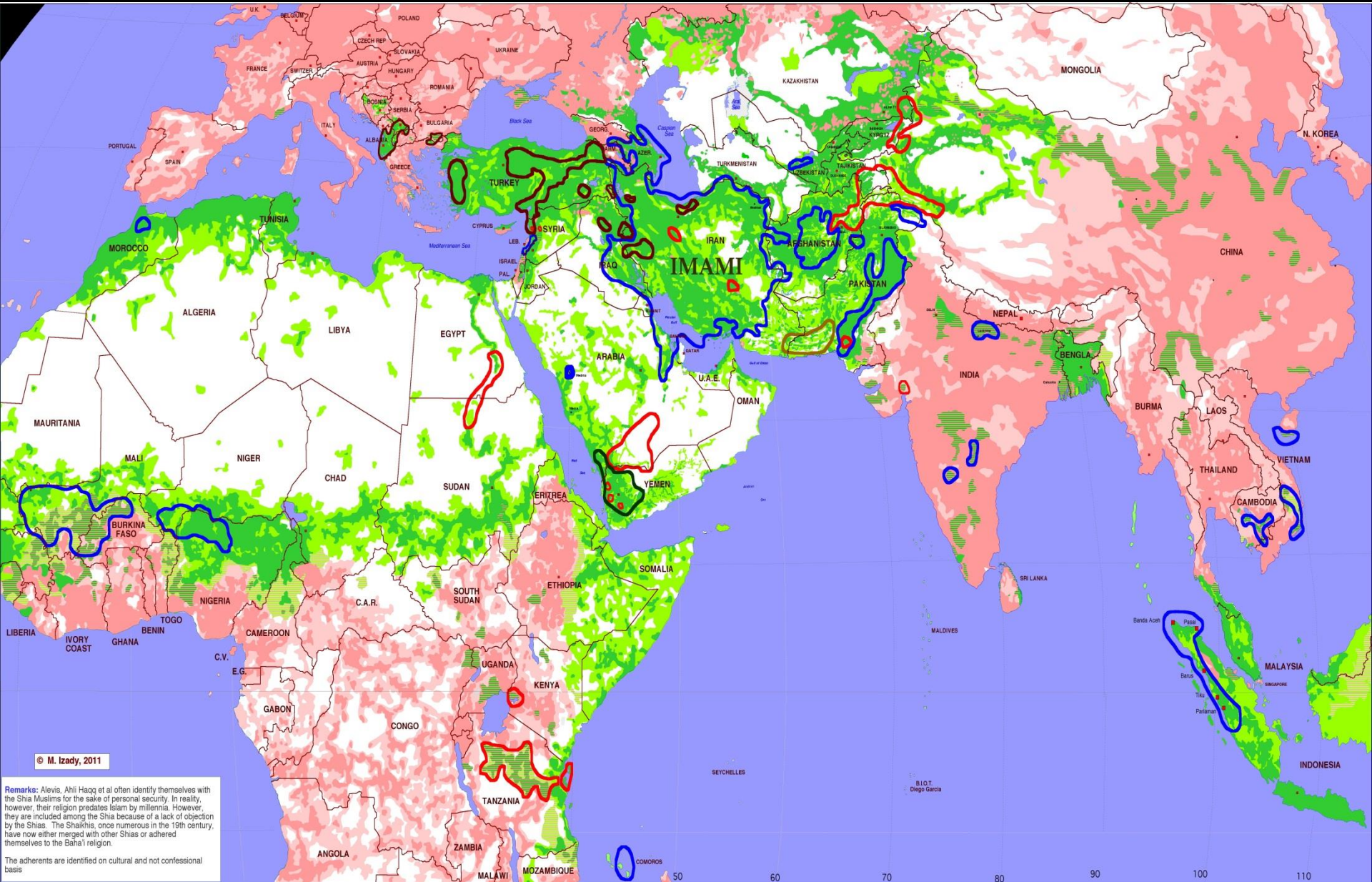
Imam names written below the figures: امام حسين عليه السلام, امام محمد باقر عليه السلام, امام جعفر صادق عليه السلام, امام موسى كاظم عليه السلام, امام علي بن ابي طالب عليه السلام, امام زين العابدين عليه السلام, امام جواد عليه السلام, امام رضا عليه السلام, امام علي بن ابي طالب عليه السلام, امام حسين عليه السلام.

امام علي عليه السلام

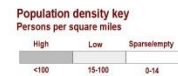

Shia Denominations World-wide

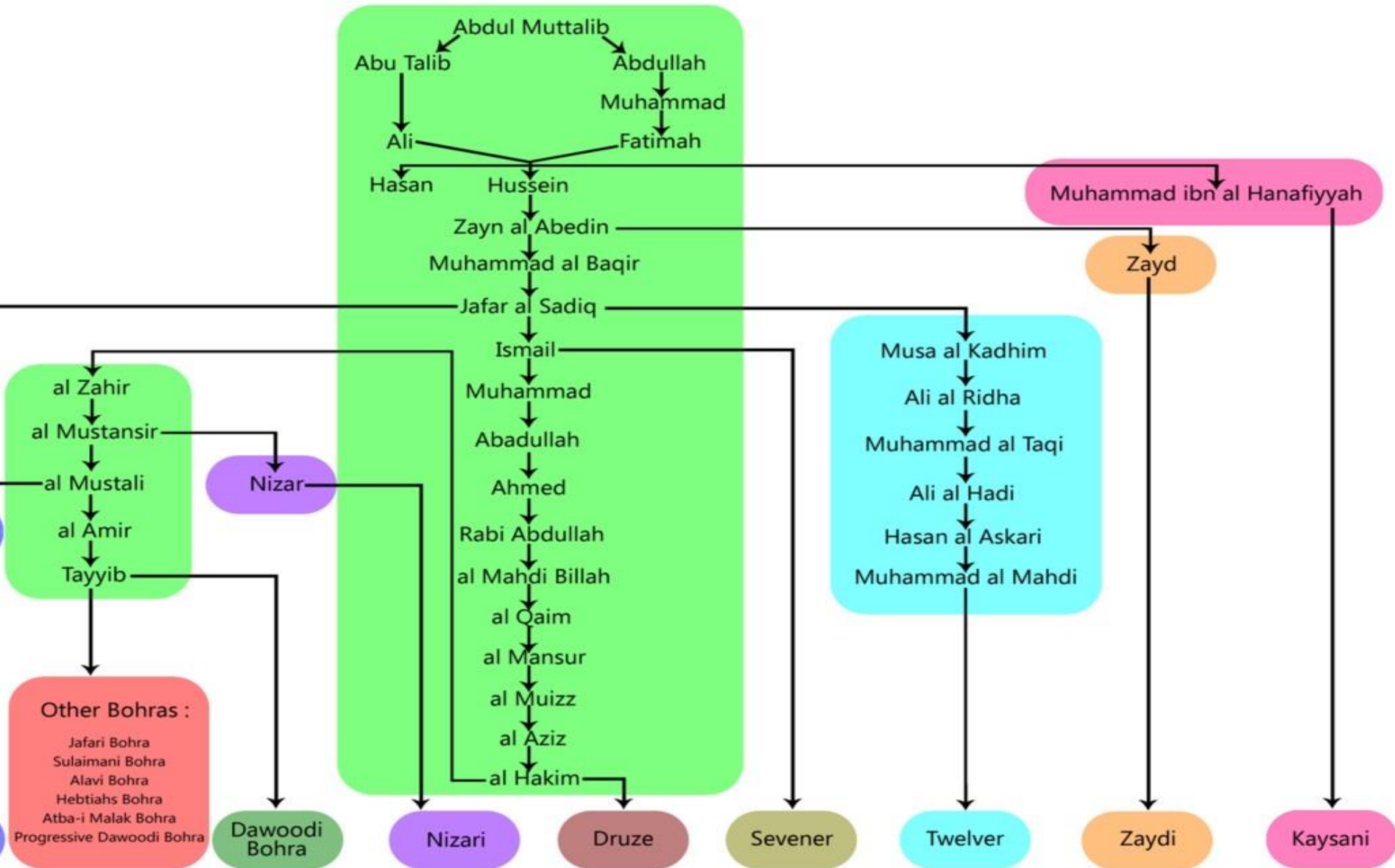
- Imami (Twelvers), scattered
- Alevi/Alawi, Ahli Haqq et al. *, mainly Anatolia, Levant, Zagros Mts.
- Ismaili (Seveners), scattered
- Zaidi (Fivers), Yemen
- Zikris

- Islamic people in the majority
- Other religions in the majority
- Mixed Islamic and non-Islamic communities

AITOFF'S INTERRUPTED EQUAL-AREA PROJECTION

Shia Islam

Alawité (*ʿaLawíja / nusajríja*)

Alawité se považují za následovníky 10. imáma ʿAlí al-Hádího a za součást šíʿe 12 imámů. Zakladatelem je:

- **Abú Šu'ajb Muhammad b. Nusajr** (zemř. 873)

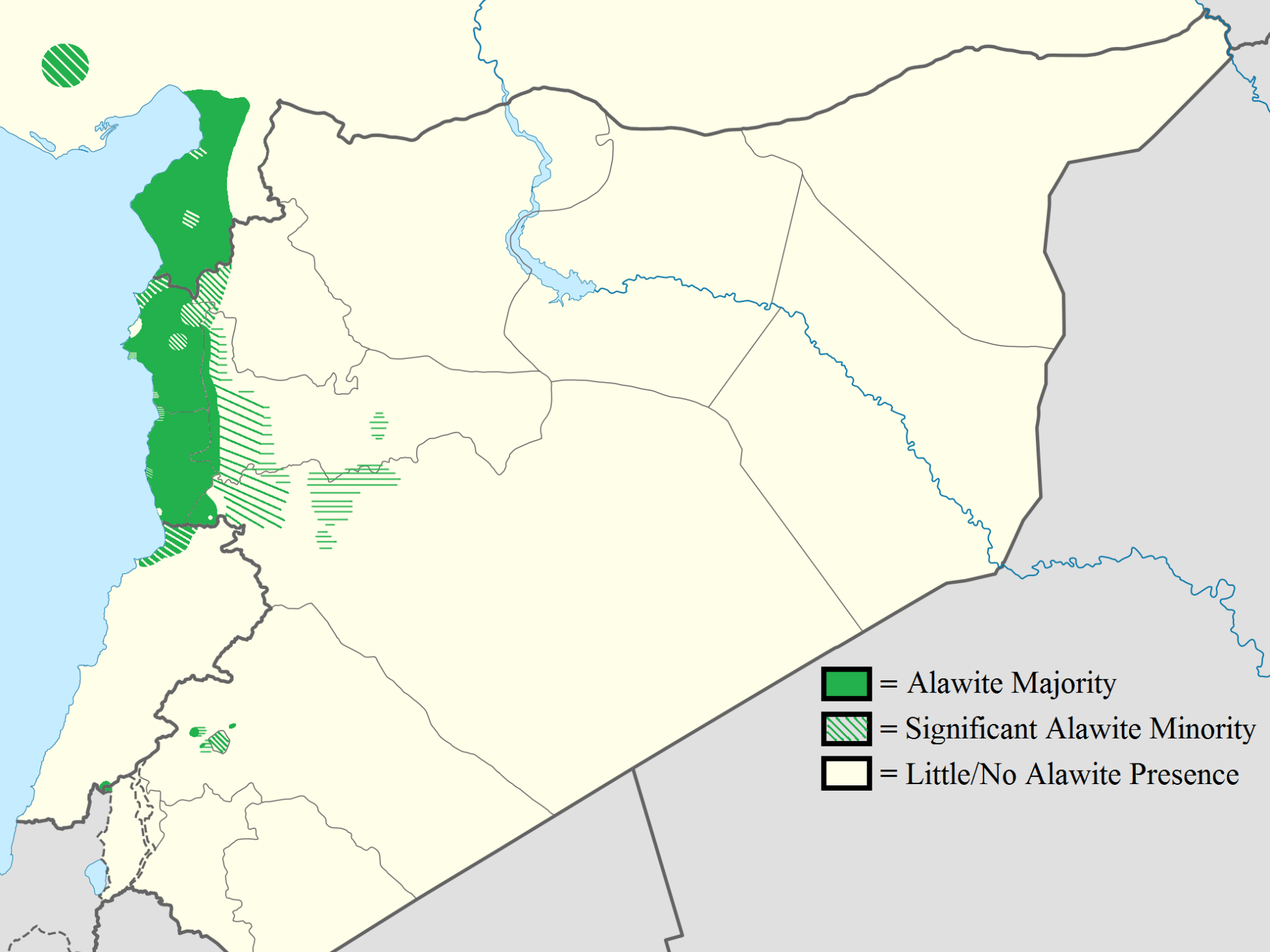
Heterodoxní hnutí: astrální kult (člověk-hvězda), prvotní hřích a některé křesťanské prvky (Vánoce a pod.). Jejich dogmatika je založená na postupném zjevování pravdy:

Muhammad – jméno,

ʿAlí – podstata,

Salmán al-Fárisí – brána, poznání

V současnosti žijí v Sýrii (kde tvoří vojensko-politickou elitu, (Háfiz a Bašar al-Asad) v Libanonu a Turecku.

- = Alawite Majority
- = Significant Alawite Minority
- = Little/No Alawite Presence

Alevité (Alevîlik / Qızılbaş)

Alevité jsou heterodoxní ší'itskou skupinou v Anatólíi. Jeho vyznavači uznávají tradici ší'ce 12 imámů jakož to i súfijského řádu Bektašije a jeho zakladatele

- **Hádží Bektaš Váliho**
(1209-1271)

Jejich ústředním rituálem je *džem* (tur. *Cem*), hudebno-taneční mystická seance který se koná v *Cemevi* a při které sa používá strunový hudební nástroj *saz*.

Hrobka Hádží Bektaš Váliho v Turecku

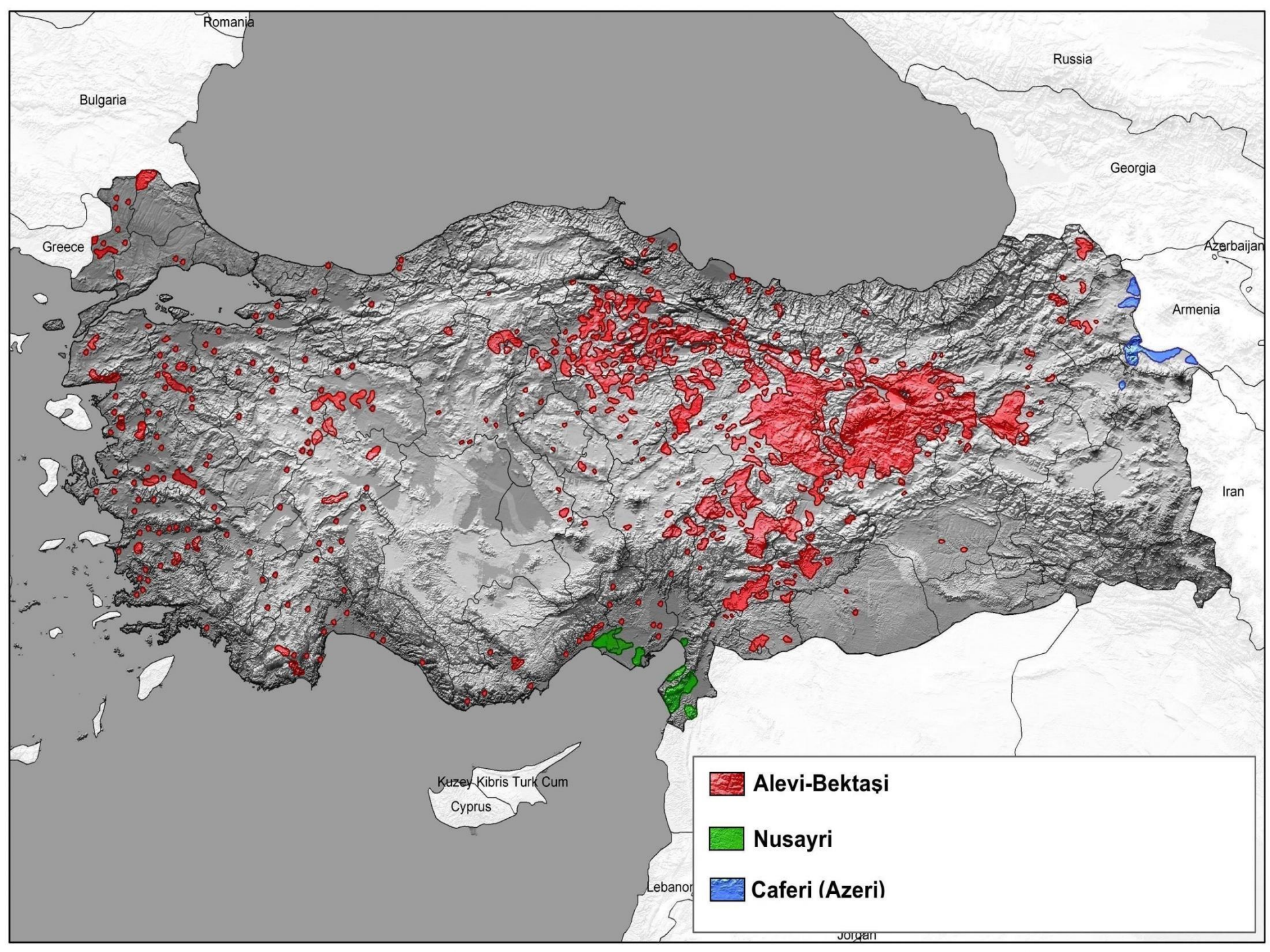

الحمد لله الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

الذي هدانا لهذا الذي كنا لنهتدي لولا أن هدانا الله

KORAY KAYA
1980

ASUMAN SIVRI
1977

BELKIS ÇAKIR
1975

MENEKSE KAYA
1979

ÖZLEN SAHİN
1976

YESEMİN SIVRI
1975

SERPİL ÇANIK
1974

NURCAN SAHİN
1975

SERKAN DOĞAN
1974

YEŞİM ÖZKAN
1973

GÜLSÜM KARABAB
1971

HANDAN METİN
1973

AHMET ÖZYURT
1972

İNÇİ TÜRK
1971

HASRET GÜLTEKİN
1971

MURAT GÜNDÜZ
1971

HURİYE ÖZKAN
1971

SAİT METİN
1970

GÜLENDER AKÇA
1968

CARINA (ÇU ANNA) THULİS
1970

MEHMET ATAY
1968

İSTİKLAL MARSİ

İstiklal marşının Türk milliyetçiliğinin en önemli sembolü olduğu, Atatürk'ün bu marşı yazmasını istemesiyle başlayan süreç, Türkiye'nin bağımsızlığını kazanmasında büyük rol oynamıştır. Marşın sözleri, Türk milletinin özgürlük mücadelesini ve vatan sevgisini yansıtmaktadır.

Ey Türk Gençliği!

Milliyetçilik, Türk milletinin, Atatürk'ün, Atatürkçü düşüncesinin en önemli kavramıdır. Milliyetçilik, Türk milletinin, Atatürk'ün, Atatürkçü düşüncesinin en önemli kavramıdır. Milliyetçilik, Türk milletinin, Atatürk'ün, Atatürkçü düşüncesinin en önemli kavramıdır.

Ey Türk istikbalinin erladı!

Atatürk'ün Atatürkçü düşüncesinin en önemli kavramıdır. Milliyetçilik, Türk milletinin, Atatürk'ün, Atatürkçü düşüncesinin en önemli kavramıdır.

KEMAL ATATÜRK

HE ALL DEM DESUR ASKER
DULFIR AD DAN RESUR KILU VOR TUR
KILAN

Bir olalım, iri olalım, diri olalım...

BİZ ALEVİYİZ!

Ahl-e Haqq („lidé pravdy“)

Jársán

‘Alí-iláhí („vyznavači ‘Alího božství“).

Hnutí založil v západním Íránu

- **SULTÁN SAHAK**

(žil v 14. stol.)

který se měl narodit „neoškvařeným početím“ a byl potomkem imáma Músu al-Kázima. *Ahl-e haqq* je silně ovlivněný mitraizmem, gnózí a manicheizmem (angelologie, dualismus, postupné projevování a zjevování).

7 projevů božstva ukryté v perle symbolizované sedmými anděly:

Benjamin inkarnace Gabriela

Dawúd (David) inkarnace Miká'íla

Mustafá', inkarnace Azraíla

Pír Músí

Šách Husajn

Bábá Jadegar

Chatún-e Rezb (matka Sultána Sahaka)

4 epochy: *šarí'a*, *taríqa*, *ma'árifa*, *haqíqa*

Představitelé skupiny žijí zejména v iránském a iráckém Kurdistánu, v Sýrii a Evropě.

Hrobka Sultána Sahaka, Irán

مجله ی فرهنگ ی تاق وه سان (الکترونیکی)

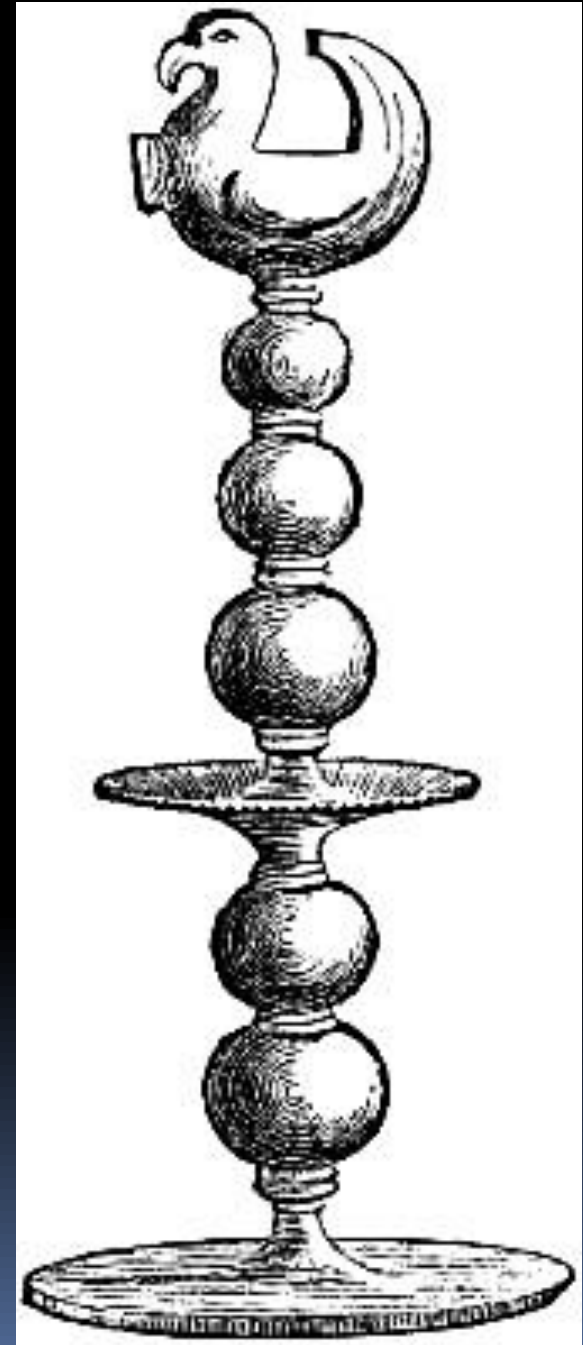
تاق وه سان

Jazídové (*jazídíja*)

Dásin / Dawásin

Jazídové jsou synkretickou a dualistickou náboženskou skupinou na pomezí islámu, šamanismu, mitraismu, zoroastrovského dualizmu, křesťanství, židovství, manichejské a sabejské tradice. Jazídové mají detailní a originální věrouku a složitý systém rituálů. Komunitu vede emír a šejkové, a privilegované rody *šejků*, *pírů* a *murídů*.

Za zakladatele je považovaný

- **ŠEJCH ĀDÍ b. Musáfir (11. stol.)**

který je předkem vůdců komunity jakož to i známý islámský mystik (*súfí*) **Hasan al-Basrí**.

Na základě jazídsjeho učení Bůh stvořitel se svému dílu již nevěnuje, vlastním objektem kultu je druhý princip

- **Anděl Páv (*Malik Táús*)**

jakýsi „padlý anděl“, který pokáním odčinil svůj hřích a svými slzy uhasil pekelný oheň a pod. Anděl Páv je i autorem jednoho ze svatých spisů jazídů „Knihy zjevování“, druhý svatý spis pochází od Boha je známa jako „Černá kniha“. Knihy pojednávají o stvoření a o dalších osudech světa a lidí.

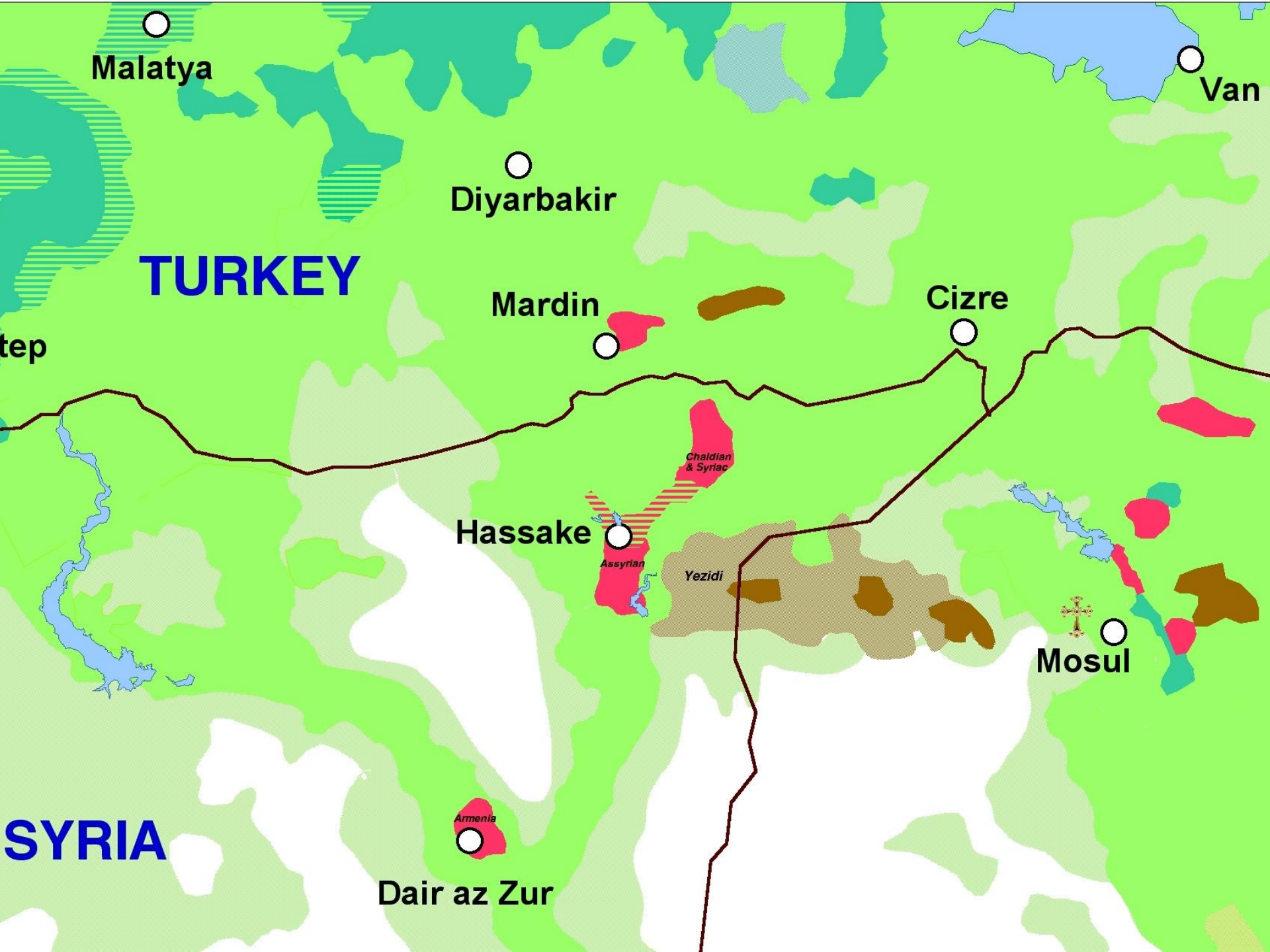

Jazídi jsou výlučně Kurdi z určitých kmenů a mají svoji „posvátnou zem“ v iráckém Kurdistánu blízko Mosulu, kde se nachází jejich posvátná místa zejména Láliš (hroby zakladatele a chrámy) se kterými jsou spojeni rituály a kam se konají poutě apod.

Jazídové ještě žijí v Arménii, Sýrii a v Evropě a USA.

Anděl Páv je příslušníky jiných náboženství často a mylně identifikován s ďáblem a proto jsou jazídové občas označováni za „uctívače ďábla“.

Malatya

Van

TURKEY

Diyarbakir

Mardin

Cizre

tep

Hassake

Chaldean & Syriac

Yezidi

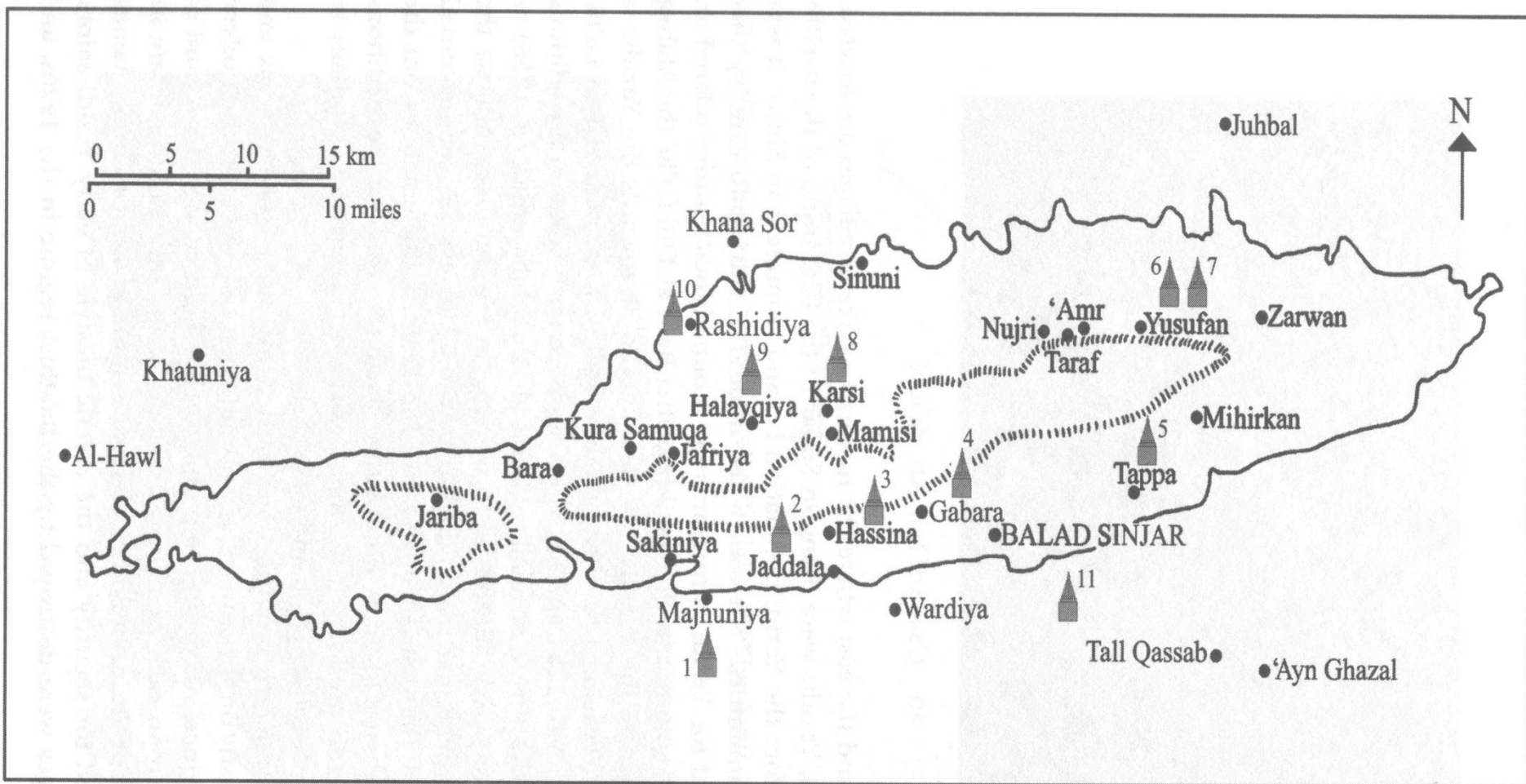
Assyrian

Mosul

SYRIA

Armenia

Dair az Zur

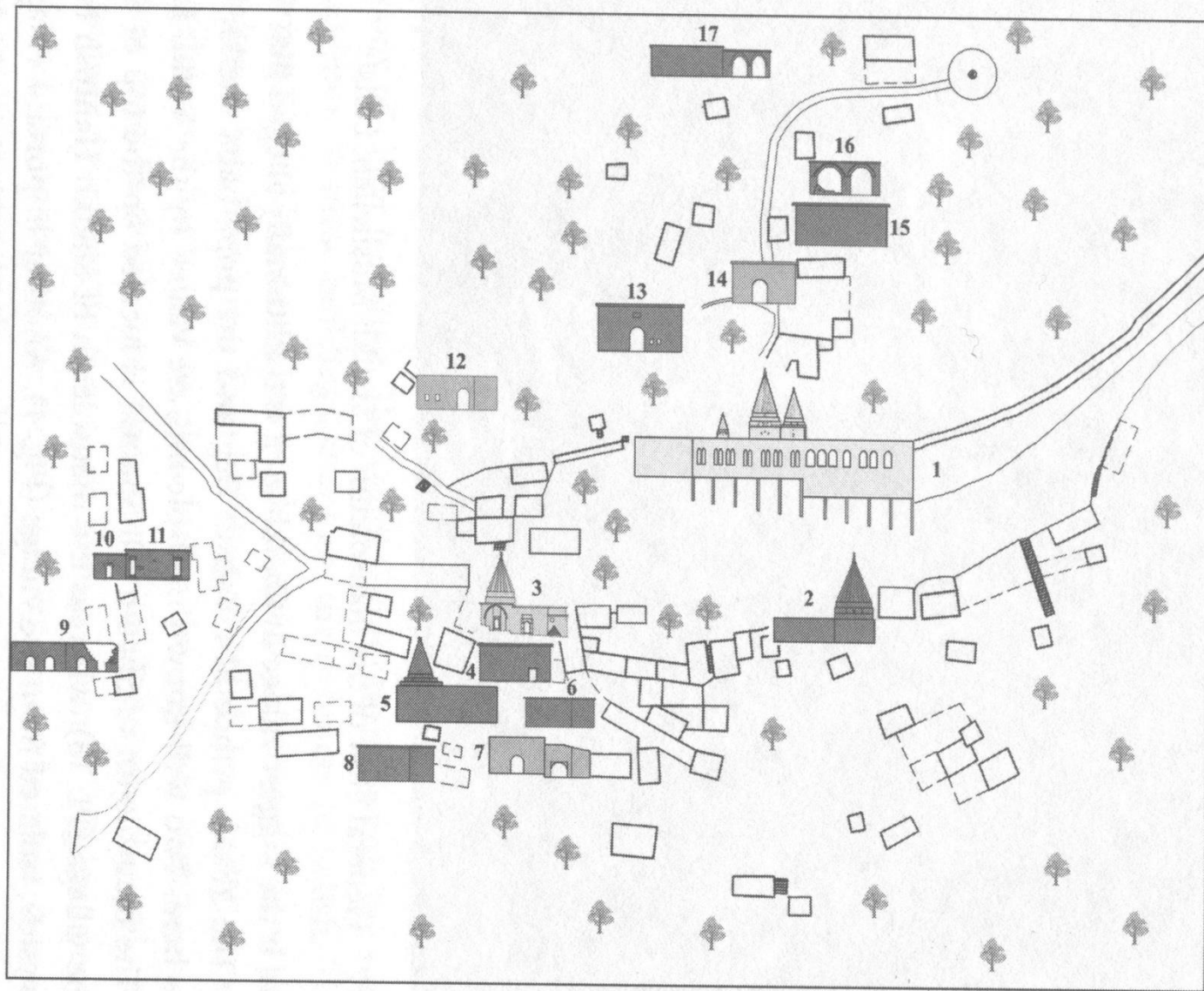

- 1- Mausoleum of Abd al-Qadir al-Jilani
- 2- Mausoleum of Sheikh Mand Pasha
- 3- Mausoleum of Hajali
- 4- Mausoleum of Sheikh Hasan

- 5- Mausoleum of Memê Resh
- 6- Mausoleum of Sheikh Shams
- 7- Mausoleum of Sheikh Barakât
- 8- Mausoleum of Abū'l Qasim

- 9- Mausoleum of Khatuna Fakhran
- 10- Mausoleum of Sheikh Sharaf al-Din
- 11- Mausoleum of Sheikh Amadin

JABAL SINJAR

1. Sanctuary of Sheikh 'Adi
2. Mausoleum of Sheikh Mushelleh
3. Baptistery of Kanîya Spî
4. Mausoleum of Êzdîna Mîr
5. Mausoleum of Sheikh Shams
6. Mausoleum of Khatuna Fakhran
7. Cave of Pîr Hemedî Boz
8. Mausoleum of Sheikh Nasr al-Dîn
9. Mausoleum of Pîr Kivane Rut
10. Mausoleum of Pîr Sîn
11. Mausoleum of Qadî Bilban
12. Cave of Memê Shivan
13. Mausoleum of Sheikh Abû Bekir
14. Cave of Pîr Mahmud
15. Mausoleum of Pîr Cerwan
16. Mausoleum of Hecî Muhammad
17. Mausoleum of Alû Bekir

Map 9 Yezidi buildings at Lalish, based on the map of Suleiman Havend

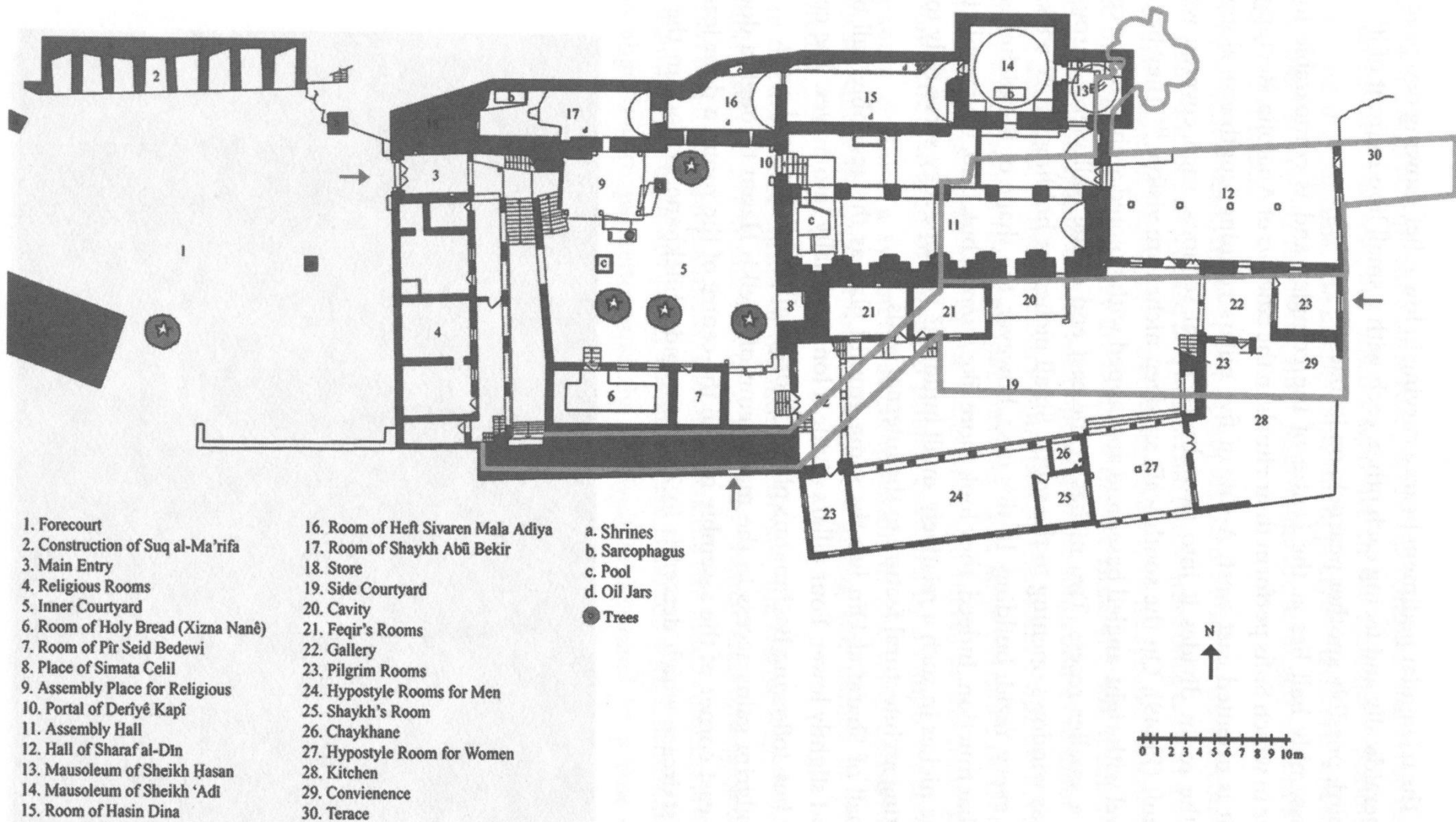

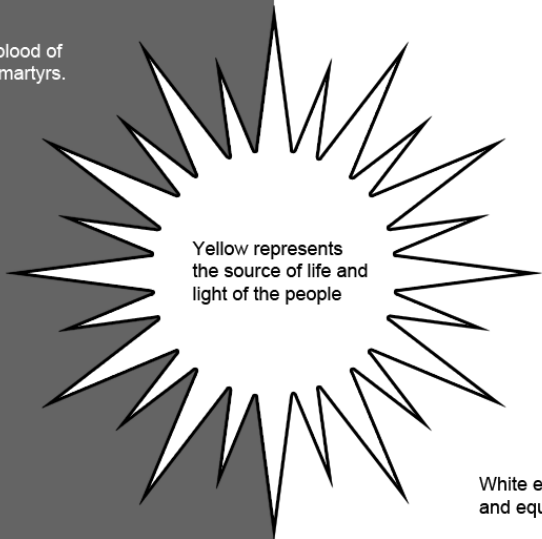
Fig. 3 Sanctuary of Sheikh 'Adî, plan of the ground floor and basement, Lalish

Hranice jazídké „posvátné krajiny“ v podobě mostu, Láliš

Red symbolizes the blood of the countless Yezidi martyrs.

Yellow represents the source of life and light of the people

White expresses peace and equality.

Hlavní svatyně a hrobka šejcha Ádiho, Láliš

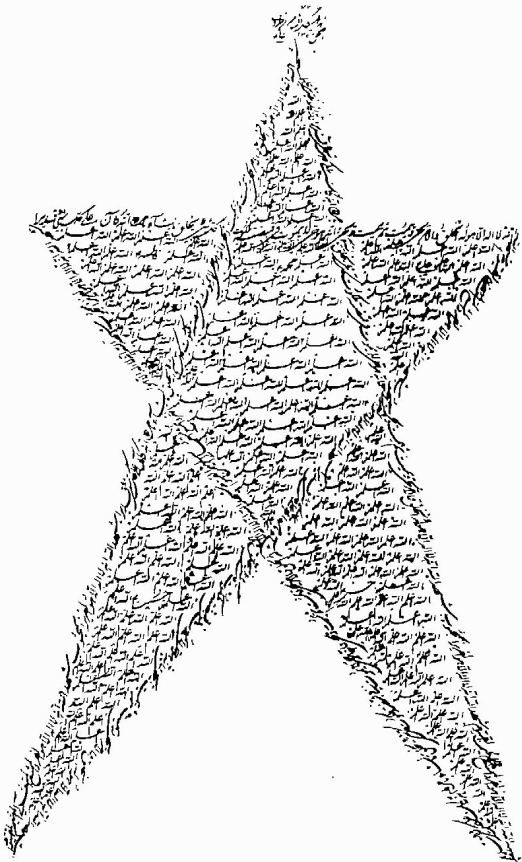

Bábíja

- **‘Alí Muhammad Šírází AL-BÁB (1819–1850)** zakladatel esoterického ší‘itského hnutí, předchůdce Bahá’í, *mahdí* a „brána“ Bahá‘ulláhovi.

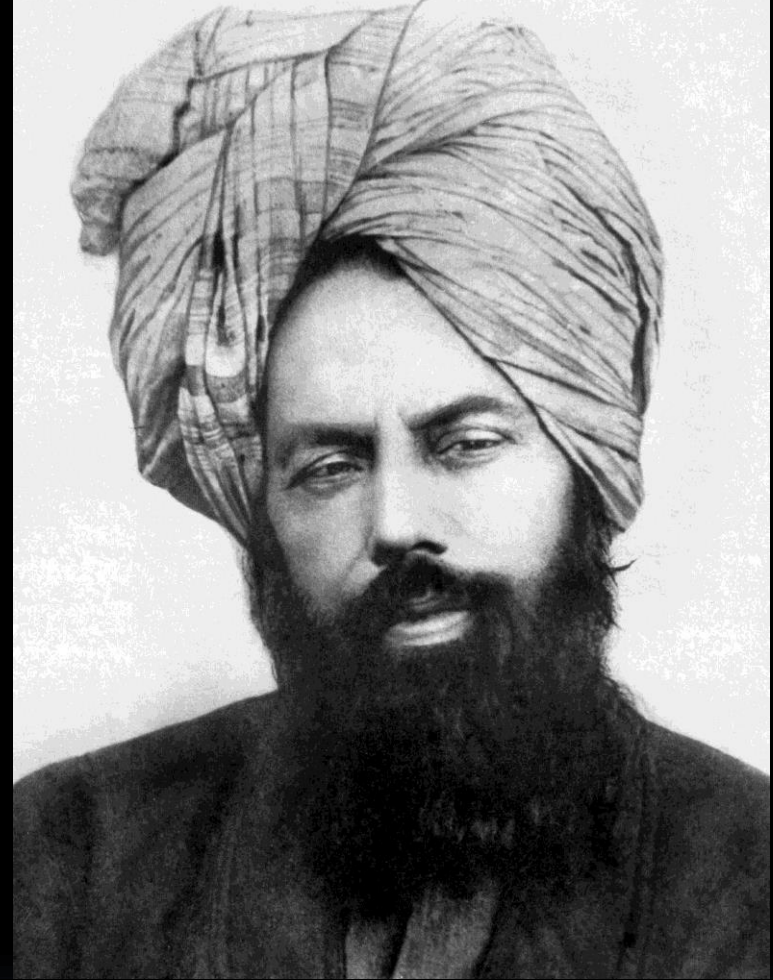

Ahmadíja

Indicko-pákistánské hnutí,
jehož zakladatelem byl

- **MÍRZÁ GHULÁM AHMAD**
(1844-1885)

sám se prohlásil za mahdího
a mezi proroky počítá vedle
Muhammada a Ježíše,
Buddhu, Šivu a pod. Hnutí
je velice aktivní v Evropě i
USA. Současným vůdcem
je Mírzá Mahmúd Amad.

IN THE NAME OF ALLAH THE MOST GRACIOUS, EVER MERCIFUL

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

LOVE FOR ALL
HATRED FOR NONE

PEACE SYMPOSIUM

&

EID MILAN - 2013

Enlightening Discourse on Peace and Harmony

Loyalty Freedom Equality Respect Peace

Organised by Ahmadiyya Muslim Community
Chennai (INDIA)

One Community
One Leader

HADHRAT MIRZA MASROOR AHMAD^{ATBA}
Head of the World Wide Ahmadiyya Muslim Community

Sunnité

„lidé tradice a komunity“

(*ahl as-sunna wa 'l-džamá'*)

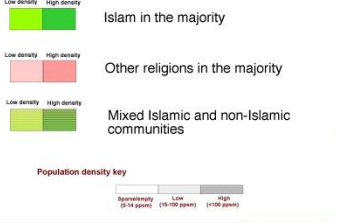
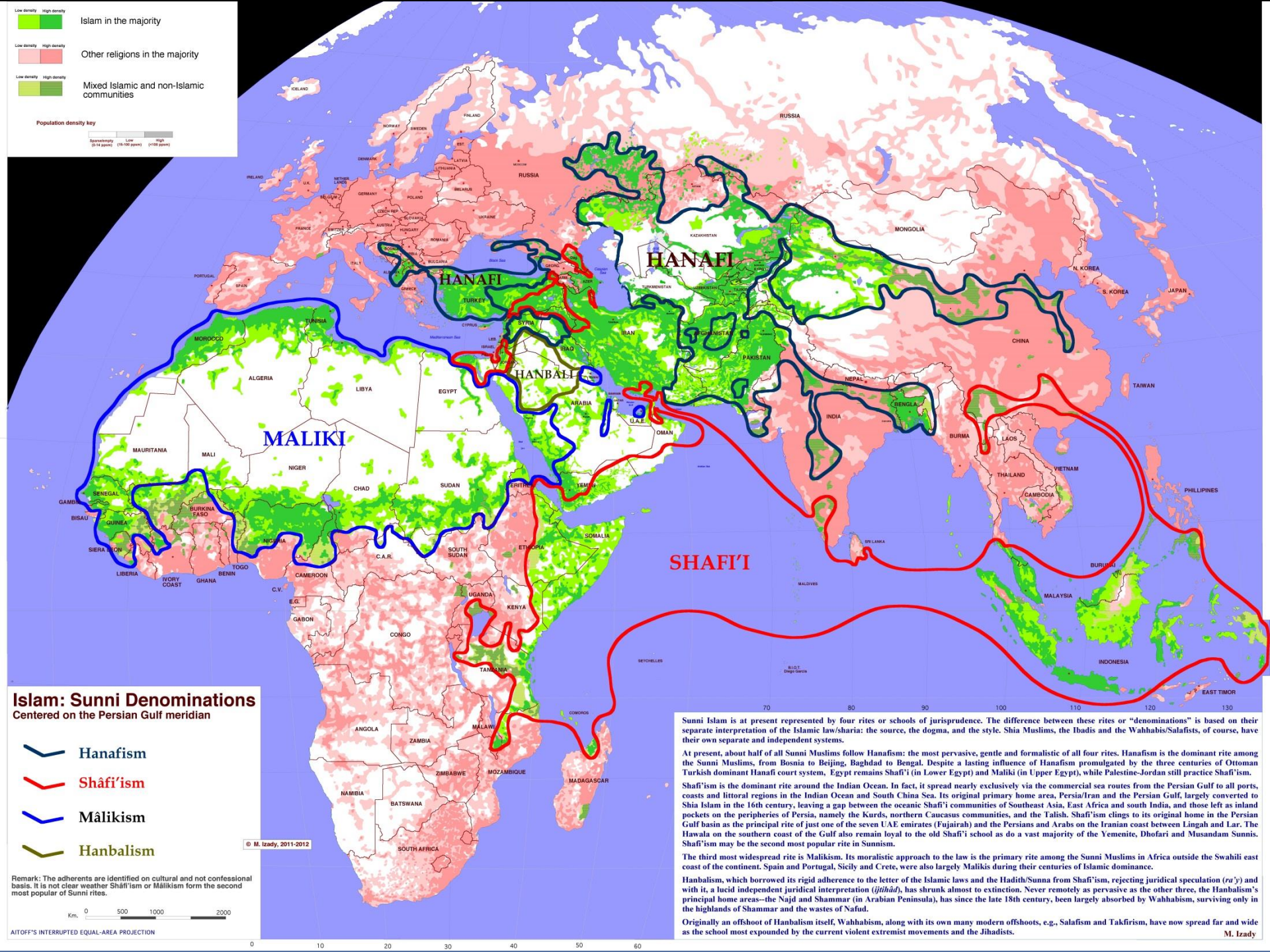
Většinový směr islámu, dnes tvoří asi 90 % z celkového počtu 1,6 miliardy muslimů. Zatím co ší'ité tvoří přibližně 9 % a cháridžité a jiní 1 %.

Sunnitský islám se dělí na 4 hlavní náb.-právní školy:

Málikovskou, Hanafovskou, Šáfíovskou a Hambalovskou

Z hambalovské školy pak vychází wahhábovský směr islámu. V 19. a 20. stol pak vznikají různá islamistická hnutí (*salafí, takfírí, džihádí* a jiné).

Islám tvoří i různé mystické (*súfí*) směry a školy.

Islam: Sunni Denominations
Centered on the Persian Gulf meridian

- Hanafism
- Shāfi'ism
- Mālikism
- Hanbalism

Remark: The adherents are identified on cultural and not confessional basis. It is not clear whether Shāfi'ism or Mālikism form the second most popular of Sunni rites.

© M. Izady, 2011-2012

Sunni Islam is at present represented by four rites or schools of jurisprudence. The difference between these rites or "denominations" is based on their separate interpretation of the Islamic law/sharia: the source, the dogma, and the style. Shia Muslims, the Ibadis and the Wahhabis/Salafists, of course, have their own separate and independent systems.

At present, about half of all Sunni Muslims follow Hanafism: the most pervasive, gentle and formalistic of all four rites. Hanafism is the dominant rite among the Sunni Muslims, from Bosnia to Beijing, Baghdad to Bengal. Despite a lasting influence of Hanafism promulgated by the three centuries of Ottoman Turkish dominant Hanafi court system, Egypt remains Shafi'i (in Lower Egypt) and Maliki (in Upper Egypt), while Palestine-Jordan still practice Shafi'ism.

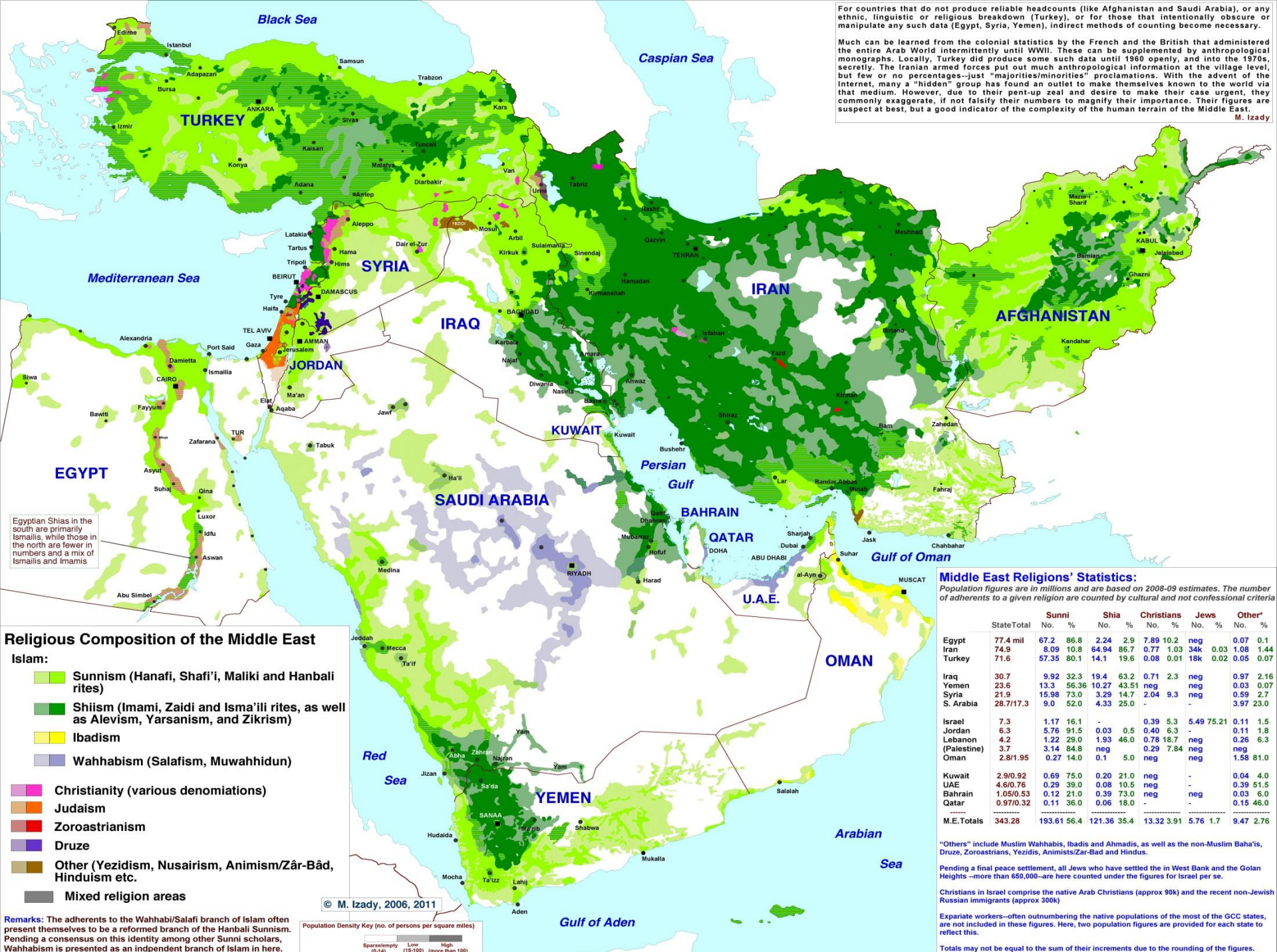
Shafi'ism is the dominant rite around the Indian Ocean. In fact, it spread nearly exclusively via the commercial sea routes from the Persian Gulf to all ports, coasts and littoral regions in the Indian Ocean and South China Sea. Its original primary home area, Persia/Iran and the Persian Gulf, largely converted to Shia Islam in the 16th century, leaving a gap between the oceanic Shafi'i communities of Southeast Asia, East Africa and south India, and those left as inland pockets on the peripheries of Persia, namely the Kurds, northern Caucasus communities, and the Talish. Shafi'ism clings to its original home in the Persian Gulf basin as the principal rite of just one of the seven UAE emirates (Fujairah) and the Persians and Arabs on the Iranian coast between Lingah and Lar. The Hawala on the southern coast of the Gulf also remain loyal to the old Shafi'i school as do a vast majority of the Yemenite, Dhofari and Musandam Sunnis. Shafi'ism may be the second most popular rite in Sunnism.

The third most widespread rite is Malikism. Its moralistic approach to the law is the primary rite among the Sunni Muslims in Africa outside the Swahili east coast of the continent. Spain and Portugal, Sicily and Crete, were also largely Maliki during their centuries of Islamic dominance.

Hanbalism, which borrowed its rigid adherence to the letter of the Islamic laws and the Hadith/Sunna from Shafi'ism, rejecting juridical speculation (*ra'y*) and with it, a lucid independent juridical interpretation (*ijtihad*), has shrunk almost to extinction. Never remotely as pervasive as the other three, the Hanbalism's principal home areas—the Najd and Shammar (in Arabian Peninsula), has since the late 18th century, been largely absorbed by the Wahhabism, surviving only in the highlands of Shammar and the wastes of Nafud.

Originally an offshoot of Hanbalism itself, Wahhabism, along with its own many modern offshoots, e.g., Salafism and Takfirism, have now spread far and wide as the school most expounded by the current violent extremist movements and the Jihadists.

M. Izady

For countries that do not produce reliable headcounts (like Afghanistan and Saudi Arabia), or any ethnic, linguistic or religious breakdown (Turkey), or for those that intentionally obscure or manipulate any such data (Egypt, Syria, Yemen), indirect methods of counting become necessary.

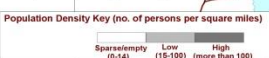
Much can be learned from the colonial statistics by the French and the British that administered the entire Arab World intermittently until WWII. These can be supplemented by anthropological monographs. Locally, Turkey did produce some such data until 1960 openly, and into the 1970s, secretly. The Iranian armed forces put out much anthropological information at the village level, but few or no percentages—just “majorities/minorities” proclamations. With the advent of the Internet, many a “hidden” group has found an outlet to make themselves known to the world via that medium. However, due to their pent-up zeal and desire to make their case urgent, they commonly exaggerate, if not falsify their numbers to magnify their importance. Their figures are suspect at best, but a good indicator of the complexity of the human terrain of the Middle East.

M. Izady

Egyptian Shias in the south are primarily Ismailis, while those in the north are fewer in numbers and a mix of Ismailis and Imamis

- ### Religious Composition of the Middle East
- Islam:**
- Sunnism (Hanafi, Shafi'i, Maliki and Hanbali rites)
  - Shiism (Imami, Zaidi and Isma'ili rites, as well as Alevism, Yarsanism, and Zikrism)
  - Ibadism
  - Wahhabism (Salafism, Muwahhidun)
  - Christianity (various denominations)
  - Judaism
  - Zoroastrianism
  - Druze
  - Other (Yezidism, Nusairism, Animism/Zâr-Bâd, Hinduism etc.)
  - Mixed religion areas

Remarks: The adherents to the Wahhabi/Salafi branch of Islam often present themselves to be a reformed branch of the Hanbali Sunnism. Pending a consensus on this identity among other Sunni scholars, Wahhabism is presented as an independent branch of Islam in here.

Middle East Religions' Statistics:

Population figures are in millions and are based on 2008-09 estimates. The number of adherents to a given religion are counted by cultural and not confessional criteria

	State/Total	Sunnī		Shīa		Christians		Jews		Other*	
		No.	%	No.	%	No.	%	No.	%	No.	%
Egypt	77.4 mil	67.2	86.8	2.24	2.9	7.89	10.2	neg	0.07	0.1	0.1
Iran	74.9	8.09	10.8	64.94	86.7	0.77	1.03	34k	0.03	1.08	1.44
Turkey	71.6	57.35	80.1	14.1	19.6	0.08	0.01	18k	0.02	0.05	0.07
Iraq	30.7	9.92	32.3	19.4	63.2	0.71	2.3	neg	0.97	2.16	2.16
Yemen	23.6	13.3	56.36	10.27	43.51	neg	neg	neg	0.03	0.07	0.07
Syria	21.9	15.98	73.0	3.29	14.7	2.04	9.3	neg	0.59	2.7	2.7
S. Arabia	28.7/117.3	9.0	52.0	4.33	25.0	-	-	-	-	-	-
Israel	7.3	1.17	16.1	-	-	0.39	5.3	5.49	75.21	0.11	1.5
Jordan	6.3	5.76	91.5	0.03	0.5	0.40	6.3	-	-	0.11	1.8
Lebanon	4.2	1.22	29.0	1.93	46.0	0.78	18.7	neg	0.26	6.3	6.3
(Palestine)	3.7	3.14	84.8	neg	neg	0.29	7.84	neg	neg	neg	neg
Oman	2.8/1195	0.27	14.0	0.1	5.0	neg	neg	neg	1.58	81.0	81.0
Kuwait	2,910.92	0.69	75.0	0.20	21.0	neg	-	-	0.04	4.0	4.0
UAE	4,610.76	0.29	39.0	0.08	10.5	neg	-	-	0.39	51.5	51.5
Bahrain	1,0510.53	0.12	21.0	0.39	73.0	neg	neg	neg	0.03	6.0	6.0
Qatar	0,9710.32	0.11	36.0	0.06	18.0	-	-	-	0.15	46.0	46.0
M.E. Totals	343.28	193.61	56.4	121.36	35.4	13.32	3.91	5.76	1.7	9.47	2.76

Others include Muslim Wahhabis, Ibadis and Ahmadis, as well as the non-Muslim Bahai's, Druze, Zoroastrians, Yezidis, Animists/Zar-Bad and Hindus.

Pending a final peace settlement, all Jews who have settled in the West Bank and the Golan Heights—more than 650,000—are here counted under the figures for Israel per se.

Christians in Israel comprise the native Arab Christians (approx 90k) and the recent non-Jewish Russian immigrants (approx 300k)

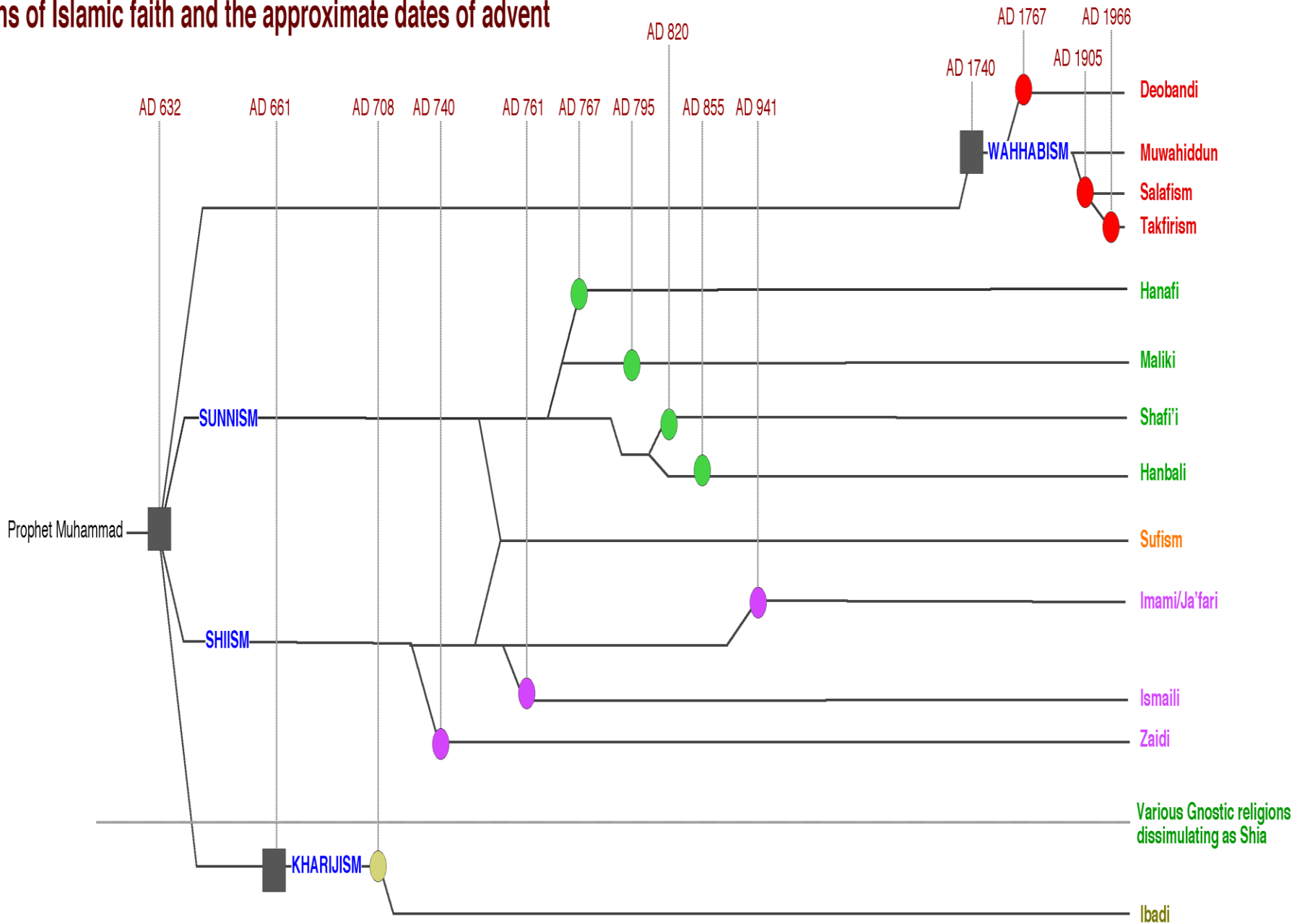
Expatriate workers—often outnumbering the native populations of the most of the GCC states, are not included in these figures. Here, two population figures are provided for each state to reflect this.

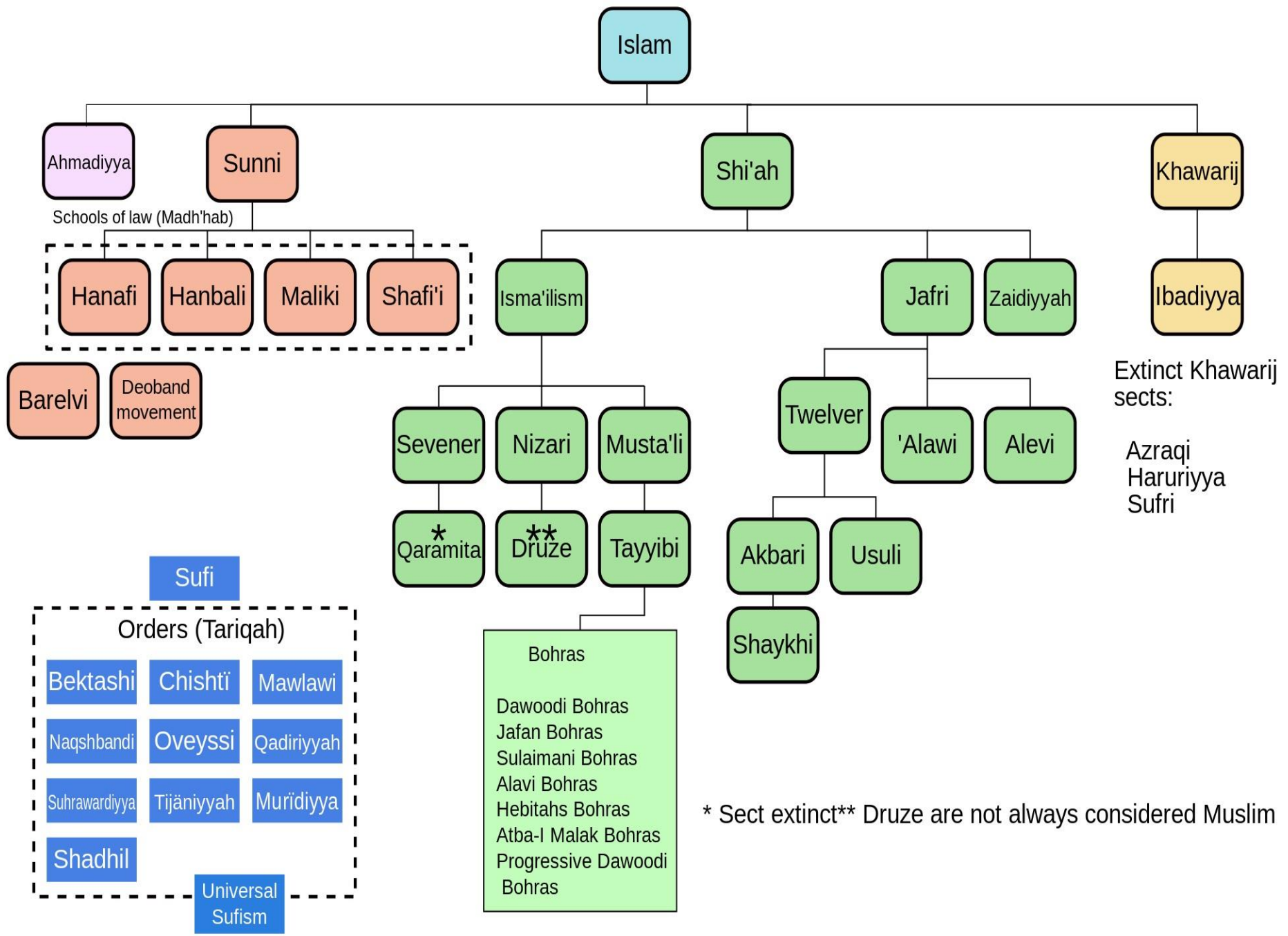
Totals may not be equal to the sum of their increments due to the rounding of the figures.

- Islám teda není možné chápat esencialisticky jako monolitní blok. Ve skutku se jedná o velice heterogenní soubor skupin, směrů a hnutí, které se na jedné straně navzájem liší a to jak kulturně, tak i nábožensky, ale zas na straně druhé mezi sebou jsou bohatě propojeni a vyznačují se velikou intenzitou vzájemné komunikace.
- Tato pluralita a různost je ale propojena několika základními dogmatickými tezemi (boží jedinnost, nesmrtelnost duše apod.) a povinnosti (pět sloupů víry), které nehledě na rozlišnosti různé druhy islámu silně propojují.
- Je-li to tak možné říct **islám se vyznačuje jednotou v rozdílnostech a rozdílností v jednotě.**

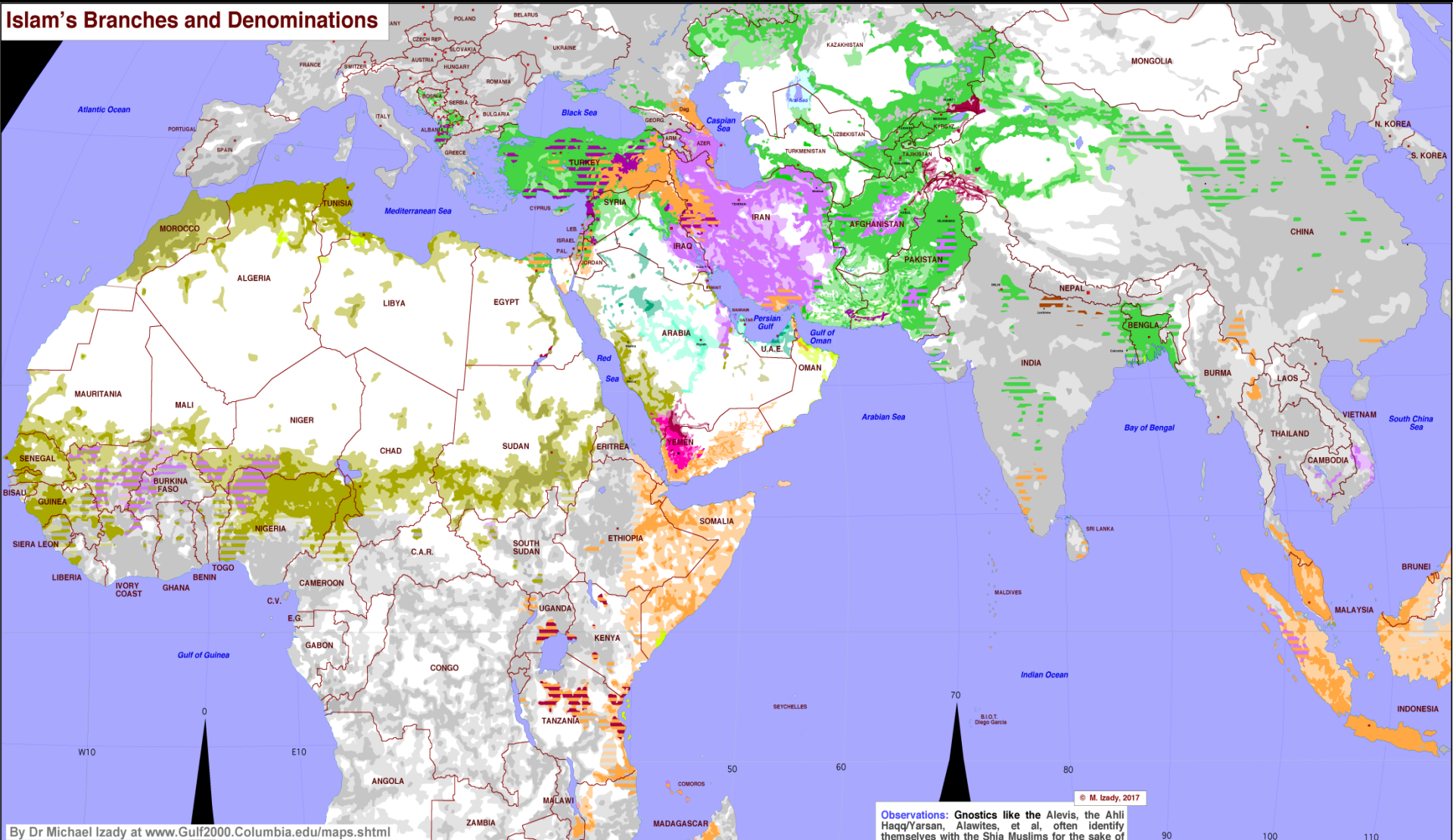
Divisions of Islamic faith and the approximate dates of advent

* Sect extinct** Druze are not always considered Muslim

Islam's Branches and Denominations

By Dr Michael Izady at www.Gulf2000.Columbia.edu/maps.shtml

© M. Izady, 2017

Sunni Islam:	Shia Islam:	Other Islam:
■ Hanafi	■ Imami/Ja'fari (Twelvers)	■ Ibadi
■ Māliki	■ Isma'ili (Seveners)	■ Wahhabi/Salafi/Takfiri
■ Shafi'i	■ Zaidi (Fivers)	■ Other religions in the majority
■ Hanbali	■ Gnostic faiths dissimulating as Shia Islam	

Observations: Gnostics like the Alevis, the Ahli Haqq/Yarsan, Alawites, et al. often identify themselves with the Shia Muslims for the sake of personal security. In reality, however, their religion predates Islam by millennia. Here, they are included among the Shia because of a lack of objection to this inclusion by the latter as well as the recent terrorist, political and military developments in Syria and Iraq, targeting the Shia Muslims and various Gnostic groups aligning them together. Another Gnostics—the Shaikhis—, once numerous in the 19th century, have now either merged with other Shias or adhered themselves to the Baha'i religion.

For the sake of this work, the adherents are identified on cultural and not confessional basis.

ATOFF'S INTERRUPTED EQUAL-AREA PROJECTION

